

Katolički list

Zvonik

GOD. XXII. BR. 3 (245) Subotica, ožujak (mart) 2015. 150,00din

Sretni i blagoslovljeni uskrсни blagdani!

Moći sv. Terezije Avilske u subotičkoj katedrali

Blagoslov trudnica u Sv. Roku u Subotici

Križni put na Kalvariji u Subotici

Druženje krizmanika iz Bajmaka i Male Bosne

Moći sv. Terezije Avilske u somborskom karmelu

Crvenkapica i Uskrs

Naočigled nemaju veze jedno s drugim. Ili, možda ne zamjećujemo snažnu poveznicu? Zamislite da vašem malenom djetetu ispričate priču o Crvenkapici koja bi završila tako što je zločesti vuk pojeo baku i djevojčicu i čiča miča gotova priča?! Vjerujem da bi dijete osjećalo nelagodu, ako ne i zaplalo. Ono prirodno osjeća da Crvenkapica i baka moraju živjeti jer su dobre i nevine, a zli vuk ne može imati zadnju riječ u toj priči. Grimmovi junaci su nemoćni i bez šanse pred snagom opakoga vuka. Netko ih mora spasiti! Međutim, zlo može pobijediti samo onaj koji poznaje njegovu razornu moć ali i njegove slabosti (u trenutku najvećeg trijumfa vuk spava, oholost i halapljivost su ga učinili ranjivim – vrhunac zla početak je destrukcije prividne moći). Koliko li su samo oči mališana u napetom iščekivanju pojavka spasitelja – lovca Luke, prokušanog borca koji prozire logiku zla te vraća u život nedužno stradale! Nakon boravka u tami i grobu (utroba vuka) Crvenkapica i baka bivaju ponovno vraćene u život a zloća obeskrijepljena i lišena svake moći.

Odakle malenom djetetu kojem pričate bajke osjećaj za dobro i odbojnost prema zlu? Zašto je bolje da Crvenkapica živi (iako nije bila poslušna mami te je oćijukala s nepoznatima) a opasni vuk da bude kažnjen i otjeran? Naravno, nije mi želja banalizirati misterij Kristova uskrsnuća. No, domet visoke teologije nije u kompliciranosti iskaza već u ukazu na sržno. Zato mi je zgodno uočiti koncept spasitelja, žrtve i pobjede života čak i u bajkama, toj „djetinjoj teologiji“. Dijete je, kažemo, neiskvareno pa prema tome istančanije uviđa ljepotu dobrog i rugobu zlog.

Apriorno staje na stranu nevinih, slabanih, nezaštićenih. Ako smatramo da smo suviše odrasli za bajke, za svijet malenih, možda smo u napasti izgubiti sposobnost čuđenja te osjećaj za ono Neizrecivo. Naime, u bajkama se čudesno i nadnaravno isprepliće sa zbiljskim na takav način da između ovostranog i transcendentnog nema pravih suprotnosti.

Djeca su po prirodi religiozna bića, a mi odrasli smatramo da smo ozbiljni samo ako se distanciramo od onog djetinjeg u nama. Kada bismo mi „veliki“ pričali Crvenkapicu, možda bi naša Crvenkapica bila puno lukavija, prefrigantija. Uostalom, ne bismo je ni poslali bolesnoj baki jer je to stvar stručne medicinske skrbi. S druge strane, baka bi već odavno prodala nekretninu u šumi i kupila stan u gradu ili bi je kćerka smjestila u gerontološki. Lovac Luka bi zaobišao bakinu kuću jer gleda svoja posla i ne tiču ga se problemi drugih ljudi. „Borci“ za ljudska prava spočitali bi Crvenkapičinoj majci neodgovorno roditeljstvo a u krajnjem slučaju bi preporučili abortus kao preventivu (bolje i to nego da djevojčica bude prepuštena ulici-šumi). Baki bi ukazali na mogućnost smrti iz solidarnosti – eutanaziju. Tako ne bi bila na teret Crvenkapičine samohrane majke i na teret zdravstveno-socijalne skrbi. Na koncu, borci za životinjska prava zakonom bi zaštitili vuka kao ugroženu vrstu. Srećom pa „veliki“ ne pišu bajke.

Dragi čitatelji, Uskrs nije bajka, ali se u svakoj bajci može nazrijeti Uskrs. Zato za Uskrs ispričajte vašim malenima priču o Crvenkapici prije spavanja. Kažite im da postoji jedan lovac Luka – Isus Krist koji je za njih dao život i koji ih čuva od zloga. Neka vam je sretan i blagoslovljen Uskrs! Doživite ga djetinjim srcem! Jer takvih je Kraljevstvo Božje.

Crvenkapica

Iz sadržaja

Uskrsna poruka mons. dr. Ivana Pénzesa ..5
Tema broja: Znakovi uskrsnuća 6
Aktualno: Relikvija sv. Terezije u Somboru i Subotici 9
Korizmene tribine u Somboru 12
Intervju: Mons. Stanislav Hočevar 24
Reportaža: Blagoslov jela nekad i danas 27
Moralni kutak: Rodna ideologija 32
Posvećeni život: S. Nada Ivanković 35
Obitelj: Isusova đaćka knjižica 45
Kršćanski stav: Krivo čestitanje? 47

Piše: Siniša Tumbaš Loketić

Umiremo li sebi ili ne

*Zaista, zaista, kažem vam:
ako pšenično zrno, pavši na zemlju,
ne umre, ostaje samo; ako li umre,
donosi obilat rod. (Iv 12,24)*

Poštovani čitatelji dragog nam *Zvonika*!

Ponavljajući Isusove riječi o pšeničnom zrnu, ne rađa li se u nama pomalo neobičan osjećaj, možda i odbojnost prema ovim riječima?! Zašto je to tako? Isus spominje umiranje! Uvijek kada sluša o umiranju, naše biće, čovjek, nekako se opire tome jer zna, razum nam govori, da to nije nešto što ispunja čovjeka, da to nije nešto za čim čovjek teži i, naposljetku, da to nije nešto što će čovjeka učiniti sretnim. Međutim, čuli smo da Isus ovdje govori o umiranju pšeničnoga zrna, govori o rodu, zemlji. Recimo, da smo to pšenično zrno mi! Ljudi koji svaki dan rade, trude se, školuju se, odgajaju obitelji, i tako iz dana u dan. Dakle, svaki dan našim radom, našim nastojanjem padamo na zemlju, trošimo se, padamo na zemlju – ali glavno pitanje koje postavljam sebi, a postavljam ga i svima vama – umiremo li?! Da ponovim! Isus kaže, tek kad umremo donosimo obilan rod! Možemo činiti i najveće stvari u životu, možemo volontirati cijeli život, možemo toliko pomagati drugima, da u svojoj „dobroti“, svojoj našoj blagosti i nježnosti, zaboravimo umirati.

Ukoliko činim sve ono što mi život u mojoj, u našoj svakodnevici donosi, ukoliko ovdje savladam sebe, svoj ponos, moć, ukoliko ono što činim svaki dan, činim ne da bih veličao sebe, nego naprotiv sebe umanjio, tada umirem. No, svakako ovdje ne mislim na dopuštanje da me netko bez razloga vrijeđa i tlači, govori stvari koje nisam zaslužio. Ali sve što činimo, sva pomoć koju drugima dajemo, neka bude takva da ne ističemo sebe na ohol način, nego u ljudskoj poniznosti učinimo ono što je i Krist učinio za nas. Hodajući Kalvarijom života, hodao je, ali je umirao. Činio je velike stvari za svojega javnog djelovanja, ali je sve vrijeme umirao. Jeo je, pio, hranio se kao i svatko drugi, bio je stolar, imao je obitelj, ali je umirao jer je sve vrijeme svojega života gledao križ kojega će zagrliti.

Pogledajmo naše nutrine! Budimo realni! Umiremo li zaista? Želimo li zaista zagrliti svoj križ? Ili se pak križu svom ljudskom snagom opiremo? Odlučimo zajedno danas! Ne svom snagom vikati kako smo mi kršćani koji vjeruju u Krista! Odlučimo to

drugima pokazati a da ništa ne kažemo, odlučimo drugima pomoći bez obzira jesu li zaslužili ili ne, odlučimo oprostiti ako nas je netko uvrijedio, te odlučimo ljubiti kao što je i Krist ljubio. Tada umiremo! Tada donosimo obilati rod! Tada idemo k osobnom križu kojega trebamo, poput Isusa, zagrliti. Stoga, kao i našeg Gospodina koji na svečani način ulazi u Jeruzalem, gdje ga svi radosno očekuju, tako i nas, njegove učenike, svijet „radosno očekuje“. Ipak, nemojmo zaboraviti da su Isusa ti isti, koji su ga dočekali, vrlo brzo i osudili, razapeli na križu. Polako ali sigurno, približavamo se velikim danima koji su na veoma važan način obilježili Isusov život. Ti dani nas ne bi trebali ostaviti ravnodušnima, nego učvrstiti u nama odluku još bolje i još jače slijediti Krista Gospodina. Dok koračamo prema Uskrsu, neka u našoj nutrini bude onaj osjećaj hrabre vjere, istinitog služenja i svjedočenja osobnoga umiranja za druge, za svijet!

Uskrsna poruka dr. Ivana Pénzesa, subotičkog biskupa

Bolje upoznajmo Pisma

Kršćanska braćo i sestre!

Suprotno činjenici smrtnog mira i nepomičnosti kojim odiše svako groblje, uskrsnji evanđeoski odlomak pun je radnje, događanja, trčanja i neobičnih preokreta. Marija otkriva otvoren i prazan grob, trči javiti učenicima, Petar i Ivan trče prema Isusovu grobu, jedan drugoga prestiže. Nitko od likova iz evanđelja nije smrtno miran i tih – čak ni pokopani Isus! Preokret uskrsnog jutra rađa pokretom, užurbanošću, trčanjem, zbivanjem i događanjem. Nisu mogli shvatiti što se zbiva, jer još ne upознаše Pisma da Isus treba ustati od mrtvih.

Istina je da se ne možemo pretvarati i na sprovodima naših pokojnika ponašati kao da nismo tužni i da nam oni ne nedostaju. Svaki sprovod boli i na svakom sprovodu je teško. Ipak, ne bismo li se trebali barem sjetiti Pisma – temeljne istine vjere koju nas ona uče. One istine koja je rasvijetlila smrt i donijela novu svjetlost u život svakom čovjeku. Isus je uskrsnuo!

Marija je u tami uskrsnog jutra, vidjevši da je kamen s groba dignut, pomislila na ono najgore što bi se moglo dogoditi. A što je drugo i mogla u svojoj tuzi i jadu? Ne samo da je bila lišena druženja sa živim Gospodinom, nego joj je sad i njegovo mrtvo tijelo oduzeto. Sad više nije imala mogućnosti iskazati Gospodinu ni ono malo poštovanja, da posjećuje i štuje njegove posmrtno ostatke, da mu tijelo pomaže, okiti grob, postavi spomenik, zapali svijeću... Ni apostoli do kojih je trkom stigla, zaslijepljeni bolom i strahom, nisu shvatili značenje praznog groba, jer još ne upознаše Pisma. I Mariji i njima bilo je potrebno susresti uskrsloga Isusa, razgovarati s

njime, dotaknuti ga, kako bi povjerovali u istinu uskrsnuća. Tek kad je na putu u Emaus Isus učenicima razjasnio Pisma, shvatili su i povjerovali da je uskrsnuo.

Nama, koji smo se na uskrsni dan okupili na euharistijsko slavlje, dana su Pisma na temelju kojih se zasniva naša vjera u uskrsloga Krista. Ta vjera je na poseban način zatamnjena u trenucima susreta sa smrću, u trenucima kad sami stojimo kraj grobnih humaka i spomenika ispod kojih leže tijela naših pokojnika. Briga koju iskazujemo za uređenje grobova naših pokojnika proizlazi iz ljubavi prema njima. To je svakako potrebno. Poštovanje prema našim po-

kojnicima povezano je sa zahvalnošću za njihov život.

Međutim, umjesto traženja mira pred grobnim humcima naših pokojnika, osnaženi vjerom u uskrslog Krista, valjalo bi nam prionuti proučavanju Pisma i poruke života Isusa Krista. Vjera u uskrsnuće Kristovo i naše, vjera u ponovni susret s našim pokojnicima neće nas ostaviti ukočenima od boli i beznađa, nego će nas potaknuti na pokret i aktivnost, na trčanje i razglašavanje radosti uskrsnoga jutra. Upoznajmo i družimo se sa Svetim pismom. Čitajmo i slušajmo evanđeoske izvještaje, Pisma, koja su nam ostala kao zapis vjere prve Crkve. Ona svjedoče da Isus treba uskrsnuti od mrtvih. Ako želimo biti iskreni, upravo je ta usmjerenost prema vječnosti u nas usađena kao duboka čežnja našeg srca i nemirno je srce naše ako zalutamo drugim putem i kao cilj tražimo nešto drugo.

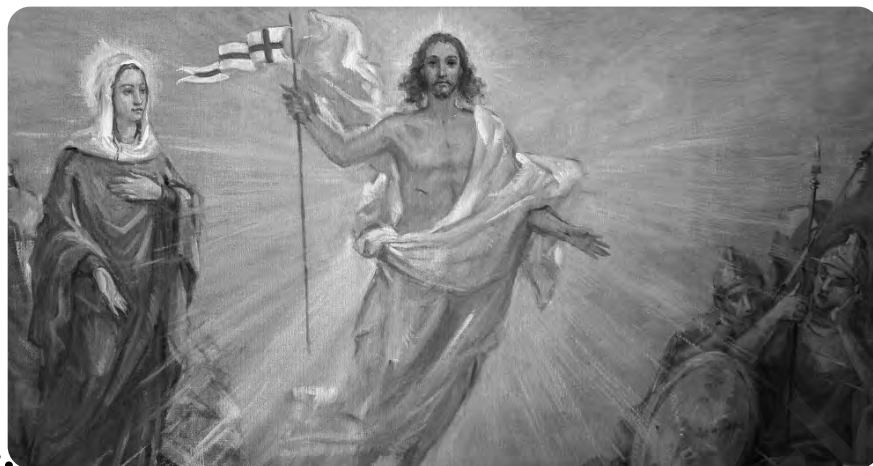
Ovim mislima želim svima sretan Uskrs i obilje blagoslova od uskrslog Spasitelja!

+ Ivan
biskup

ISUS JE USKRSNUO! ALELUJA!

*Da živimo od Uskrsne radosti,
od Kristove pobjede nad grijehom i smrti,*

da naša glavna hrana bude vršiti volju Onoga koji nas šalje navijestiti Novi život!

*Svima vama,
dragi čitatelji i podupiratelji,
Sretan i blagoslovljen Uskrs*

žele

*Uredništvo Zvonika
i
Katoličko društvo za kulturu,
povijest i duhovnost
„Ivan Antunović“*

Znakovi uskrsnuća

Piše: Vesna Huska

Za nas kršćane uskrsnuće Isusovo ima silno značenje: dokaz je Božje moći i djelotvorna objava onog koji može oživljavati mrtve (Rim 4,17), njime je raspeta Isus postao Gospodin i Sin Božji (Rim 1,4 i Dj 2,36). Postao je naš Gospodin i više ne pripadamo sebi, nego Njemu, koji je za nas umro i uskrsnuo. Svetim krštenjem dobivamo udio u Kristovom životu, oslobođeni smo grijeha i smrti, imamo udio na Njegovoj „slavi“, te se sada nalazimo i jesmo u Njemu, objašnjava A. Rebić u svojoj knjizi *Isusovo Uskrsnuće*, koja me je prva nadahnula za diplomsku radnju koju Vam, poštovani čitatelji, u ovoj temi broja ukratko predstavljam i koju toplo preporučam. Zato moramo uvijek iznova naglašavati stvarnost Kristova uskrsnuća, kao i značaj uskrsnuća za svakog kršćanina: uskrsnuće je primjerena slika Božjeg djela milosti u srcu svakog čovjeka, te moramo naučiti živjeti u svjetlu uskrsnuća.

Uskrsnuće nije samo epizoda u evanđeljima, nije samo jedno od čudesa nego najveće čudo, sve za Krista i sve za kršćane. Iz praznog groba Raspetoga rađa se život, iz smrti i uskrsnuća rađa se Crkva, njeno poslanje u svijet, učinkovitost sakramenata koji po tome postaju znakovi i sredstva spasenja; od krštenja koje nas ugrađuje u Krista – raspeta i uskrsla, da nas unese u tokove božanskog života, do euharistije, u kojoj nam tijelo i krv proslavljenog Gospodina omogućuju puno zajedništvo s Njegovim otajstvom i unose u dušu radosnu napetost prema danu kad će doći u slavi i konačno uspostaviti svoju i Očevu vladavinu.

Iako sam događaj uskrsnuća nigdje nije opisan, uskrsnuće Isusovo predstavlja razvođe novozavjetne povijesti i središnju točku vjere. Isusovo uskrsnuće je jezgra, središte i bit Novoga zavjeta, pojašnjava C. Tomić (u svojoj knjizi *Isus iz Nazareta – Gospodin Slave*) i tu vidi prijelaz od Isusa koji naviješta kraljevstvo Božje na Krista, kojeg propovijedaju apostoli. Na historijskom planu uskrsnuće Isusovo označava podjelu Isusova zemaljskog života i apostolskog doba, ali se, također, promatra i kao ništa manje nego novi čin stvaranja, ukazujući na podjelu između Starog i Novog svijeta. Drugi oblik naviještanja Isusova uskrsnuća evanđeoska su izvješća (Mt 28; Mk 16; Lk 24; Iv 20-21): o praznom grobu i o ukazanjima Uskrsloga, sastavljena u obzorju tadašnjeg razumijevanja, u predodžbama, oblicima i pojmovima, jezikom tadašnjeg i tamošnjeg svijeta.

Svi evanđeoski izvještaji o uskrsnuću zajedno opisuju samo dva događaja: žene otkrivaju prazan grob, opisano u sva četiri evanđelja (Mk 16,1-8; Mt 28,1-10; Lk 24,1-12 i Iv 20,1-18) i ukazanja uskrslog Isusa učenicima, što je najoriginalnije opi-

sano u Matejevu evanđelju (Mt 28,16-20), a predaja o tom ukazanju sačuvana nam je i u Lukinu i u Ivanovu evanđelju (Lk 24,36-43 i Iv 20,1-29). Osim ova dva izvještaja koji su svim evanđelistima zajednički, samo evanđelist Luka donosi u svom Evanđelju posebni izvještaj o Isusovu ukazanju učenicima na putu u Emaus (Lk 24,13-35).

Nijedan evanđelist ne donosi kako je Isus uskrsnuo. Svi ističu jasno da je to Božji zahvat. Prvo iskustvo, činjenica i znak uskrsnuća je prazan grob. Evanđelja izvještavaju o Isusovu praznu grobu kako bi posvjedočila njegovo uskrsnuće, ali prazan grob se ne iznosi kao dokaz uskrsnuća Isusova nego kao upućivanje na uskrsnuće i kao znak. Vjera u Isusovo uskrsnuće ne nastaje na praznom grobu, već ga postavlja na put na kojemu se svjedoči uskrsnuće.

Nakon otkrića praznog groba dolaze ukazanja kroz 40 dana (Dj 1,3). Apostoli i učenici, povlašteni svjedoci, uvjere se da Uskrsli nije utvara, da govori, daje se dirati, jede s njima,

pripravlja im doručak na jezeru. Uskrsli je isti kao i Isus na križu: na tijelu se vide tragovi muke: na nogama, rukama i na rebrima, a opet je izvan zemaljskih dimenzija: ukazuje se i nestaje, ulazi kroz zatvorena vrata. Ušao je u slavu, tijelo je stvarno, ali preobraženo, slavno, „duhovno“. Osim najstarijeg svjedočanstva o uskrsnuću u 1 Kor 15,4-8, u Novome zavjetu čitamo kako se Uskrsli „ukazivao“, „dao je da se vidi“ (Mk 16,7; Mt 28,7.10; Iv 20,18.20.25.29; Dj 9,27; 22,17; Lk 24,37.39); „on se objavio“ (Iv 21,14); „Bog je dao da se pokaže“ (Dj 10,40; Rim 10,20). Onoga tko se ukazivao i objavljivao svjedoci su prepoznali kao Uskrsloga.

Osim ovih zajedničkih točaka koje su srž izvještaja o Isusovu uskrsnuću, u drugom se evanđelisti razilaze, jer svi pišu u okviru vlastite teološke zamisli, te potreba i preokupacija svo-

je zajednice, kaže Rebić. Dok muku i smrt Isusovu evanđelisti prikazuju skoro isto, razlikuju se u prikazivanju uskrsnuća, a Mk 16,9-22 je pokušaj usklađivanja raznih izvještaja ukazanja uskrsloga, kaže Tomić.

Kako se ove godine čita Ivanovo evanđelje, čini se prikladnim da čitatelje uputimo i na druga, tzv. sinoptička evanđeoska izvješća o Uskrsnuću. Sinoptička evanđelja su tri prva Evanđelja (Matejevo, Markovo i Lukino) jer se često izdaju kao sinopsis (=usporedni pregled većeg broja sličnih stvari). Isti im je raspored (jedno putovanje u Jeruzalem), imaju mnogo zajedničke građe (npr. skoro 90% građe koju donosi Mk nalazimo i kod Mt), a često se i doslovce podudaraju.

Dolazak na grob – kamen odvaljen

(Mk 16, 1-4, Mt 28,1-4, Lk 24,1-2)

U ovim ulomcima evanđelisti opisuju isti događaj, ali svatko na svoj način, s obzirom na to komu pišu svoje evanđelje.

Marko (navodi se prvi jer je njegovo evanđelje najstarije) imenuje tri žene (Marija Magdalena, Marija Jakovljeva i Saloma) koje, kad prođe subota (zabrana kretanja, rada, trgovine), kupuju miomirise i idu pomazati Isusa. Sve tri su bile na Golgoti kod Isusove smrti (Mk 15,40) i prisustvovala Isusovu pogrebu, te zamijetile da se kod toga nije obavilo pomazanje i vidjele gdje se nalazi Isusov grob (Mk 15,47). Jasan je razlog žena da Isusa pomažu – time su mu željele iskazati najdublje poštovanje i potpunu ljubav. Evanđelist naglašava vrijeme radnje – veoma rano, o izlasku sunčevu, prvoga dana u tjednu, što naglašava važnost događaja koji će uslijediti. Žene se pitaju tko će im otkotrljati kamen s vrata grobnih, jer su na ukopu bile i vidjele da je kamen zaista velik, ali po dolasku vide da je kamen otkotrljan, premda veoma velik.

Matej također govori da se radi o prvom danu u tjednu u osvit, ali u njegovu izvješću žene su Marija Magdalena i druga Marija, kojima je namjera pogledati grob, dok se pomazanje ne spominje. Novi detalj, prisutan samo kod Mateja, jest potres (kao i onaj koji on opisuje da se dogodio prigodom Isusove smrti na križu u Mt 27,51 – otajstveni znak zbilje koja nadilazi čovjeka i otajstveni Božji zahvat u zemaljski svijet kojim Bog uskrisuje Isusa). Potres je posljedica silaska anđela Gospodnjeg s neba (kod sinoptika anđeli su Božji glasnici i tumači spasenjskog događanja, prisutnost božanske moći u ovim otajstvenim događajima), koji pristupi grobu, otkotrlja kamen i sjede na nj u znak pobjede. Evanđelist anđela opisuje sa licem poput munje, u odjeći bijeloj poput snijega, što je biblijski simbol objave Boga (i u SZ i u NZ). Pred njim od straha obamiru i stražari – ovaj strah u čovjeku nastaje uslijed Božjeg zahvata u ljudski svijet. Čovjeka, suočena s nadnaravnim silama i iznenada stavljena u Božju nazočnost, obuzima toliki strah da više ne može normalno reagirati – pokriva lice, pada na zemlju i umrtvljuje se.

Luka jednostavno kaže da žene, kad su stigle na grob s pripravljenim miomirisima, kamen nađoše otkotrljan od groba.

Navještaj Nije ovdje, nego uskrsnu!

(Mk 16,5-7; Mt 28,5-7; Lk 24,3-8)

Marko kaže da su žene ušle u grob i u njemu vidjele mladića zaogrnutu bijelom haljinom (blještava bjelina je znamen nebeskih bića, simbol nebeskog savršenstva i slave) gdje sjedi (znak autoriteta) zdesna (desna strana u načelu nagoviješta i predoznajuće uspjeh i bogatstvo, a kao položaj je časno mjesto i daje joj se prednost), što ih preplaši. Sjedenje zdesna navodi samo Marko i ono označuje da će žene čuti dobru, radosnu vijest. Ipak su žene preplašene, pa ih anđeo – kao u svim bogojavljenjima – hrabri. Govori im da Isus Nazarećanin, Raspeti, uskrsnu i da nije ovdje, pa im pokazuje da pogledaju mjesto gdje je bio položen. Potiče ih da idu i reknu Isusovim učenicima i Petru (Petar se navodi zasebno, imenom) poruku, koja glasi da On ide pred njima u Galileju, te da će ga oni ondje vidjeti, kako im je rekao ranije (Mk 14,28).

Matejev anđeo također hrabri žene, jer – ako se vojnici i boje, one nemaju razloga – i otkriva im da mu je poznat raz-

log njihova dolaska. On Isusa naziva Raspeti (tako se točno zna na koga misli) i kaže da nije tamo, jer uskrsnu kako reče. Zove ih da vide mjesto gdje je ležao, te da žurno pođu i jave učenicima da uskrsnu od mrtvih i da on pred njima ide u Galileju, gdje će se vidjeti. Zaključak „Evo, rekoh vam“ naglašava anđelov autoritet i svečani, uzvišeni ton cijelog događaja.

Luka navodi kako žene ulaze u grob, ali ne nalaze tijela, te dok zbunjene stoje, dva čovjeka u blistavoj odjeći (opet simbol božanskog) stadoše do njih, zastrašenih, kore ih što traže živoga među mrtvima. Ovi mladići ih, nakon navještaja o uskrsnuću, podsjećaju na Isusove govore u Galileji o Sinu čovječjem u rukama grešničkim, raspeću i uskrsnuću (Lk 9,22; 17,25; 18,32-33), čega se one umah sjete.

Žena, prve glasnice Radosne vijesti

(Mk 16,8; Mt 28,8-10; Lk 24,9-11)

Marko piše kako žene izlaze i počinju bježati od groba, jer ih spopade strah i trepet, ta nikome ništa ne rekoše, jer se bojahu. Matej opisuje žene kako žurno odlaze od groba i sa strahom i velikom radošću trče poruku javiti učenicima. U tom trenutku, susreću Isusa koji im dolazi u susret, baš njima. Isus ih pozdravlja, dok mu one lete u susret, objume noge i ničice mu se klanjaju, dok ih on hrabri da se ne boje, te da idu njegovoj braći da pođu u Galileju, gdje će ga vidjeti. Luka navodi kako se žene vraćaju s groba i sve javljaju jedanaestorici i svima drugima i tek tada imenuje žene: Marija Magdalena, Ivana i Marija Jakovljeva, kojima apostoli ne povjrovaše, jer su im se te riječi činile kao tlapnja. Stoga Petar

Tema

trči na grob i, kad u njemu opazi samo poveoje, vrati se kući čudeći se tome što se zbililo.

Kako razumjeti ove razlike u opisu žena i njihovih reakcija na poslanje koje su dobile? Kod Marka, šutnja se objašnjava velikim strahom u susretu s Božjom objavom i smatra privremenom – žene su jednostavno morale progovoriti, jer kako bi inače i sam Evanđelist saznao za ovaj susret? Ipak, kako nisu mogle biti legitimni svjedoci, i vijest i navještaj uskrsnuća prepustile su muškarcima, koji su postali pravi navjesticitelji Radosne vijesti. Žene su u sebi zadržale radost susreta s anđelom i tihog prvenstva u spoznaji uskrsnuća, koje su „zavrijedile“ velikom ljubavlju prema Isusu. Ta ljubav je izgleda bila značajna i za dar susreta s Isusom (prije svijui ostalih), koji opisuje Matej, te osobni pozdrav, obraćanje i poslanje – iz usta samoga Uskrslog Isusa. Kod Luke, ženama apostoli ne vjeruju, ali one ipak ostaju zabilježene kao prve glasnice Radosne vijesti.

Izveštaj o praznom grobu zajednički je sinopticima i oni se slažu u bitnim točkama: a) u prvi dan sedmice (nedjelja!), b) vrlo rano ujutro (ili, prema Marku, s izlaskom sunca), c) Marija iz Magdale, sama ili sa ženama, dolazi na Isusov grob, d) žena (ili žene) vidi da je kamen odmaknut, e) susreće mladića (Mk 16,5), odnosno anđela (Mt 28,2), odnosno dva čovjeka (Lk 24,4) i f) dobiva nalog učenicima prenijeti uskrsnu poruku.

Ukazanja Isusa Uskrslog

Privatna ukazanja

Opisi ovih ukazanja odlikuju se pripovjedačkim stilom, s mnogo pojedinosti, iskustvenih elemenata i zanimljivih povijesnih podataka, a u njih (glede sinoptičkih evanđelja) spadaju ukazanja ženama (Mk 16,9-11; Mt 29,9-11 – već navedeno) i učenicima (Mk 16,12-13 i Lk 24,13-35).

Ukazanje Mariji Magdaleni. Očito je da se ovdje misli na Isusovo pojavljivanje Mariji Magdaleni kad je sama bila kraj groba. Ukazanje je uvijek povezano s poslanjem – Marija odlazi i javlja učenicima koga je susrela. Ljubav je bila brza da odnese vijesti, ali, kao što jasno proizlazi iz Lk 24,11; 24,22-24, učenici su te ženske priče o uskrsnuću Isusovom smatrali glupošću i nisu joj povjerovali.

Ukazanje učenicima na putu u Emaus. Luka ovim odlomkom, istančane kompozicije i stila, želi podsjetiti da je odnos između Krista i njegovih učenika bio odnos ljubavi i prijateljstva (osobito u Lk 24,29.32). Opis nije apologetske naravi, već želi naglasiti nježnost, ljubav i humanost, uobičajene kod prvih kršćana: vjernik prilazi Kristu ne samo svojim intelektom, nego i svojim srcem koje osjeća, veseli se i raduje, on

prilazi Kristu cijelim svojim bićem. Također, isticanjem tumačenja Svetog pisma i opisivanjem večere sasvim euharistijskom terminologijom, evanđelist Luka nas želi podsjetiti na Posljednju večeru i dati nam duboku pouku o euharistiji: kršćani baš preko sakramenta euharistije moraju prepoznati Isusa uskrslog koji je među njima prisutan na otajstven način, a da bi to mogli, moraju biti pripremljeni čitanjem i slušanjem Božje riječi. Marko u svom evanđelju samo kratko navodi da ni ovoj dvojici učenika apostoli nisu vjerovali.

Službena ukazanja

Opisi službenih ukazanja apostolima obiluju Isusovim riječima, imaju malo pripovijedalačkih i opisnih elemenata, te ih s pravom nazivaju dogmatskim spisima: zaokupljeni su samim uskrsnim otajstvom i tumačenjem značenja tog otajstva za Isusa i za apostole, te za sve vjernike. Ukazanja donose evanđelja od Mateja, preko Marka do Luke, s obzirom da Matej ne navodi uzašašće, već samo poslanje, Marko kratko navodi oba, a Luka opisuje oba ova događaja.

Uskrsnuće Isusovo ostaje duboko otajstvo, iako je u biti i stvarni događaj. Isusovo tijelo, zahvaćeno Duhom Svetim, iziđe iz groba bez ikakve i ičije pomoći i ulazi u slavu Oca. Ovaj stvarni događaj, povijesni čin bježi svakom iskustvu. Ulazak Krista u Božji svijet nadilazi naše ljudske osjećaje. To se ne može opisati – moguće je samo utvrditi izvanjske učinke: prazan grob i ukazanja, preobražaj učenika i svijeta. Uskrsnućem nastaje novo stvaranje, izlazi novo Sunce, nastaje „novo nebo i nova zemlja“. Za neprijatelje i nevjernike sve završava na Golgoti, za evanđeliste i vjernike na praznom grobu počinje nova povijest i sve biva uskrsnim svjetlom osvijetljeno: život, djela i riječi Isusa Krista i naš život. Zora nedjeljna uskrsnuća je zaista zora proljeća čovječanstva i svijeta, sve stvorenje sada je u iščekivanju proslave djece Božje (Rim 8, 19), u nadi konačnog uskrsnuća.

Relikvija, stopalo svete Terezije Avilske u Somboru i Subotici

U povodu 500. obljetnice rođenja svete Terezije Avilske, relikvija – njezino stopalo, stiglo je u ponedjeljak, 9. ožujka u Karmel u Somboru, a 14. i 15. ožujka u subotičku katedralu baziliku koja nosi ime ove svete i Crkvene naučiteljice. Pred relikvijama će se cijele ove godine moliti širom svijeta. Hrvatska karmelska provincija sv. Josipa upriličila je pohod svetičnih relikvija u samostane bosonogih karmelićanki i karmelićana u zemljama u kojima djeluju.

Stopalo sv. Terezije Avilske u somborskom karmelu

Relikvija, svetičino desno stopalo, je u Hrvatsku stigla 21. veljače i to u Zagreb, potom u Sarajevo, Split, a poslije Sombora, odnesena je u Sofiju. Tijekom vikenda (14. i 15. 03.) bila je u Subotici. Nakon toga ponovno se vraća u Hrvatsku, odatle u Sloveniju i Austriju i nakon tog puta relikvija se, 27. ožujka, vraća u Rim u crkvu Santa Marila della Scala.

Za karmelićane i vjernike koji se ovdje okupljaju dolazak ove relikvije jako je značajan. Sveta Terezija Avilska je naša obnoviteljica, na njenom nauku se nadahnjujemo, ona je učiteljica molitve i duhovnoga života. Prisutnost svake relikvije nije, naravno, štovanje komada toga tijela, nego štovanje uvijek ide prema Bogu koji je tako snažno zahvatio život nekih ljudi i koji su bili autentični svjedoci vjere i svojega suodnosa s Bogom. Duhovna dobra koja ovom prigodom primamo svakako su nešto što dira duboko one koji su i članovi svjetovnog reda karmela i nas redovnika i svih onih prijatelja Karmela i onih koji se hrane karmelskom duhovnošću, kaže prior Karmelićanskog samostana u Somboru o. Stjepan Vidak.

Sveta Terezija Avilska jest obnoviteljica karmelskog reda, a ujedno je i osnovateljica sestara Karmelićanki klauzarnog života, zatvorenog čistog kontemplativnog života. Ona u crkvi ima veliko značenje, ona je jedna od 35 naučiteljica Crkve. Imala je utjecaj ne samo u svoje doba u XVI. stoljeću već i u naše vrijeme, gdje više od 12.000 sestara klauzurnih karmelićanki živi na način koji je ona ustanovila, kazao je provincijal karmelićana o. Srećko Rimac.

Svečanu svetu misu u crkvi sv. Stjepana Kralja, koju su mogli pratiti i slušatelji Radio Marije, predvodio je provincijal karmelićana o. Srećko Rimac. Moći svete Terezije Avilske, prve naučiteljice Crkve, bile su postavljene ispred oltara zajedno sa slikom ove svete. Nakon mise vjernici su prilazili moćima sv. Terezije Avilske te ih dodirnuti i kratko se pred njima molili. Molitve pred relikvijom organizirane su i prije mise u samostanskim prostorijama, a dodirnuti i pomoliti se pred relikvijom imali su prigodu u vjernici na Korizmenim duhovnim večerima, koju ponedjeljkom organizira Duhovni centar oca Gerarda. /HR, Z. Vasiljević/

Subotičani častili moći sv. Terezije

Relikvije, moći svete Terezije Avilske, zaštitnice grada Subotice i subotičke katedrale, povodom 500. obljetnice rođenja ove svete gostovale su u Subotici 14. i 15. ožujka u katedrali. Program u subotu, 14. ožujka započeo je svečanom procesijom a potom je slijedilo molitveno bdijenje koje je uz nazočnost nekoliko svećenika i đakona predvodio katedralni župnik mons. Stjepan Beretić. Molitveno bdijenje je ujedno bila i prilika bolje se upoznati sa svetičnim životom, njenim djelima i mislima.

Danas je u grad Suboticu došla velika gošća. U našu je katedralu stupila noga svete Terezije od Isusa. Terezija Avilska je u Subotici, riječi su mons. Beretića koji je u uvodnom dijelu podsjetio na veliku ulogu svete Terezije Avilske, u obnovi Katoličke crkve i karmelske provincije. U svom obraćanju mons. Beretić je istaknuo nauku sv. Terezije Avilske koja je rekla: „Gospodin ne gleda toliko na veličinu djela, koliko na ljubav kojom se čine“. Jasno nam je poručila riječima koje i danas važe: „Voli, pa možeš raditi što hoćeš“.

Tijekom molitvenog bdijenja djevojke u nošnji čitale su molitve vjernika, a članovi dječjeg katedralnog zbora *Zlatni klasovi* su imali posebno mjesto pred moćnikom svete.

Sveta misa pred moćnikom

U nedjelju 15. ožujka svečanu svetu misu pred izloženim moćima sv. Terezije Avilske služio je mons. Stjepan Beretić uz mnoštvo vjernika iz cijeloga grada. Tim povodom, u prigodnoj homiliji mons. Beretić je rekao: *Gospa i sv. Terezija su u našem gradskom grbu, u znaku nama najdražeg grada. Na slici su i našeg velikog oltara kao znak ljubavi. Pogledajte s koliko ljubavi Gospa grli, čuva i nama pruža svoga Sina. Terezija je ovdje prikazana u trenutku kad je seraf ranio njezino srce strelicom Božje ljubavi. I ova katedrala je za nas znak Subotice. Ponosni smo na nju kao i na Gradsku kuću. Nema grada kojem se više radujemo. Ponosni smo na svoju zaštitnicu. Sv. Terezija je rođena prije 500 godina, a djeluje i danas u svijetu i u Crkvi. Djeluje molitvom i tako pomaže, podiže ovaj naš često tako tužan svijet. Dok je sav svijet u plamenu, ne smijemo ni povremeno gubiti vrijeme na beznačajne stvari! Tako je govorila sv. Terezija. Molitva pobjeđuje pesimizam. Molitva je izvor ovih pothvata. Ne dajmo se apatiji, latimo se molitve. Velika moliteljica, sv. Terezija nam pomaže molitvom i zagovorom, dio je iz nedjeljne propovijedi. Nakon misnog slavlja vjernici su imali priliku prići moćniku i moliti zagovor sv. Terezije od Isusa. /HR, Ž. Vukov/*

Biskup Ivan na proslavi blagdana sv. Josipa

Subotički biskup mons. Ivan Pézses svake je godine, otkad je biskup, sudjelovao u devetnici sv. Josipa u crkvi sv. Roka u Subotici. I ove godine je na samu svetkovinu 19. ožujka predslavio euharistijsko slavlje i održao prigodnu propovijed.

Na početku sv. mise biskupa, sve svećenike, napose nazočne redovnike i redovnice kao i brojne vjernike srdačno je pozdravio župnik **mons. Andrija Anišić**. Zajedno s biskupom i župnikom sv. misu je suslavilo još osam svećenika. Na misi je pjevao župni zbor pod ravnanjem **s. Silvane Milan**, uz orguljsku pratnju **mr. Ervina Čelikovića**. Okupljeni svećenici i vjernici tim slavljem obilježili su i blagdan hrvatske zajednice u R. Srbiji, koja je sv. Josipa, kao zaštitnika hrvatskog

naroda, izabrala i za svog zaštitnika. Biskup je sv. misu prikazao za okupljene vjernike i na njihove nakane, **mons. Anišić** za duhovna zvanja, a **preč. Julije Bašić** za hrvatsku zajednicu u R. Srbiji.

Vjernici župe sv. Roka kao i vjernici drugih gradskih župa za blagdan sv. Josipa pripremili su se tradicionalnom devetnicom. Okvirna tema propovijedi u devetnici u Godini posvećenog života bila je „Hvala redovnika“. Svaku večer jedan od redovnika i redovnica predstavio je svoju redovničku zajednicu i posvjedočio kako ga je Gospodin pozvao i kako su se odazvali. Tako su vjernici imali prilike upoznati Salezijance (**mons. Stanislav Hočevar**), Franjevce (**o. Zdenko Gruber**), Franjevački svjetovni red (**Marija Zarić** i **Silvester Bašić**), Isusovce (**o. Vinko Maslač**), Karmelićane (**o. Stjepan Vidak**) te Dominikanke (**s. Nada Ivanković**), Sestre Naše Gospe – Zagreb (**s. Marijana Đukić**) i Družbu Kćeri Milosrđa (**s. Silvana Milan**). Jednu večer prije sv. mise okupljeni vjernici uživali su u himni hrvatskih redovnika „Hvala redovnika“ koju su imali prilike vidjeti i čuti uz pomoć suvremenih tehničkih pomagala. U okviru devetnice proslavljen je i Dan trudnica. Na misi u nedjelju sudjelovalo je 14 bračnih parova koji očekuju dijete, a župnik je na kraju mise podijelio poseban blagoslov trudnicama prema obredniku „Blagoslovi“. Također je u devetnici obilježena i obljetnica smrti biskupa **Lajče Budanovića**. Svaku večer na devetnicu se okupljao lijepi broj vjernika. Prije svete mise vjernici su molili križni put ili krunicu a jedan dan je bilo i euharistijsko klanjanje za duhovna zvanja. Poslije svete mise biskup je imao i kraći susret s članovima župnog Pastoralnog vijeća. Tiskara „Rotografika“ je i ove godine svim sudionicima devetnice darovala slike kipa sv. Josipa iz kerske crkve s prigodnom molitvom.

A. A.

Veseli zaručnici

U subotičkoj župi sv. Terezije, od ponedjeljka do petka (9. – 13. 03.) dvadeset tri para zaručnika rado su se pripremali za budući bračni i obiteljski život na zaručničkom tečaju.

O braku i obitelji u Svetom pismu govorio im je **dr. Tivadar Fehér**, o psihologiji bračnog para **mons. Stjepan Beretić**, a o sakramentu ženidbe i duhovno-sakramentalnom životu u braku i obitelji, **mons. dr. Andrija Anišić**. Posebna milost za zaručnike bilo je predavanje liječnice, **dr. med. Marije Mandić**. Ona im je pojasnila sve ono što je bitno za planiranje obitelji s naglaskom na prirodno planiranje obitelji (Billingssova metoda). Najdragocjenije je njezino iskustvo iz osobnog bračnog i obiteljskog života. Posebno je govorila o značenju i dragocjenosti dojenja. U tom smislu je vrlo vrijedna i njezina Knjiga *Kuvarski dnevnik bebe Marte*. Knjiga najprije daje Odu dojenju a potom donosi recepte i savjete za ishranu bebe do prvog rođendana. Knjiga je doživjela već četiri izdanja. Hvala dr. Mariji na svjedočenju i na suradnji. Dr. Mariju možete slušati i u programu naše Radio Marije svakog trećeg ponedjeljka od 21,30 u emisiji „Vodič kroz zdravlje“. Zaručnicima je također bilo dragocjeno svjedočenje bračnog para **Vesne** i **Ladislava Huske**. Oni su roditelji sedmero djece i puni životnog iskustva. Također su aktivni u našem katoličkom listu *Zvonik* kao i u programu Radio Marije.

Pridodajem ovdje molitvu za zaručnike i blagoslov zaručnika te fotografiju sa završetka Zaruč-

ničkog tečaja. Pogledajte vesele zaručnike s njihovim domaćinom, župnikom mons. Stjepanom Beretićem.

**Gospodine Bože,
izvore svekolike ljubavi!
Po tvojoj se providnosti
ovo dvoje mladih susretoše;
oni se pripremaju za sakrament Ženidbe
i mole tvoju milost.
Neka ih tvoj višnji blagoslov potpomogne
da napreduju u međusobnom poštivanju
i iskrenom se ljubavlju međusobno ljube.
Po Kristu Gospodinu našem. Amen.
BOG LJUBAVI I MIRA
NEKA PREBIVA U VAMA,
NEKA UPRAVLJA VAŠE KORAKE
I NEKA VAM SRCA UTVRDI U SVOJOJ LJUBAVI. AMEN!**

A. A.

Križni put mladih na Kalvariji

Mladi su 22. ožujka imali korizmenu duhovnu obnovu u Totovu Selu. Jedan dio tih mladih je odmah nakon duhovne obnove došao na Kalvariju kako bi s domaćinima župe Uskrsnuća Isusova i mladima iz cijelog grada predvodili križni put mladih.

Mladi su lijepo čitali postaje i pjevali. Dubinskim razmatranjem svake postaje križnog puta su nam dočarali pravi križni put. Križni put je predvodio domaćin **mons. Bela Stantić** i naš budući mladomisnik **vlač. Siniša Tumbas Loketić**. Siniša nas je u prikladnom obraćanju nekoliko puta zapitao jesmo li spremni umrijeti i Uskrsnuti za Gospodina. Onaj tko ne umire, ne može ni uskrsnuti. Podsjetio nas je na čitanja današnjeg dana – „Ako pšenično zrno pavši u zemlju, ne umre, ostaje samo, ako li pak umre donosi obilat plod. Tko ljubi svoj život, izgubit će ga! A tko mrzi svoj

ovozemaljski život, sačuvat će ga za vječni život.“ *Tako i mi, moramo „umrijeti“ grijehu kako bismo zaslužili vječni život,* rekao je vlač. Siniša.

Sigurno je da je ljepše vrijeme učinilo svoje, pa je ovoga puta bilo više ljudi na Kalvariji. No, istina je da nas može biti daleko više, jer je ovo jedina gradska Kalvarija, za sve katolike grada Subotice. /**N. Tumbas**/

Suvremeno shvaćanje korizme

U želji boljeg međusobnog upoznavanja i širenja Božje misli, Franjevačka crkva u Subotici pokrenula je susrete vjernika koji bi se mjesečno jednom susreli i

razgovarali o određenoj temi. Prvi je susret održan u petak 6. ožujka na temu **Suvremeno shvaćanje korizme**.

Susreti su zamišljeni tako da nema predavanja, nego da svatko ima pravo reći svoje mišljenje o određenoj temi, te time potaknuti i drugoga na razmišljanje. Uvodničari ovoga susreta, pater **Zdenko Gruber** – duhovno viđenje i **Dražen Prčić** – svjetovno viđenje, pozdravili su okupljene i pozvali ih na razgovor. Pater Zdenko Gruber podsjetio je nazočne na značaj korizme, te je istaknuo da je korizma koja traje 40 dana vrijeme pripreve za Uskrs, vrijeme posta i pokore u kojem kušamo plodove milosti Uskrsa. Okupljeni vjernici su iznijeli svoje mišljenje vezano za korizmu i kako je oni sami doživljavaju. Također tijekom razgovora mogla se vidjeti potreba ljudi za ovakvim razgovorima i duhovnim obnovama, osobito u korizmi. Zajednička poruka ovoga susreta mogla bi biti da nije najvažnije odreći se hrane i pića, nego učiniti drugima i sebi život ljepšim i sretnijim. S malim stvarima obradovati druge i svojom prisutnošću ih razveseliti. Sljedeći susret dogoren je za 31. ožujka u 18,15 sati u franjevačkom samostanu u Subotici, a tema susreta je **Radost Uskrsa**. /**Ž. V.**/

Korizmena duhovna obnova u Lemešu

Jednodnevna korizmena duhovna obnova na mađarskom jeziku Subotičke biskupije održana je u Lemešu 14. ožujka. Velečasni **Antal Egedi** započeo je ovu duhovnu obnovu uvodnom molitvom te lauretanskim litanijama. Velečasni **Károly Harmat** održao je predavanje u Domu kulture, a u nastavku je upriličeno obilježnje postaja Križnog puta, koje su za ovu prigodu nanovo oličene i obilježene.

Po završetku, jedan od staratelja nad objektom lemeške Kalvarije, **Péter Klinovszki** kratko je ispričao povijesne pojedinosti o samoj kapeli i o obnovi tijekom proteklih godina. Molitva časoslova prethodila je svečanoj svetoj misi koju je predslavio biskupijski vikar **mons. Slavko Večerin** u zajedništvu s mnoštvom svećenika koji su u pratnji svojih župljana i hodočasnika nazočili programu. Duhovnu obnovu su posjetili mnogi vjernici Subotičke biskupije kako iz bliže

tako i iz daljnje okoline. Pjevanje je tijekom ovih pobožnosti prevodio zbor „Angelus“ iz Kanjiže pod ravnanjem **vlač. Józsefa Szakály**a. Tijekom dana vjernici su imali priliku za cjelodnevnu ispovijed, koja ujedno ima karakter i velike uskrse ispovjedi u Lemešu. U popodnevnom satima u kapeli Gospe od milosrđa na lemeškoj Kalvariji, vjernici domaćini su predvodili molitvu krunice na hrvatskom jeziku. U organizaciji KUD-a „Németh László“, kao i prijašnjih godina, istog je dana prigodnim literarnim programom i postavljanjem vijenca na grob **Antala Pála**, istaknutog domoljuba, obilježeno sjećanje na mađarsku revoluciju (15. ožujka 1848.). Održavanje korizmene duhovne obnove u Lemešu imalo je za posljednicu zajedništvo vjernika na djelu kako kroz pripremu tako i tijekom same realizacije programa. Organizaciju prijema hodočasnika preuzeli su DVD „Lemeš“, dobrovoljno vatrogasno društvo, te članovi mađarskog ružarija i vjernici pojedinci. Posljednja duhovna obnova ovakvih razmjera u Lemešu bila je 1975. na hrvatskome jeziku.

Željko Zelić

Korizmene duhovne večeri u Somboru

Piše: Zlata Vasiljević

Put prema Bogu, put prema ljudima

Duhovni centar Oca Gerarda i ove godine organizirao je Korizmene duhovne večeri, a ovoga puta tema je „Sveta Terezija Avilska – život i molitva“.

Ovo je Godina posvećenog života, koju je proglasio papa Franjo i koja je počela 30. studenoga 2014., a za karmelićane je ovo i jubilarna Terezijanska godina u kojoj se slavi 500. obljetnica rođenja sv. Terezije Avilske, koja traje od 15. listopada 2014. do 15. listopada 2015. godine. Ove obljetnice utjele su na oblikovanje središnje teme i kroz šest korizmenih duhovnih večeri govorit ćemo o životu, molitvi i nauku sv. Terezije

Avilske. Sveta Terezija Avilska crkvena je naučiteljica osobito u stvarima molitve i unutarnjim stvarnostima duše i od nje se mnogo toga može naučiti. A kako je bila klauzurna redovnica karmelićanka, njezin lik se uklapa i u ovu godinu posvećenog života, kazao je o. Zlatko Žuvela, voditelj Duhovnog centra Oca Gerarda. Otac Antonio Mario Ćirko, župnik, remetske župe Uznesenja blažene Djevice Marije u Zagrebu govorio je o liku i poruci sv. Terezije. Slavimo veliku obljetnicu rođenja Svete Terezije od Isusa. Papa Franjo će u svom pismu reći da nas ona uči da je put prema Bogu također i put prema ljudima, rekao je o. Ćirko. Sveta Terezija Avilska od 1562. godine, pa do smrti 1582. godine djeluje kao obnoviteljica Karmela. Sveta Terezija nam kazuje da prijateljstvo s Bogom nije nešto apstraktno, već da je to konkretan susret. To je susret koji se očituje kroz darove koje dobivamo u susretu s njim. U današnje vrijeme kada se Boga želi staviti u nešto apstraktno, sv. Terezija nam pokazuje da je Bog uistinu živi Bog, dakle Bog koji je dio našega života, zaključio je otac Ćirko.

Korizmena okupljanja u karmelu počela su još 1905. godine, nedugo poslije dolaska karmelićana u Sombor. Sluga Božji, o. Gerard Tomo Stantić pokrenuo je nanovo korizmena okupljanja za vjernike. Ove korizmene duhovne večeri nastavak su te tradicije. Otac Gerard želio je pružiti vjernicima osnovnu pouku o istinama vjere, o evanđelju, te o dogmatskim istinama spasenja i odnosu grijeha. U odabiru tema nastojimo voditi računa o hodu crkve i poticajima crkvenog učiteljstva, pojasnio je o. Žuvela i najavio da će u ovoj, Terezijanskoj godini, u Sombor u Karmel doći relikvija – stopala sv. Terezije Avilske.

Ljubav dolazi od Boga

Duhovni centar oca Gerarda u okviru Korizmenih duhovnih večeri priredio je 2. ožujka predavanje „Ljubav – put savršenosti“. O tome je govorio otac Danijel Ćolo, župni vikar župe Uznesenja Blažene Djevice Marije u Rematama.

Biblijski pojam ljubavi, bolje reći odnos, nije ni posve sentimentalni ni posve duhovan, on je cjelovit. Biblijska ljubav je cjelina. Ne možemo ništa uzvišenije reći o ljubavi nego da lju-

bav dolazi od Boga. Ljubav je uvijek aktualna tema, bilo da čovjek promišlja o njoj, da nešto proživljava u srcu, u najtežim trenucima života, ljubav nas uvijek prati, rekao je o. Danijel. Po njegovim riječima potreba za ljubavlju je beskonačna, ali govoriti i živjeti ljubav, nemoguće je, a da ne govorimo o Bogu i da živimo u njemu. Mi smo kršćani, ljubav je objavljena. Bog nam je prvi došao. Gladni smo i žedni ljubavi i to cjelovite, ne samo one koja nastaje u našim međusobnim odnosima. Postoji svijet u meni koji mi govori da je to nešto trajno i da s mojom smrću ne prestaje. Tu ogromnu čežnju koju nosimo može zadovoljiti jedino gospodin. Nema čovjeka koji će vam ispuniti srce do kraja, pa ni najvoljeniji bračni drug ne može ispuniti ono što Bog daje. Ali Bog se daje kroz nas, zaključio je o. Danijel.

Molitva, prijateljstvo s Bogom

Tema Korizmenih duhovnih večeri 9. ožujka bila je „Molitva kao prijateljstvo s Bogom“, a o tome je govorio o. Petar Janjić.

Govoriti o molitvi znači govoriti o prijateljstvu s Bogom, jer je Isus najprije nas, preko svojih apostola, nazvao svojim prijateljima: „Nazvao sam vas prijateljima jer vam priopćih sve što sam čuo od Oca svoga“. Dvije su stvari kod sv. Terezije Avilske bitne kada je riječ o molitvi. Prvo biti s Gospodinom, boraviti u njegovu društvu i drugo vršiti njegovu volju, sjediniti svoju volju s njegovom. Htjeti učiniti ono što

Bog hoće. To je onda put slobode, put čovjekove istinske, sreće, put savršenosti, odnosno put svetosti, kazao je o. Petar. Pri tom je podsjetio da katekizam razlikuje tri oblika molitve: usmenu, razmatranje i unutarnju ili misaonu molitvu. Terezija će reći da svaka molitva, pa i usmena, ako želi biti autentična mora biti unutarnja. To znači da osoba mora biti svjesna Božje prisutnosti, da je Bog vidi i čuje, da je razumije. Osoba mora biti mislima usmjerena na Boga kojemu govori i treba biti svjesna onoga što govori. Terezija kaže da unutarnja molitva nije ništa drugo do prijateljski razgovarati, često puta nasamo, s onim za kojega znamo da nas ljubi. Iz ovoga proizlazi da je molitva prijateljski razgovor s Bogom, s Isusom Kristom. Taj razgovor treba obavljati često puta i to nasamo, naznačio je o. Petar. Nakon predavanja priređen je molitveno-meditativni program, a nakon toga vjernici su imali priliku pomoliti se pred relikvijom sv. Terezije Avilske.

Sjedinjavanje s voljom Božjom

„Mistične milosti i duhovno izrastanje svete Terezije Avilske“, tema je predavanja koje je u okviru Korizmenih duhovnih večeri Duhovnog centra oca Gerarda u Somboru 16. ožujka održao o. Petar Janjić.

On je na početku objasnio što je milost, mistika i duhovno izrastanje. Pojašnjavajući jednostavnim riječima on je rekao da je milost sve ono što Bog nama dariva, što nam čini u životu, kako bismo ostvarili zajedništvo s njime, kako bismo mogli živjeti po Njegovoj volji. Mistične milosti su neredovito Božje djelovanje u čovjeku, koje Bog ne daruje svima. Terezija Avilska kaže kako je jedna milost doživjeti mistično iskustvo, druga je razumjeti o kakvoj milosti se radi, a treća milost je znati to izreći drugima, rekao je o. Janjić. Terezija Avilska također pojašnjava kako ćemo vidjeti rastemo li u ljubavi prema Bogu. Tko raste u ljubavi prema Bogu raste i u ljubavi prema svojim bližnjima. Sjedinjavanje s voljom Božjom ima za cilj da naša volja bude praktički sjedinjena s voljom Božjom i da ništa drugo ne želimo do ono što Bog želi. I to se događa svecima i misticima. Sveta Terezija je rekla – ne živim više ja nego Krist u meni, rekao je o. Janjić. Govoreći o prvom mističnom iskustvu svete Terezije o. Petar je citirao poglavlje iz knjige „Moj život“. Događalo mi se u molitvi kada sam zamišljala da stojim uz Krista da bi me odjednom obuzeo osjećaj Božje nazočnosti. Nisam mogla posumnjati da je bio u meni ili ja sva uronjena u njega. Volja ljubi, pamćenje, mislim, da je gotovo izgubljeno, a razum ne razmišlja, napisala je sv. Terezija. Poslije toga uslijedila su brojna mistična iskustva i milosti.

Biti s onim koji nas ljubi

Predavanje na temu „Meditirati o Kristu kako bi ga se nasljeđovalo“, u nastavku Korizmenih duhovnih večeri, u organizaciji Duhovnog centra oca Gerarda, u ponedjeljak, 23. ožujka, održao je o. Stjepan Vidak, prior Karmelićanskog samostana u Somboru.

Razmatrati o Kristovom čovjstvu za svetu Tereziju je početak molitve. Čovjstvo Isusa Krista i razmišljanje o tome za Tereziju je silno važno i ona je na svom putu iskusila koliko je to bitno. Nije lako shvatiti kako se Bog koji je duh, koji je savršen, vječan može zatvoriti u ljudsku priliku. Pitamo li se mi uopće kako se moglo dogoditi utjelovljenje? Ja mislim da o tome

premalo razmišljamo. No, istina naše vjere jest da je Bog postao čovjekom. Upravo je to veličina kršćanske vjere i po tome i jesmo posebni – što je Bog sišao na zemlju, on se sagnuo k nama, kazao je otac Stjepan i podsjetio na dokument Drugoga vatikanskog koncila koji kaže – Sin Božji radio je ljudskim rukama, razmišljao je ljudskim umom, odlučivao je ljudskom voljom, ljubio je ljudskim srcem. Rođen od Marije Djevice postao je po svemu nama sličan, osim po grijehu.

Zašto je Bog htio da njegov sin postane čovjekom? Zašto je Sin Božji postao čovjekom, uzeo tijelo? Bog je Sina svoga poslao da živimo po njemu, Bog je tako ljubio svijet da je dao Sina svoga jedinorođenca da ni jedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni, kazao je o. Stjepan. On je nazočne na predavanju podsjetio da smo svi pozvani na svetost, jer naš nebeski Otac je svet, a sveti smo onoliko koliko smo otvoreni njemu, njegovom životu u nama, koliko se ravnamo u svome životu po tome. Jednostavno živjeti svoje zajedništvo s Bogom i u trpljenju i u radosti.

Posljednja ovogodišnja duhovna tribina bit će održana 30. ožujka, na kojoj će govoriti o. Franjo Podgorelec.

Svjetski molitveni dan 2015. inspirirale kršćanke sa Bahama

Ekumenska grupa žena iz Novog Sada, koordinirana od strane Ekumenske humanitarne organizacije, i ove godine sudjelovala je u Svjetskom molitvenom danu, 6. ožujka u franjevačkoj crkvi sv. Ivana Kapistrana u Novom Sadu.

Molitvu i razmatranja pripremile su ove godine žene sa Bahama, a njezin moto bio je „Razumijete li što sam vam učinio?“ (Iv 13,1-17). Novosadske kršćanke okupile su se i zajedno s milijunima kršćana na cijelom svijetu molile se za Bahame, za mir i širenje Božjeg kraljevstva na zemlji. Žene iz novosadskih zajednica Katoličke crkve obiju obreda, Slovačke evangeličke, Kršćanske reformatske i Evangeličke metodističke crkve predstavile su prirodnu baštinu i kulturu ove karipske zemlje, sve otoke, ali i poteškoće s kojima se žene susreću u društvu: imigracija, AIDS, seksualno zlostavljanje, nezaposlenost, maloljetnička trudnoća. Kroz snažnu simboliku Isusove geste pranja nogu apostolima na posljednjoj večeri, koja je uprisutnjena i na ovom susretu, svaka od ovih opterećenosti izašla je na dobro. Tijekom susreta sakupljeni su i prilozi koji će biti upućeni bahamskim ženama za njihove potrebe.

Nakon molitve Gospodnje, izrečene na brojnim jezicima prisutnih kršćanskih žena, blagoslov su podijelili pripadnici

cima svojih zajednica: p. Károly Harmáth, novosadski gvardijan i domaćin susreta, o. Roman Myz, umirovljeni novosadski grkokatolički paroh, mag. Vladimir Obšust, župnik novosadske župe Slovačke evangeličke crkve i Dragan Trajčevski, propovjednik Evangeličke metodističke crkve u Novom Sadu. Molitvu su pjevanjem hebrejskih, mađarskih i hrvatskih duhovnih šansona pratili članovi zbora „Kapistran“, a nakon molitve u prostorijama studentskog doma Bonaventurianum priređen je agape. Godine 2016. molitvene nakane Svjetskog molitvenog dana, koji je najveći međunarodni molitveni pokret, poteći će od žena s Kube.

Marko Tucakov

Predstavnici Radio Marije s nadbiskupom Hočevarom

Poslije svete mise koju je slavio 10. ožujka u Devetnici sv. Josipu u crkvi sv. Roka u Subotici, nadbiskup i metropolita beogradski mons. Stanislav Hočevar susreo se s nekim djelatnicima i volonterima hrvatske redakcije Radio Marije Srbije.

Novo vodstvo te redakcije koje čine mons. dr. Andrija Anišić, direktor programa, Nikola Jaramazović, koordinator i dr. sc. Dražen Marić, predsjednik Udruge „Marija“, upoznao je Nadbiskupa s proteklom periodom i trenutnim stanjem i djelovanjem te redakcije. Također su mu izložili plan i program budućeg djelovanja te redakcije preko četiri centra koji će biti u Subotici, Novom Sadu, Beogradu te u Srijemu. U srdačnom razgovoru nadbiskup Hočevar, kao metropolita Beogradske metropolije dao je svoj blagoslov i potporu

novom vodstvu i obećao suradnju za ostvarivanje boljeg djelovanja Radio Marije Srbije na području Beogradske nadbiskupije. /A. A./

Predstavnici Radio Marije Srbije kod srijemskog biskupa

Srijemski biskup mons. Đuro Gašparović i generalni vikar mons. Eduard Španović susreli su se u petak, 6. ožujka, u prostorijama Biskupskog ordinarijata u Petrovaradinu s mons. Andrijom Anišićem, direktorom hrvatskog uredništva Radio Marije Srbije i Niko-

lom Jaramazovićem, koordinatorom istog uredništva te s g. Zoranom Benčićem suradnikom RMS za Srijem.

Mons. Anišić i g. Jaramazović izvijestili su biskupa o događanjima u hrvatskom uredništvu u proteklih pola godine te o sadašnjoj situaciji u tom uredništvu. Ujedno su mu predstavili novi program i planove djelovanja tog uredništva u budućnosti. Oni su istaknuli da smatraju područje Srijema izuzetno značajnim za buduće poslanje Radio Marije Srbije budući da se preko odašiljača u Vrdniku od početka ovoga mjeseca program na hrvatskom jeziku emitira 24 sata. Bilo je govora i o mogućem prebacivanju predajnika iz Vrdnika u Rumu, čime bi se značajno povećala slušanost Radio Marije u Srijemu.

Biskup Gašparović je dao svoju podršku i blagoslov svim djelatnicima i volonterima hrvatskog uredništva RMS. On je također obećao da će poticati suradnju svećenika kao i vjernika laika njegove biskupije s našim uredništvom u čemu će nam osobito biti na raspolaganju generalni vikar biskupije, prelat Eduard Španović. Biskup je također odobrio da g. Zoran Benčić, za područje Srijema bude svojevrsni koordinator i glavna tehnička podrška i veza sa sjedištem Uredništva u Subotici. /A. A./

Bogoslov Tomislav Bašić primljen u službu akolita

Pomoćni zagrebački biskup mons. dr. Ivan Šaško podijelio je na blagdan Krista Kralja, 23. 11. 2014., u rimskoj crkvi Santo Stefano Rotondo službu akolita i lektora bogoslovima koji žive tijekom studija na crkvenim učilištima u Papinskom zavodu Germanicum et Hungaricum i koji su kandidati za đakonat.

Među novim akolitima bio je i bogoslov Subotičke biskupije **Tomislav Bašić** (prvi zdesna), koji studira teologiju na Sveučilištu Gregoriana.

MT

Foto: www.cgu.it

Novo Pastoralno vijeće u župi Uzvišenja sv. Križa u Somboru

U župi Uzvišenja sv. Križa u Somboru, 8. ožujka novo Pastoralno vijeće položilo je prisegu. Za šestero pastoralaca nakon petogodišnjeg mandata prestao je rad, a njih je zamijenilo šestero novih.

Velika je čast, ali i obveza članova Pastoralnog vijeća u području karitasa, ekonomije, kateheze i liturgijskog odjela. Vjerujemo da je župnik **Marinko Stantić** i ovoga puta dobio vrijedne i dobre suradnike kako bi u našoj župi župljani bili zadovoljni kada je u pitanju duhovno i ekonomsko područje djelovanja.

Marica Mikrut

Pedagoško-duhovni seminari Katarine Ralbovsky u Novom Sadu

Bračni parovi župljani župe Imena Marijina Iz Novoga Sada i njihovi gosti iz Selenče, Bača, Kucure, Aradca, Bačke Palanke, Bečeja i Futoga sudjelovali 1. i 8. ožujka 2015. u dva seminaru koja je vodila Katarina Ralbovsky, teologinja, odgajateljica i hagioasistentica s dugogodišnjim iskustvom rada u Centru za duhovnu pomoć koga u Zagrebu vodi dr. Tomislav Ivančić.

U uvodu prvoga seminaru „Duhovna dimenzija odgoja djeteta“, voditeljicu je predstavio i tridesetak sudionika pozdravio novosadski župnik i dekan **preč. Róbert Erhárd**. Voditeljica je predstavila tri komponente ljudske osobe: tjelesnu, psihičku i duhovnu, potrebe za izgrađivanjem svake od njih, ali i osjetljivost naročito duhovne komponente. Drugi seminar „Kako pomoći svome djetetu?“ bio je, na traženje sudionika, spontani nastavak prvoga. Voditeljica je raščlanila mehanizme djelovanja roditeljskih postupaka i ponašanja okoline na duhovno područje djece i predstavila četiri načina na koja roditelji mogu učinkovito sudjelovati u prevenciji i liječenju oštećenja koje okolina nanosi osjetljivom duhovnom području naših najmlađih. To su ljubav, istinitost, sakramenti i cjeloviti vjerski odgoj.

Tijekom seminaru, u susjednoj prostoriji vjeronaučne dvorane župe Imena Marijinog, djeca su uživala u animatorском programu koji su priredili mladi animatori iz Selenče i Novog Sada pod budnim okom katehistice **Kristine Ralbovsky** i organizatora ovih susreta **vlč. Dominika Ralbovsky**. Nakon samoga seminaru, roditelji i njihova djeca skupa su sudjelovali na pobožnosti križnog puta u crkvi Imena Marijina, kojeg su uprizzorili vjernim igrokazom i predmolili mladi i djeca – sudionici ovog susreta. /**Marko Tucakov**/

Uskrsna izložba u Maloj Bosni

Prigodom predstojećih uskrsnih blagdana u Maloj Bosni je, na 5 korizmenu nedjelju 22. ožujka, otvorena deseta po redu uskrsna izložba.

U prostorijama Doma kulture posjetiteljima je bilo na raspolaganju preko dvije tisuće eksponata s pučkim motivima vezanim uz najveći kršćanski blagdan. Nakon nedjeljne mise okupilo se mnoštvo posjetitelja a prigodnim riječima obratili su se **Nela Štetak Ivić** i **Marija Bošnjak**, u ime organizatora. Župnik **vlč. Dragan Muharem** istaknuo je kako bez muke nema Uskrsa. Tako ni bez truda, strpljenja i ustrajnog rada ne bi bilo svega onoga što se moglo vidjeti na ovoj izložbi. Tim je riječima župnik otvorio jednodnevnu izložbu i prisut-

ne potaknuo da ih izloženi eksponati usmjere na ono najvažnije, a to je otajstvo Kristove proslave. /**K. B.**/

Blagoslov Poljakovićevog križa na Bikovu

Na Blagovijest, 25. ožujka, blagoslovljen je Poljakovićev križ koji se nalazi na teritoriju župe Uznesenja BDM na nebo, a koji je u proteklom periodu obnovljen u okviru programa „Bunjevački put križa“.

Prije samog blagoslova, u crkvi je upriličeno moljenje *Bunjevačkog puta križa*, autora **Tomislava Žigmanova**. Križni put su čitali župnik **preč. Julije Bašić**, **Stipan Bašić** i **Lazar Cvijin**. Župni zbor je pjesmom pratio molitve postaja. Nakon toga je služena sveta misa tijekom koje se molilo za zdravlje teško bolesne orguljašice **Nade Pipan** koja je na liječenju u Sremskoj Kamenici. Po završetku

mise, okupljeni puk se uputio prema križu koji se nalazi na putu za Orom, na prostoru na kojem se planira gradnja budućeg deponija.

Križ je podignut 1882. godine u čast **Benjamina (Bene) Poljakovića**, a podigla ga je njegova udovica **Julijana Hegediš**. Križ je bio značajno oštećen i nedostajao je korpus.

Kompletna obnova je financirana iz sredstava prikupljenih kroz fond programa BPK, koji su Bikovčani značajno poduprli prenumeracijama za istoimenu knjigu i kupovinom slika-grafika križeva autora **Darka Vukovića**.

Nakon samog blagoslova, **Lazar Cvijin** je prisutne kratko upoznao s radom Inicijative BPK i zahvalio podupirateljima ovog projekta. Zatim je izmoljena krunica za sve živuće i pokojne stanovnike koji su se pod tim križem molili.

Lazar Cvijin

Hod kroz korizmu u Irigu

Župnik **Blaž Zmaić** je 7. veljače u manastiru Staro Hopovo uz dvojicu pravoslavnih svećenika nazočio krštenju **Ognjena Kovačevića** (1), sina **Zorana** i **Andrijane Kovačević**, pravoslavne vjere. Šestu nedjelju kroz godinu, 15. veljače, slavili smo u naša tri mjesta s porukom: *Samo se susret Boga i čovjeka broji*. Četiri stvari su spasonosne za ljude: *pažljivo suosjećanje – ruka pomoćnica – ugodan i prijatan doticaj – prava riječ*. Na Čistu srijedu – Pepelnicu, 18. veljače uz pepeljanje označujemo vrijeme korizme, priliku za novi početak. *Budi prazan, slobodan da možeš ići nove pute s Bogom i ljudima*, poručio je župnik za ovo vrijeme. Uz pobožnost križnoga puta slavljena je sveta misa za pokojnog **Franju Mihačića**, koji je pokopan 18. veljače u Beogradu. Misa je dala služiti obitelj **Ivanić**. Župnik u svojoj propovijedi na svetoj misi naglašava: *Nema vjernosti čovjeku bez vjernosti Bogu. I čovjek nema što dati čovjeku, ako nije sve – i svega sebe – dao Bogu. A punina poslušnosti, punina vjernosti je ljubav*. Na prvu nedjelju korizme, 22. veljače, slavimo svete mise u Irigu i Vrdniku (za pok. **Matu Katava**). U Irigu su vjenčani **Kristijan Nađ** (Temerin) i **Nada Šućur** (Zagreb). U četvrtak, 26. veljače smo se u Irigu oprostili od **Ilonke Veles** (79), vjernice okrijepljene sakramentima umirućih uz tvrdnju župnika: *Nema besmislene patnje za onoga koji u Krista vjeruje, jer križ pripada povijesti života ljudi*. Sutradan, 27. veljače, u Vrdniku se rastajemo od **Ane Anžur** (80) uz riječi zahvale u ime njene djece: *Brinula si se da učimo i budemo dobri ljudi. Hvala ti,*

majko! Navečer smo slavili svetu misu za pokojnu Ilonku Veles s pozivom župnika: *Danas smo pozvani sagledati naš vlastiti život*. Druga korizmena nedjelja, 1. ožujka donosi nam promjenu mjesta: nakon što smo slijedili Isusa u pustinju (1. nedj.) danas se penjemo na brdo Tabor Preobraženja (dan klanjanja). Kao pojavu imamo svjetlo – haljina (odijelo) – oblak i glas. Na sjednici nastavničkoga vijeća u OŠ Irig predstavljena je nova ravnateljica **Sanja Nikolić**. U treću korizmenu nedjelju, 8. ožujka slavili smo svete mise u Irigu i Vrdniku, a župnik je poručio da je Bog ljubav i da je smisao čovjeka življenje u ljubavi jer nije moguće voljeti Boga a ne voljeti ljude. *Da bi se dobro živjelo s Bogom, mora se živjeti dobro s ljudima. Živjet će samo ono što je spremno umirati, sačuvat će se samo ono što ne bježi od žrtvovanja. Obračenje-odricanje – kada, ako ne sada u korizmeno vrijeme?*, upitao je župnik. U ponedjeljak, 9. ožujka župnik je nazočio redovitoj duhovnoj obnovi u Petrovaradinu koju je vodio vlč. **Dragan Muharem** s temom „Otajstvo Velike subote“. U utorak, 10. ožujka smo se oprostili od **Viktorije Krestić** (82). Sutradan, 11. ožujka, župnik je uz pravoslavnog svećenika o. **Dragana** nazočio ukupu susjede **Marije Jakovljević** (81), pravoslavne vjere. Uz godišnjicu smrti 14. ožujka služena je sveta misa za **Tereziju Varga** s porukom: *Bog ljubi čovjeka koji može stati uz svoje slabosti, koji zna da je upućen na praštanje*. Četvrtu nedjelju kroz godinu – radosnu, 15. ožujka slavimo u tri naša mjesta s porukom: *Život znači ljubiti, a ljubiti znači živjeti*. To je dan kad se već niz godina u misi (ove godine u Šatrinčima) sjećamo pokojne **Marice Martinović**, rkt., i **Olge Vučićević**, supruge župnikova prijatelja **Dragana**, također pravoslavne vjere iz Užica.

f. f.

Korizmena duhovna obnova za svećenike Srijemske biskupije

U Petrovaradinu je 9. ožujka održana korizmena duhovna obnova za svećenike Srijemske biskupije. Duhovnu obnovu vodio je vlč. **Dragan Muharem**, svećenik Subotičke biskupije, predavač na Teološko-katehetskom institutu i urednik lista **Zvonik**. Tema duhovne obnove bila je „Otajstvo Velike subote“.

Nakon molitve srednjeg časa, nazočne je pozdravio **Berislav Petrović**, župnik u Novom Slankamenu i povjerenik Srijemske biskupije za trajnu duhovnu svećeničku izgradnju i pozvao svećenike na pripremu za ovogodišnji Veliki tjedan i Uskrs. Velečasni Muharem je spomenuo da, kada se u teološko-liturgijskoj literaturi obrađuje vazmeno trodnevje, pozornost je usmjerena na Veliki četvrtak, petak i Uskrs, a o danu Velike subote redovito se ne govori, ili samo usputno spominje s obrazloženjem da je to liturgijski dan, to jest dan bez euharistijskog slavlja, ili bez osobite obrednosti. Osmišljavanje Velike subote, obredno asketski, tijesno je povezano s vjerovanjem da je Isus između svoje smrti i uskrsnuća od mrtvih sišao nad pakao ili u podzemlje.

Vrijeme Velike subote tijesno je povezano sa stvarnošću Isusove smrti koja je još jedan pokazatelj da se on u potpunosti solidarizirao sa sudbinom smrtnoga čovjeka, a to solidariziranje doseže svoj vrhunac u umiranju i smrti. Također su kršćani pozvani u svemu se solidarizirati s Kristom kao što se Krist u svemu solidarizirao sa smrtnim čovjekom. Kroz Veliku subotu logika ljudskog umiranja dovedena je do krajnjih posljedica gdje se Krist očitovao kao vjeran svjedok Božjega

djelovanja i to objavio kao ostvarenu činjenicu svim stvorenjima. Kristova je pobjeda na čitavoj smrtnoj fronti: on ima vlast *svezati jakoga ... ući u njegovu kuću i oplijeniti ga* (Mk 3,27). To su izrazi koji označuju Kristovo potpuno obaranje na zemlju neprijatelja, nakon što je prodro na najskrovitije područje njegove vlasti. Ispovijedanje vjere na temelju opisane slike uključuje da Uskrsnuli naviješta novi život, jer je njegova smrt stvarna i istinita; neizbježna smrt kroz koju je Krist prošao u svim njezinim stadijima, pobijeđena je zbog toga jer je Krist stvarno živ, kao što je stvarno bio mrtav.

Na koncu je voditelj pozvao svećenike da i Veliku subotu kao „dan šutnje“ dožive kao dan razmišljanja o Isusu u grobu u iščekivanju Uskrsnuća. Duhovna obnova je nastavljena, nakon prigode za svetu ispovijed, klanjanjem u crkvi sv. Jurja, mučenika u Petrovaradinu.

Tomislav Mađarević

Skupština svećenika Srijemske biskupije

U Biskupijskom pastoralnom centru Srijemske biskupije u Petrovaradinu, 16. ožujka održana je skupština svećenika Srijemske biskupije kojoj je predsjedao srijemski biskup mons. Đuro Gašparović. Na susretu su sudjelovali svi svećenici koji djeluju na području Srijemske biskupije.

Susret je započeo u dvorani za sastanke molitvom i predstavljanjem programa ove svećeničke skupštine koja je proglasom osnivanja 28. svibnja 2011. godine ustanovljena kao institucija sukladno Izjavama i odlukama Druge biskupijske sinode đakovačke i srijemske, točka 736a, usvojenim i od Srijemske biskupije, kao nastavak slijeda pastoralnih sjednica i susreta svećenika koji djeluju u Srijemu. Biskup srijemski Đuro Gašparović je na početku sjednice pozdravio generalnog vikara mons. Eduarda Španovića i sve svećenike sudionike skupštine. Na sjednici ove skupštine biskup je naglasio da je ona nastavak duhovnih i pastoralnih sastanaka svećenika u Srijemu. U Srijemskoj biskupiji, podsjetio je biskup,

već djeluju pojedine strukture suodgovornosti i to na razini odlučivanja je Generalni vikar i Prezbitersko vijeće; na razini usmjeravanja je Zbor savjetnika; na razini ostvarivanja je Biskupijska kurija u čijem je sastavu upravni odsjek i to Biskupski ordinarijat, Biskupijski pastoralni centar, Ekonomsko vijeće i Koordinatorski kolegij. Uz postojeća okupljanja prezbitera te vjernika laika Svećenička skupština predstavlja ambijent susreta i dijaloga čitava biskupijskog prezbitarija o pitanjima koja se tiču života i službe svećenika.

Sjednica je nastavljena prema predloženom i usvojenom dnevnom redu. Tema susreta je bila „Pastoralno djelovanje u župama i druga pitanja“. U uvodnom izlaganju biskup Gašparović je podsjetio svećenike na Izjave i Odluke Druge biskupijske sinode đakovačke i srijemske u svezi s pastoralom župne zajednice, župnim pastoralnim i ekonomskim vijećima te je progovorio o župničkoj službi i svećeničkim službama na posebnim područjima pastoralnog djelovanja. Nakon uvodnog izlaganja biskupa Gašparovića u daljnji rad skupštine uključili su se svećenici-župnici. Iznosili su prijedloge i ideje s obzirom na pastoralni rad svećenika u župama i naglašavali posebne aktivnosti u tom pastoralnom radu, kao što je rad s pojedinim skupinama vjernika. Razgovor je nastavljen iznošenjem pastoralnih iskustava pojedinih župnika u pastoralnom radu u povjerenim im župama kao i prijedlozima za razgovor i traženje rješenja za pojedine pastoralne situacije. Naglasak je stavljen na koordinacijski pastoralni rad na župnoj, dekanatskoj i biskupijskoj razini. Ekonomsko i financijsko poslovanje u župama bilo je posebno naglašeno s obzirom na poteškoće siromaštva i ekonomske krize na ovim područjima. Ove godine će se obaviti kanonske vizitacije župa za koje su dogovarani termini. Već prije su dostavljeni formulari zapisnika vizitacija s uputama i načinom na koji će biti organizirane. Postavlja se pitanje zdravstvenog osiguranja svećenika rimokatolika u Srijemu koji u nekom smislu predviđa državni zakon. Ima li nekih pomaka po ovom pitanju, pitaju se svećenici i traži se odgovor od nadležnih državnih institucija. Sjednica je završila uz još neke smjernice i prijedloge za daljnji pastoralni rad u našim župama, dekanatima i biskupiji.

Tomislav Mađarević

Proslava Svetog Josipa u Srijemskim Karlovcima

Tradicionalno svečano je 19. ožujka u kapeli Gospe od mira u Srijemskim Karlovcima proslavljena svetkovina sv. Josipa. Svečano misno slavlje predslavio je župnik Marko Lončar, a pjevanjem ga uzveličao crkveni zbor crkve Presvetog Trojstva u Srijemskim Karlovcima.

Tom misom kalendarski počinje niz liturgijskih događanja u kapeli Gospe od mira. U propovijedi je župnik Marko prikazao život sv. Josipa, zaručnika BDM kao tesara, koji je sigurno kroz svoj zanat i kuće pravio, gdje je u njegovoj radionici glavni šegrt bio Isus. Isus je kod sv. Josipa učio tesarski zanat i svojim životom je sigurno pripremio Isusa za njegovo poslanje. Nakon blagoslova, župnik je čestitao imendan svima koji kao svojega zaštitnika slave sv. Josipa.

Nakon toga je pozvao vjernike da se poslije večernje mise okupe na druženje u nedavno renovirani, obnovljeni pastoralni centar Kapele Gospe od mira. /*Tomislav Mađarević*/

Papa Franjo najavio Jubilej milosrđa

Papa Franjo najavio je 13. ožujka u bazilici svetog Petra izvanrednu Svetu godinu. Taj Jubilej milosrđa započet će otvaranjem Svetih vrata na Svetom Petru na svetkovinu Bezgrešnog začeća 2015., a završit će 20. studenoga 2016. na svetkovinu Krista Kralja svega stvorenja.

Otvaranje sljedećeg jubileja održat će se na pedesetu obljetnicu završetka Drugoga vatikanskog koncila 1965. godine. To je od velikog značenja, jer potiče Crkvu da nastavi rad započet na Koncilu.

Tijekom jubileja, nedjeljna čitanja kroz godinu bit će uzeta iz Evanđelja po Luki, koji je prozvan „Evanđelistom milosrđa“. Postoje mnoge poznate prisposode o milosrđu sadržane u Evanđelju po Luki: izgubljena ovca, izgubljena drahma, milosrdni otac.

Jubilej je starozavjetna institucija, sama riječ dolazi od hebr. *jubal*, ovnujski rog, u koji se trubilo pritom (svečano zamišljenom) činu proglašenja Jubilejske godine. Prema drevnoj židovskoj tradiciji, jubilara godina slavila se svakih 50 godina, u njoj se vraćala jednakost među svim Izraelcima, nudeći nove mogućnosti obiteljima koje su izgubile imovinu, pa čak i svoju osobnu slobodu. Osim toga, jubilara godina bila je podsjetnik bogatima da će doći vrijeme kada će židovski robovi, jednom kada ponovno budu jednaki njima, biti u mogućnosti tražiti natrag svoja prava. Prema izraelskom Zakonu pravda se prije svega sastojala u zaštiti slabih. Institucija Jubileja u Starom zavjetu dakle otkriva društvenu osjetljivost, zaštitu slabijih, jer su se tada trebali opraštati nenaplativi dugovi, oslobađati robovi, pa i zemlja je počivala od obrađivanja i rađanja. O tome piše Levitski zakonik, 25,8. Jubilej konačno ističe i zahtijeva oprost.

Do danas je slavljeno ukupno 26 redovnih svetih godina, od kojih je posljednji bio Jubilej dvijetisućite. Običaj proglašavanja izvanrednih jubileja potječe iz 16. stoljeća. Posljednje dvije izvanredne Svete godine, koje su se slavile u prošlom stoljeću, bile su ona iz 1933., koju je proglasio Pio XI. povodom 1900. obljetnice otkupljenja, te ona iz 1983. godine, koju je proglasio Ivan Pavao II. povodom 1950 godina otkupljenja.

Katolička crkva dala je židovskom jubileju više duhovno značenje. On se sastoji u općem opraštanju, oprost otvorenom svima, te mogućnosti da se obnovi odnos s Bogom i bližnjima. Zato je Sveta godina uvijek prilika za produbljivanje vlastite vjere i življenja kršćanskog svjedočenja s obnovljenom predanošću.

Početni obred Jubileja je otvaranje Svetih vrata. Ta su vrata otvorena samo tijekom Svete godine, dok ostalih godina ostaju zatvorena. Ovaj obred otvaranja Svetih vrata na simboličan način izražava ideju da se, tijekom Jubileja, vjernicima nudi „izvanredan put“ ka spasenju. /IKA/

Za biskupa zaređen mons. Ivica Petanjak

U nedjelju, 22. ožujka 2015. u krčkoj katedrali Uznesenja Marijina za krčkog biskupa zaređen je mons. dr. Ivica Petanjak, franjevac kapucin.

Euharistijsko slavlje predvodio je zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić u zajedništvu s mnoštvom biskupa, svećenika, redovnika i redovnica.

duhovna zvanja, obitelji, za djecu i mlade, starije, bolesne i potrebne.

Nakon homilije kardinala Josipa Bozanića, glavnog zareditelja, uslijedio je obred ređenja. Nastavak Euharistijskoga slavlja, od „Vjerovanja“ vodio je novi krčki biskup Ivica Petanjak.

Prije blagoslova, svoj nastupni govor održao je biskup Ivica Petanjak, koji je svoje obraćanje započeo recima iz evanđelja „U ono vrijeme i za sva vremena, jer je riječ Gospodina našega Isusa Krista vječna, stoji zapisano: ‘Ne dajte se zvati ‘Rabbi’, jer jedan je učitelj vaš, a svi ste vi braća. Ni ocem ne zovite nikoga na zemlji, jer jedan je Otac vaš – onaj na nebesima. I ne dajte da vas vođama zovu, jer jedan je vaš vođa – Krist“ (Mt 23,8-10).

Novi je biskup naglasio kako za njega Krčka biskupija „postaje početak potpuno novog života i novog poslanja. Ona postaje početak avanture ponovnog prepuštanja Gospodinu putova svojih. Postaje osmo mjesto mojeg svećeničkog hoda, a osam je početak i kraj, početak bez kraja“, rekao je. /KTA/

Dolce i Gabbana: obitelj nije hir

Poznati modni i poslovni duo Domenico Dolce i Stefano Gabbana izazvali su bijes gay lobija svojim izjavama za talijansku Panoramu – kreatori, inače obojica homoseksualci koji su nekada bili i u vezi, stali su u obranu tradicionalne obitelji i poručili kako „neke stvari nikada ne treba mijenjati“.

„Obitelj nije nikakav hir. U njoj postoji osjećaj pripadnosti koji je nadnaravne prirode“, rekao je Gabbana, a Dolce je dodao kako „prokreacija mora biti čin ljubavi. Djeca rođena metodom oplodivanja unajmljenih jajašaca, to su djeca kemije, sintetike. Maternice za iznajmljivanje, sperma odabrana iz kataloga...“, opisao je Dolce suvremene metode kojima homoseksualni parovi danas dobivaju djecu i dodao: „Jedina

prava obitelj je tradicionalna. Ona bez kemijskih potomaka i iznajmljenih maternica. Život ima svoj prirodan tijek i neke stvari ne treba mijenjati.“

Ovo nije prvi put da ovaj modni par kritizira ideološku gay agendu. U razgovoru za *Daily Mail* prije nekoliko godina Gabbana je rekao kako je „protiv ideje da dijete odrasta s gay partnerima“. Tada je rekao i kako nikada ne bi odvojio dijete od majke, te kako je njegova majka imala veliki utjecaj na njegovo odrastanje.

LGBT udruge pozvale su na bojkot kreacija D&G-a. Riječ je o istoj stranici koja je pozvala na bojkot tjestenine Barilla nakon što je Guido Barilla dao slične izjave u obranu tradicionalne obitelji. Prijetnje bojkotom su ga uplašile, pa je povukao svoje izjave. Hoće li isto napraviti i dvojica modnih kreatora, tek treba vidjeti. Bojkot kreacija najavio je i britanski glazbenik Elton John, čovjek koji živi u „braku“ sa svojim partnerom i posvojio je dvoje djece rođene uz „pomoć“ surogat majke.

Kako bilo, Dolce i Gabbana nisu jedine gay osobe koje su protiv homoseksualnih „brakova“ i posvajanja djece. Iste izjave mogle su se čuti iz usta deklariranih homoseksualaca tijekom rasprave u Francuskoj o zakonu koji je ozakonio gay „brakove“. /*Bitno.net*/

U in vitro oplodnjama svake godine umire 170.000 ljudskih embrija

„Jedna smrt je tragedija – milijuni su statistika“, riječi su ruskog diktatora Staljina.

I doista, dok svakodnevno slušamo o tisućama ubijenih ljudi u različitim dijelovima svijeta, ljudski život sve više postaje puka statistika, a naše uho sve manje osjetljivo na brojke kojima se mediji svakodnevno razbacuju. O ovakvom kontekstu, što uopće više može predstavljati vijest kako je u Velikoj Britaniji u posljednjih 25 godina uništeno više od 2 milijuna ljudskih embrija – ljudskih života. Ovo ukazuje na nečovječno industrijalizirano uništavanje i nedostatak poštovanja i zaštite ljudskog života u njegovoj najranijoj fazi razvoja.

I dok s jedne strane Crkva razumije želju neplodnih parova za vlastitom djecom, s druge strane neumorno podsjeća kako „želja za djetetom ne može opravdati njegovu ‘proizvodnju’, baš kao što i neželjenost već začetog djeteta ne može opravdati njegovo napuštanje ili uništenje“ (Dignitas Personae, 16). Crkva nije protiv djece rođene umjetnom oplodnjom i podsjeća kako svako dijete koje dođe na svijet tim putem treba prihvatiti s ljubavlju, ali upozorava da sve što je tehnički moguće, nije uvijek moralno prihvatljivo. /*Bitno.net*/

Nakon eutanazije djece u Belgiji predlažu i zakon za eutanaziju dementnih osoba

Kultura smrti u Belgiji ide dalje! Nakon legalizacije eutanazije djece u veljači prošle godine, belgijski parlamentarci došli su na novu ideju: eutanaziju dementnih osoba. Njihovu je inicijativu komentirala članica Europskog instituta za bioetiku Corine Brochier.

„Uskoro ćete, ukoliko se razbolite, osjećati krivnju ne budete li tražili eutanaziju. Građani Belgije moraju shvatiti da se eutanazija ne tiče samo pojedinca koji se želi usmrtniti. Čitavo je društvo u opasnosti!“ – naglašava Brochier, autorica nedavno objavljenog izvješća o eutanaziji u Belgiji, a prema kojemu, zanimljivo, godinu dana nakon legalizacije eutana-

zije za maloljetne osobe, niti jedno dijete nije zatražilo eutanaziju. Komentirajući ovu činjenicu, Brochier zaključuje kako je čitava priča oko proširenja zakona o eutanaziji iz 2002. godine imala isključivo ideološku pozadinu: „Uvijek smo govorili kako je riječ o čisto ideološkom zakonu, te kako će u stvarnosti biti vrlo malo zahtjeva. Službeni podatci bit će objavljeni u rujnu, ali koliko je poznato nije bilo nijednog slučaja eutanazije maloljetnika.“

Na pitanje što se onda uopće promijenilo, Brochier jasno odgovara: mentalitet! Kao što su i predvidjeli, nakon zahtjeva za eutanazijom maloljetnih uslijedili su novi zahtjevi. Pandorinu kutiju kulture smrti nemoguće je zatvoriti. Prema novom prijedlogu, osoba bi u prvom stadiju bolesti, dok je još svjesna, trebala potpisati dokument u kojemu u budućnosti traži eutanaziju, dok bi konkretnu odluku o trenutku smrti trebao donijeti pravni skrbnik. „Pojedinaac više ne bi mogao niti birati kada želi umrijeti! Čak i u Nizozemskoj liječnici najčešće odbijaju usmrtniti nekoga u ovakvim okolnostima, budući da u poodmaklim stadijima bolesti osobe razmišljaju potpuno drugačije nego u vrijeme potpisivanja zahtjeva“ – kaže Brochier.

I dok je kod eutanazije djece jedan od glavnih argumenata bila njihova navodna sposobnost za svjesno donošenje odluke o smrti, u slučaju dementnih situacija je obratna.

„Riječ je o velikom protuslovlju. No, u stvarnosti nitko nije slušao želje djece. Nije bez razloga 200 pedijataru javno odbilo eutanaziju maloljetnih, tvrdeći kako se ni na koji način ne može doznati ima li dijete doista želju umrijeti. Tko može potvrditi ima li dijete od šest godina sposobnost shvatiti što znači biti usmrćen? Nitko. Sada se ide korak dalje: liječnik bi trebao poslušati zahtjev skrbnika, oslanjajući se na prethodni zahtjev osobe koja će biti ubijena, a koja to možda više niti ne želi“ – objašnjava jedna od voditeljica bioetičkog instituta.

Posebno su zastrašujući statistički podatci koji potvrđuju da je eutanazija u Belgiji postala nešto uobičajeno. Od 235 zahtjeva u 2003. godini, Belgija je u 2013. godini došla do njih 1.816 što je povećanje od skoro 600%. Upravo u ovoj banalizaciji smrti Brochiere vidi najveću opasnost.

Postalo je jasno kako se eutanazija tiče čitavoga društva, a ne samo pojedinca koji ju traži: moguće je biti usmrćen i bez odluke. Eutanazija nije prirodna smrt i stoga ne može postati nešto normalno. Razlog sve većeg broja zahtjeva leži u činjenici da mediji svakodnevno ponavljaju kako je ona najbolji način bezbolnog umiranja. Ovaj novi mentalitet je potpuno pogrešan, ali ako svakodnevno slušam kako sustav palijativne skrbi nema novaca ni raspoloživih kreveta, jasno je da ću početi razmišljati o eutanaziji. Tako se, međutim, ne ubija samo pojedinca već i obiteljske odnose, solidarnost između roditelja i djece. Došli smo do stupnja na kojemu se kod bolesnika javlja osjećaj krivnje ukoliko ne traži eutanaziju – zaključuje Brochiere.

Podsjetimo, Belgija je legalizirala eutanaziju 2002. godine, a prema donesenom zakonu svaka punoljetna osoba koja prema izjavi dva liječnika trpi „nepodnošljivu psihičku ili fizičku bol“ može zatražiti usmrćivanje, najčešće smrtonosnom injekcijom. Prošlogodišnjim proširenjem zakona ovaj je postupak omogućen i maloljetnim osobama na njihov zahtjev, uz pristanak roditelja te potvrdu psihologa da dijete potpuno

r a z u m i j e p o s l j e d i c e s v o j e o d l u k e. /*Bitno.net*/

Što ugrožava živi svijet na obradivom zemljištu?

Piše: Marko Tucačkov

Osnovni cilj uporabe zemljišta je uvijek proizvodnja hrane. Mi, kršćani, vjerujemo da nam je ono dano za naše dobro, kako bismo uzdržavali svoje tijelo i pridonosili dobru drugih, i kako bismo mogli uzdržavati ostale materijalne potrebe svojih obitelji, ali i svojih župnih i biskupijskih zajednica. Ne smijemo zaboraviti da je čovjeku sva vegetacija dana od Stvoritelja za hranu (Post 1,29), te je umješnost poljoprivrede jasno usađena u čovjeka, kako to pisac Knjige postanka kaže, tijekom samog stvaranja. No, velika prostranstva na kojima se proizvodi hrana, kako smo rekli, naseljava i bogat živi svijet. To koliko će on biti bogat potpuno ovisi o tome kako se mi opodimo prema obradivom zemljištu. Dakle, ne treba zaboraviti ni da je *sve zeleno bilje* dano za hranu i svim životinjama (Post 1,30).

U agroindustrijaliziranoj Vojvodini, živom svijetu hranu, ali i ostale životne potrebe, nepobitno uskraćujemo. Evo kratkog pregleda posebno štetnih poljoprivrednih praksi, postupaka i intervencija.

Odvodnjavanje i sustavi obrane od poplava. Mreža melioracijskih kanala u Vojvodini vrlo je gusta, i ona je konstruirana tako da onemogućava one efekte vode na zemljište koji otežavaju proizvodnju. Tako napravljena, izazvala je sušenje prirodnih vodenih staništa živoga svijeta, jer se voda relativno brzo odvede iz njih i ne može pružiti uvjete vodenim životinjama i biljkama koje trebaju. Danas više nema prostranih područja u koja se voda nesmetano može razlijevati bez opasnosti da se zadrži na poljoprivrednom zemljištu, no čak i male lokve smetaju intenzivnom ratarstvu.

Uporaba poljoprivredne kemije: pesticida i umjetnih gnojiva. Budući da se na par tisuća hektara u Vojvodini hrana proizvodi bez intervencija pesticidima i umjetnim gnojivima, ono što živi na ostalim poljoprivrednim površinama trpi jači ili slabiji tretman zemljišta i biljaka kemijskim sredstvima. Ukoliko se ona rabe na način koji nije propisan uputom za uporabu (nalazi se u svakom pakiranju sredstava koja postoje na tržištu), dolazi do brzih negativnih posljedica, često i velikih pomora životinja. Kemijske preparate koristimo samo u količinama koje su propisane, na način koji je propisan i uz mjere zaštite ljudskog zdravlja i životinja koje su propisane. Svako drugo postupanje vrlo je rizično za nas same, kao i za ostali živi svijet, ali i za komponente okoliša koje nam nisu lako vidljive.

Preoravanje pašnjaka, livada i utrina. Kako rekostmo, živimo na prostoru na kome se dugo borila bitka za svaki novi hektar obradive zemlje, uglavnom na štetu otvorenih, travnatih i močvarnih staništa. Za nadati se je da je ta bitka završena, i da je preostalih oko 5% poljoprivrednog zemljišta na kojem su travnata staništa nekako opstala, pošteđeno preoravanja. Ona su, u slučaju pašnjaka, i zakonski zabranjena. U stvarnosti stanje je drugačije, i svjedoci smo da se ilegalno preoravaju pašnjaci, svaki pedalj do obala vodotokova, pa čak nerijetko i susjedova parcela. U mnogo slučajeva to je apsurdno, jer posebno slana zemljišta (slatine) i zemljišta nižih bonitetnih kategorija nemaju nikakvu proizvodnu vrijednost. Time se uništava i osnova stočarske proizvodnje na otvorenom prostoru. Panonske slane livade jedina su očuvana kopnena staništa u Vojvodini, dom velikog broja vrsta, a neke žive isključivo na ovim staništima (ekološki specijalisti). Preostale

livade i pašnjaci mogu se smatrati vrijednim ostatkom tradicijske panonske poljoprivrede i tako očuvati, jer je njihova alternativna vrijednost (turistička, prije svega), daleko veća.

Sječa (i nedostatak obnove) usamljenih grupa stabala, drvoreda i šumica. Živimo u tzv. šumo-stepskom području, gdje prostranih šuma (izvan dolina rijeka i niskih planina), nikada nije bilo. To su prije bili mali šumarci, živice i grupe stabala, a od vremena proizvodnje svile i dugački drvoredi dudova. Nakon poslijeratne poljoprivredne reforme i komasacije, većina ovakvih pribježišta živog svijeta posječena je. U međuvremenu je nastao problem erozije površinskog humusnog sloja zemljišta vjetrom, kao i problem snježnih nanosa, no oni nisu za sada riješeni podizanjem vjetrozaštitnih drvoreda, kako to stručnjaci preporučuju. Takvi drvoredi, po pravilu, vrlo su primamljivi za živi svijet, posebno za ptice, koje mogu pomoći u borbi protiv štetnika na okolnim oranicama. Treba biti hrabar i dozvoliti da se mali dio parcela koje su i u našem vlasništvu, ustupe za sađenje novih drvoreda.

Izgradnja infrastrukture. Nove ceste, industrijske zone, smetlišta, zgrade, kod nas se često planiraju upravo na poljoprivrednom zemljištu (posebno na livadama i pašnjacima, jer se smatra da su bezvrijedni), prije čega se ono na brzinu proglašava građevinsko. Ne treba ni govoriti da u tim slučajevima spasa za živi svijet koji obitava na tim mjestima više nema.

Neprilagođeno košenje livada i lucerke, odnosno žetva žitarica, suncokreta i soje. Kombajni irotacijske kosilice danas su neizbježni, sve veći i bučniji. Ipak, mnogobrojne ptice i sisavci koji na površinama koje se žanju žive, još uvijek se na njih nisu prilagodili i bivaju prilično surovo pogubljeni sječivima ovakvih mašina, a da to osoba koja njima upravlja ni ne primijeti. Ipak, postoje dodatne plašilice, čija uporaba je kod nas obvezna, a koje efikasno tjeraju životinje van domaka strojeva. S druge strane, košenje i žetva bi uvijek trebali započeti od sredine parcele i ići prema njezinim rubovima, kako bi životinje koje su u njenom središtu mogle pobjeći prema vanjskim rubovima i otići u druge parcele.

Što na našim njivama možemo učiniti za dobro pojedinih vrsta i što će ih privući kada nam najviše trebaju, ilustrirat ćemo konkretnim prijedlozima u narednom broju.

29. 03. 2015.

Cvjetnica

Procesija: Mk 11,1-10 ili Iv 12,12-16;
Misa: Iz 50,4-7; Fil 2,6-11; Mk 14,1-15,47

Isus je iskušavan čak i na križu. Pored sve muke i ondje ga salijeće kušnja. *Siđi s križa* – sad i ovdje dokaži da si Bog, dobacuju mu prolaznici. Isus im ne odgovara, nego odgovor daje svojim potpunim predanjem Očevoj volji, sve do smrti na križu. Iskreno, ni mi vjernici ne možemo baš reći da smo mirne savjesti pred Raspetim. Toliko puta smo i mi oni koji iskušavaju Raspetoga. Želimo vjeru bez križa, tražimo od Isusa da siđe s križa, da nas spasi od tolikih muka koje nas tište. Ostajemo razočarani kad su nam molitve neuslišane, zahtjevi neispunjeni. Ponekad nam čak i vjera počinje kolebati pred iskustvom – kako nam se to zna učiniti – prividne Božje odsutnosti. No, snaga Isusove ljubavi krije se upravo u njegovoj slabosti. Nema tu brzih obrta na sceni, nema izglednog sretnog završetka. Isus do kraja ispija svoj gorki kalež muke i upravo u tome se sastoji Božja ljubav za nas! Upravo ondje se rađa zora novoga uskrsnuća.

5. 04. 2015.

Uskrs

Dj 10,34a.37-43; Kol 3,1-4 ili 1 Kor 5,6b-8;
Iv 20,1-9 ili za večernje mise: Lk 24,13-35

U današnjem evanđeoskom odlomku za apostola Ivana piše: *Vidje i povjerovala*. Dovoljne su ove riječi da razumijemo što se dogodilo tog uskrsnog jutra u srcu apostola kojega je Isus ljubio. Prošlo je tek malo vremena od potpunog i strašnog neuspjeha križa. Toliko dugo njegovani san definitivno je pao u zaborav. Ipak, dovoljan je tek kratki pogled na prazan grob da se sve razumije, namah kao u kakvoj munjevitij intuiciji. Kako je to moguće? To je srce koje prevladava ondje gdje razum ne uspijeva doprijeti. To je ljubav koja krči pogled vjeri. Dakle, ipak je sve istina – mogao je uskliknuti sv. Ivan. Isusove riječi u trenu opet oživljavaju, primaju snagu istine. *Vidje i povjerovala*. Učeniku je bio dovoljan jedan znak da bi prepoznao ljubav. I za nas može biti tako: koliko je samo znakova prisutnosti Uskrsloga skriveno u našim životima, potrebno je samo da ih zapazimo, otkrijemo. To ćemo moći ukoliko poput apostola Ivana pogledom prožetim ljubavi prema Isusu budemo promatrali sebe, bližnje i svijet u kojem živimo.

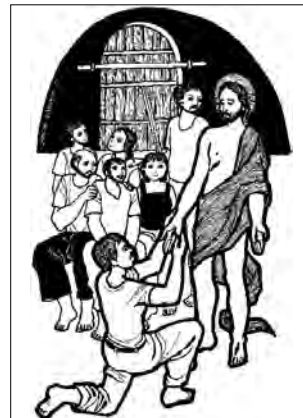

12. 04. 2015.

2. uskrsna nedjelja

Dj 4,32-35; 1 Iv 5,1-6; Iv 20,19-31

U onaj proljetni dan u Jeruzalemu prije skoro dvije tisuće godina, okružen svojim uplašenim apostolima pred Tomom, previše ljudski da nam ne bi izgledao bliskim suputnikom, Isus je na tren mislio na nas. Na nas kršćane koji ga nismo osobno vidjeli, ali smo vjerovali u njegovo uskrsnuće od mrtvih. On je rekao da smo blaženi zbog toga. Znao je da nije lako vjerovati, da će se mnogi pokolebati. On nije rekao da je vjerovati mučna obveza, nego naprotiv da vjera daruje blaženstvo, radost. Kako objasniti da je ovo stvarno istina? Vjerovati bez da smo vidjeli znači vjerovati riječima drugih. Crkva se temelji na tomu, na svjedočanstvu onih koji su vidjeli i čuli. To je djelo povjerenja koje se prenosi s generacije na generaciju sve do nas.

19. 04. 2015.

3. uskrsna nedjelja

Dj 3,13-15.17-19; 1 Iv 2,1-5a;
Lk 24,35-48

Punih četrdeset dana Uskrsli provodi sa svojim, kako nam to svjedoče Djela apostolska. Spremajući se uzići na nebo, Isus podsjeća svoje učenike na sve što im je govorio, što je činio, te im veli: *Vi ste tomu svjedoci*. Svjedoci su jer su stvarno vidjeli, čuli, doživjeli, iskusili sve ono čemu trebaju biti svjedocima. Ustvari, oni jednostavno imaju biti svjedoci Isusa umrloga i uskrsnula za spas svijeta. Smisao ovih četrdeset dana boravka Uskrsloga je da ih pripravi biti njegovim svjedocima. Kao što se Isus nakon krštenja u Jordanu povukao u pustinju prije početka svoga javnog djelovanja, tako sada i učenici borave s Isusom. Uskoro će i oni otpočeti svoje javno djelovanje. Mi vjernici Uskrsloga Gospodina jesmo narod svjedoka. Što svjedočimo? Što je s naših četrdeset dana? Ovdje se radi o vjerodostojnosti našega kršćanstva! Ako nas ova pitanja zateknu bez odgovora znači da i sami trebamo napraviti odlučujući zaokret. Potražimo suputnika za taj put, te poput učenika na putu za Emaus podijelimo s njim svoje nade u Gospodina i naše tjeskobe. Na tom putu i nama će se pridružiti stranac koji će nas upitati o Pismima i otvoriti nam oči srca da ih razumijemo. Zamolimo ga i mi: *Ostani s nama, Gospodine, jer zamalo će večer i dan je na izmaku*. Kao što je započeo prvi od tih četrdeset dana nakon našega osobnog iskustva susreta s Uskrslim i mi ćemo moći navijestiti kako gori srce kad On progovori, kad utješi i uputi na pravi put.

13. ožujka

Sveti Leander

(* oko 545. † 13. ožujka oko 600.)

- Potomak ugledne obitelji ● sin časnika ● sin gorljivih vjernika ● siročće ● odgojio je braću i sestru ●
- benediktinac ● opat ● nadbiskup ● brata zaređio za biskupa ● u izgnanstvu ● energično protiv arijanizma ●
- najugledniji biskup Španjolske ● kraj svega Leander je i pisac ● sva tri brata sveci ● Leander je zaštitnik od reume ●
- zaštitnik siročadi (jer je odgojio braću i sestru) ● Leandrov brat Izidor je zaštitnik interneta ●

Sveti Leander je rođen u uglednoj rimskoj obitelji oko oko 545. godine u Cartageni u današnjoj Španjolskoj. Ime Leander znači čovjek iz naroda. Otac mu je bio časnik i ugledan državni službenik kod gotskog kralja Athanagilda. Leandrovi roditelji Severianus i Teodora su bili gorljivi vjernici. Nakon pretrane smrti svoga oca Leander je na brizi imao mlađu braću: Isidora i Fulgencija, te sestru Florentinu. Obitelj je morala pobjeći iz Cartagene, te se nastanila u Sevilli. Nakon što je Leander odgojio svoju braću i sestru, postao je benediktinac. Sprijateljio se s Hermenegildom, sinom zapadnogotskog kralja Leovigilda. Kralj Leovigild je bio sljedbenik arijanizma.

Sveti Leander je bio čovjek koga su drugi rado slijedili. Bio je rođen za poglavara. Jedno je vrijeme proveo u izgnanstvu. Tako se našao u Carigradu – današnjem Istanbulu, gdje se upoznao s kasnijim papom Grgurom Velikim, na koga je također imao jak utjecaj. Grgur je na Leandrovu molbu napisao komentar knjigu o Jobu. Pravila o pastoralnom djelovanju Grgur je posvetio Leandru.

Premda je Hermenegildo pokušao prevrat, kako bi potisnuo arijanizam, pobijedio je njegov otac, pa se tako krivovjerje arijanizma još više učvrstilo. Kad se sveti Leander vratio u Sevillu iz Carigrada, 584. godine je postao nadbiskupom. Godine 586. je umro zapadnogotski kralj Leovigild, čiji je sin i nasljednik Rekkared pao pod utjecaj svetoga Leandera. Rekkared je prihvatio pravu katoličku vjeru. U tom ga je slijedio narod. Zajedno s drugim biskupima Leander je 589. godine organizirao 3. Toledski sabor. Na saboru je održao svečani pohvalni govor o Crkvi. Tim je govorom svratio na sebe pozornost ostalih biskupa, koji su ga izabrali da 590. godine predsjedava sinodi u Sevilli. Zahvaljujući svome talentu Leander je postao najjači i najugledniji pastir Crkve u Španjolskoj. Njegovo je životno djelo u prvom redu borba protiv krivovjerja arijanizma. U njegovo je vrijeme u ostalim krajevima Rimskoga carstva arijanizam već nestao, ali se i dalje zadržao među germanskim plemenima. Lean-

der je napisao pravilo za redovnice, a namijenio ga je za svoju sestru Florentinu. Napisao je dva manja spisa protiv arijanaca, priručnike za časoslov, misne pjesme i molitve kao i pisma. Ta su se djela tijekom povijesti izgubila.

Zaštitnik je grada Seville, a pomaže i kod reumatskih bolesti.

Dva sveta brata

Leandrov brat sveti Fulgencije je bio biskup u mjestu Astigi koje danas nosi ime Ecija. Za biskupa ga je imenovao njegov brat sveti Leander. Njegov se spomendan slavi 14. siječnja. Ime Fulgentius znači svijetleći. Umro je prije 633. godine. Leandrova i Fulgencijeva sestra se zvala Florentina. Svetoga Fulgencija je odgojio njegov stariji brat Leander. Leander je kao odgojitelj bio strog. Ipak, Leander nije samo odgajao, već je svoga brata i svestrano obrazovao. Fulgencije je kao redovnik u 30. godini naslijedio brata u opatskoj službi. Napisao je: *U svome životu opat mora biti svojim redovnicima savršen uzor poslušnosti, uvjeren da ništa ne može zapovijedati što sam prije ne izvršava. On mora sokoliti svakoga pojedinoga prema njegovu temperamentu i potrebama.*

Drugi mu je brat Izidor također redovnik, a proglašen je zaštitnikom interneta. Uz pravednost se odlikovao i očinskom ljubavlju. Stoga se svim marmom trudio oko sloge i jedinstva među

redovnicima. Napisao je i djelo *Regula monachorum* – monaško pravilo, u kojem se pokazuje kao vrstan zakonodavac. U tom i u svim svojim drugim djelima pokazao se kao čovjek logike, reda i sustava. Prema njemu redovnički se život mora sastojati od potpunog odricanja samoga sebe, strogog siromaštva, postojanosti i ustrajnosti u dobru, liturgijske molitve i rada.

Sv. Izidoru se pripisuje izreka: *Sve što redovnik dobije ili privrijedi nije za njega već za samostan.* Imao je razumijevanja za ljudske slabosti svoje subraće, te im nije pristupao strogo i neumoljivo, već kao samilostan otac. Dobro je poznavao i istočnjačku pustinjačku i monašku tradiciju i literaturu. U svojoj se knjižnici jako dobro osjećao i snalazio. Čitao je djela velikih učitelja, naročito Origena. Poznavao je dobro stare pjesnike, filozofe, povjesničare, prirodoslovce i tako je postao jednim od najboljih poznavalaca stare grčkorimske kulture. Vrijednosti starovjekovne kulture se trudio prenijeti kasnijim vremenima. Od svih knjiga sveti je Izidor najviše cijenio Bibliju.

Glavno mu je biblijsko djelo o Starom zavjetu. Izidor je kao nadbiskup godine 601. naslijedio svoga brata Leandra. Biskupovao je 30 godina, a resila ga je svestrana učenost i veliki govornički dar. Izvanredno se starao za kler. Njegova je teološka škola u Sevilli postala najuglednija znanstvena crkvena ustanova u čitavoj Španjolskoj. Napisao je pravni priručnik. A zbog svoga djela *Etymologiae* (prva poznata enciklopedija) proglašen je zaštitnikom interneta.

Molitva korisnika interneta:

Svemoguću vječnu Bože, koji si nas stvorio na svoju sliku, i potičeš nas da uvijek tražimo što je dobro, istinito i lijepo, osobito u božanskoj osobi tvoga jedinorođenog Sina, Gospodina našega Isusa Krista – daj nam, molimo te, po zagovoru svetog Izidora, biskupa i naučitelja, da koristeći internet, tako upravimo svoje ruke i oči da ugodimo tebi, te da iskažemo ljubav i strpljivost dušama koje ćemo susretati. Po Kristu našem Gospodinu. Amen.

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Strpljivost (2)

Piše: mr. o. Mato Miloš, OCD, vicepostulator

*Vazda budimo pripravi da će nam štogod kazati ružno, što više, da će nas progoniti, ili barem neće nas ni dobri razumjeti, pa ćemo i njih i sebe uzrujati. Sebe, ipak, možemo utješiti ako njih nismo htjeli uvrijediti, osobito kada smo imali uzrok to i tako učiniti.*¹

Poslovice kaže: „Koliko ljudi, toliko čudi“. U životu i općenju s ljudima na sve trebamo biti budni i pripravi. Kada čovjek ima najbolju volju i najbolje nakane drugima pomagati, biva krivo shvaćen. Što više, biva ne samo krivo shvaćen nego i proganjen. To su činjenice na koje često nailazimo i one izazivaju uzrujanost, nestrpljivost i srdžbu koja dovodi do teških posljedica po život u obitelji i u zajednicama ljudskog društva. Otac Gerard nas upozorava da *nas svatko može sramotiti i naš najbolji plan uništiti, ali Isus ipak nam neće dužan ostati.*² Vidimo, dakle, da je krepost strpljivosti jako važna u našem ljudskom i društvenom životu. Treba biti strpljiv kada na očigled vidiš da ti drugi sve tvoje dobro obezvređuju, omalovažavaju i kao moljac rastaču. Kada te i tvoji prijatelji i najbliži suradnici ne uvažavaju niti prihvaćaju tvoje služenje i pomoć. To je najbolje iskusio sam Isus Krist koji nas je poučio da i tada trebamo biti strpljivi i ne podleći uzrujanosti ni srdžbi. Kako do takve vrline doći? Pouzdanjem u Boga: *Stišaj svoj gnjev i ostavi se srdžbe. Ne žesti se da zlo ne učiniš,* kaže Psalmist. Otac Gerard nam predlaže da se u sličnim situacijama, ukoliko smo *pred Bogom skri- vili, sagnutom glavom i „mea cul-*

*pa“, gasi vatra strasti i svake opasti. Ti, Isuse, ugasi vatru strasti.*³ Sebe možemo utješiti ako nismo mali namjeru nikoga vrijeđati. A zato je potrebna jaka vjera i pouzdanje u Boga da će naše nepravедno trpljenje nama i drugima biti na spasenje. Otac Gerard se pita: *Zašto dopusti Isus te časove?*, i odmah odgovara. *To su sve tajne Njegove. Ovo je korisno da se ponizim.*⁴

Poniznost! Pa to je nemoguće. Dobro izvježbani ljudi u kršćanskim krepostima kažu da je to moguće. Kršćanska krepost poniznosti nije u tome da nakrivim glavu i ja sam ponizan. Poniznost je sam Isus Krist koji je samoga sebe ponizio i učinio crvom, dao se popljuvati, iznakaziti i raspeti iz ljubavi prema ljudima. Poniznost začinjena ljubavlju rađa strpljivost i sve stavlja na posljednju instancu pravde, a to je Božja pravda koja će svakoga dostići. *U Tebe se pouzdam, Gospodine,* bila je lozinka blaženoga kardinala Alojzija Stepinca. I nije se prevario; pouzdao se u Gospodina kada je od bezbožne vlasti bio proganjen, krivo optužen i na dugogodišnju kaznu zatvora osuđen. Možda bismo i mogli podnijeti da nas naš neprijatelj progoni i krivo optuži. No, što učiniti kada te tvoj prijatelj, onaj s kojim si slatko drugovao i složno s njim hodio? I tu treba računati na kršćansku krepost strpljivosti. Poznat nam je, kroz povijest Crkve, primjer mnogih kreposnih ljudi koji su podnijeli nepravde, i nepravедno bili osuđeni na tamnicu. U 16. stoljeću, u vrijeme inkvizicije, mnogi su profesori na sveučilištu u Salamanki, ne-

pravедno osuđeni odležali po nekoliko godina u tamnici. Među takvima je bio i profesor fr. Luiz de Leon. Nakon tri godine uzništva vratio se na sveučilište u Salamanki i ovako je studentima započeo svoje predavanje: „Jučer smo raspravljali o temi... a danas nastavljamo o istoj temi“. Studenti su burnim pljeskom pozdravili fr. Luiza de Leona. Ni jedne riječi mržnje, kritike niti osvete, na nepravедnu osudu. Jednostavno je nastavio predavanje. To su izgrađeni, kreposni ljudi, blagi i strpljivi. Kakva pouka svima nama!

*Svako ljudsko srce je osjetljiva rana,*⁵ kaže o. Gerard, te nas upućuje na srce Isusovo koje je krvarelo radi uvreda, ponižavanja i obezvređivanja. Ono nas uči krotkosti. Krotkost nas usrećuje a srdžba razgrađuje. *Srditost je gora od svakog otrova... Srditost je vrata za sve grijeh... Krotkost Srca Tvoga je prijestolja, a duša srditog stolica sotone. Srditost je protivnost, a protivnost ne zaslužuje milost.*⁶ Reći ćemo, to je jako teško vršiti a još teže postići. Da, teško je, ali isplativo za onoga tko želi izići iz začaranog kruga osvete i mržnje. *Život je trpljenje, ali za strpljivog u nebo letenje. Na strpljivom rosa milosti ostaje, koja ga do neba podigne.*⁷ Pokušajmo i mi tako!

¹ *Theologia pastoralis*, 002678.

² *Isto*, 002678.

³ *Isto*, 002678.

⁴ *Isto*, 002679.

⁵ *Razgovor s Isusom*, 003848.

⁶ *Isto*, 003848.

⁷ *Theologia pastoralis*, 002687.

Razgovor s beogradskim nadbiskupom, mons. Stanislavom Hočevarem

Božji Duh po redovnicima preobrazbu vrši skrovito i poput kišice budi novi život tamo gdje je suša

Razgovarala: Željka Zelić

Mons. Stanislav Hočevar rođen je 12. studenog 1945. godine u selu Jelendol, župa i općina Škocjan kod Novog Mesta, Biskupija Novo Mesto, Slovenija. Teologiju je studirao na Teološkom fakultetu u Ljubljani. Za svećenika je zaređen 29. 6. 1973. godine. Magistrirao je na Teološkom fakultetu u Ljubljani 1979. godine s tezom iz teologije: *Osební greh v današnji hamartologiji*. Godine 1988. prvi put je izabran za provincijala salezijanaca u Sloveniji, a od 1994. do 2000. g. povjeren mu je drugi mandat u istoj službi. Godine 1978. izašla je njegova knjižica *Peter s Poljske*, godine 1983. *Odprí srce*, 1988. godine čitanja za majsku pobožnost *Veliko značenje*, a 1998. bio je urednik knjige *Leta velikega dozorevanja* o svim nasilno umrlim žrtvama Drugoga svjetskog rata u domaćoj župi Škocjan kod Novog Mesta. Na Blagovijest, 25. ožujka 2000. godine, papa Ivan Pavao II. imenovao ga je za nadbiskupa koadjutora u Beogradu, a biskupsko ređenje primio je 24. svibnja 2000. u crkvi Marije Pomoćnice na Rakovniku u Ljubljani. U Beograd dolazi za Duhove 2000. godine, a službu beogradskog nadbiskupa i metropolita preuzeo je 31. ožujka 2001. Za predsjednika Biskupske konferencije SR Jugoslavije, kasnije preimenovane u Međunarodnu biskupsku konferenciju Sv. Ćirila i Metoda, izabran je 16. travnja 2001. godine, a 7. lipnja 2006. na XVI. plenumu u Petrovaradinu povjeren mu je još jedan petogodišnji mandat. Godine 2002. postao je član Papinskog vijeća za unapređivanje jedinstva kršćana.

Zvonik: Čini se da je Crkvi današnje, s obzirom na krizu na svim razinama (političkoj, društvenoj, moralnoj), a samim tim i kada je vjera i prakticiranje iste u pitanju, sve više potreban povratak korijenima i prvim vremenima Crkve. U tom procesu veliku bi ulogu mogle imati redovničke zajednice. Kakva je po Vašem mišljenju, u ovim kriznim situacijama s kojima se Crkva danas suočava, uloga salezijanaca, čije je poslanje u prvom redu kršćanski odgoj adolescenata i mladih, osobito najsiromašnijih i napuštenih?

□ **Mons. Hočevar:** Uloga salezijanaca danas je pomoći mladima da otkriju pravu, tj. autentičnu mladost. U našim vremenima mladost je na neki način ukinuta, jer se na čovjeka gleda kao na potrošačko blago i svekoliko njegovo dostojanstvo je industrijalizirano, odnosno instrumentalizirano. Mladost kao čežnja za beskonačnošću, otvaranje ka zajednici i mogućnost integralnog dozrijevanja, danas kao da nije priznata: jer to je nešto što ne donosi dobit. Zato naša društva više nisu *communio personarum*, zajedništvo osoba, nego prije

svega „masa“, brojke, anemično more javnog mišljenja. Salezijanci trebaju braniti dostojanstvo mladosti, omogućiti mladima da se najdublje susretnu s Isusovim pogledom i tako otkriju autentično prijateljstvo koje omogućuje personalizaciju, rast, zrelost, odgovornost te na taj način stvaranje saveza: bračnih saveza, duhovnih saveza, društvenih saveza...

Odgoj u našem vremenu vapi za egzistencijalnim susretima. Don Bosko svakako upućuje na takve duboke i osobne susrete, u kojima mlada osoba prima iskustvo odabranosti i dostojanstva. Tek tada počinje žeđati za pravim napretkom, duhovnošću, zajedništvom i preuzimanjem konkretnih odgovornosti u Crkvi i društvu. Odgoj, dakle, nije neka vanjska disciplina, nego dijalog sa Suncem ljubavi, Vodom Duha i Humusom iskustva zajedništva. U tom smislu, pravo redovništvo uvijek poziva na izvore, na početke; poziva na u-korjenje. To je na poseban način važno za salezijansku duhovnost.

Zvonik: Godina posvećenog života koju je od 30. studenog 2014. godine

do 2. veljače 2016. godine proglasio papa Franjo u tijeku je. Na koji način Salezijanci Don Bosca (SDB) kane obilježiti ovu godinu?

□ **Mons. Hočevar:** Ova Godina Boga posvećenoga života poklapa se sa slavljem 200. obljetnice rođenja sv. Ivana Boska (16. 08. 1815.). Za taj jubilej salezijanci su pripremili izvanredan program slavlja na svjetskoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Među ostalim, i u Torinu u Italiji, mjestu djelovanja sv. Ivana Boska u kojem je sazidao i veličanstvenu baziliku Marije Pomoćnice, bit će susret svih salezijanskih nadbiskupa i biskupa (a među njima su od veljače ove godine i dvojica novih kardinala). To slavlje se idealno povezuje s Godinom Boga posvećenoga života, jer sve salezijance poziva da – poput sv. Ivana Boska – budu „vidljivi znak Božje ljubavi“ za mlade i da uvijek i svagdje žive „kao da gledaju Nevidljivoga“, da bi tako u mladima mogli probuditi odgovore ljubavi Bogu i bližnjima. Salezijanci su inače vrlo radosno prihvatili Papin poziv i njegovo apostolsko pismo svim Bogu posvećenim osobama, kao i poziv svoga vrhovnoga poglavara da don Boskovom ljubavlju služe Crkvi i mladima.

Zvonik: Mislite li općenito da redovništvo ima budućnosti? Koliko su redovnici i redovnice danas autentični u svjedočenju svojega poslanja?

□ **Mons. Hočevar:** Vaše pitanje je pomalo provokativno! Zašto? Nismo mi redovnici „planirali“ redovnički život, nego je Krist – i kao čovjek – sam pokazao kako Bog ljubi čovjeka, ali i kako čovjek treba ljubiti Gospodina i samo Njemu služiti. Zato je On sam začetnik – kako volimo reći – „radikalnoga evanđeoskog načina života“, što znači inspirator redovništva, odnosno Bogu posvećenog života. Taj i takav način života ovisi, dakle, o čitavoj zajednici Crkve, a ne samo o redovničkoj zajednici. Sve dokle Crkva bude i ostane Crkva – a to joj je na općoj razini osigurano – živjet će i redovništvo! Dapače: što jače Crkva bude živjela evanđeoski duh, toliko će i redovništvo biti jače! No, znači i obrnuto: gdje nema redovništva, tamo Cr-

kva nije u punini ukorijenjena u prostor i vrijeme. Pitanje je, dakle: Što nam znači Crkva i koliko svi mi želimo da Crkva bude instrument spasenja za sav svijet? Bez redovništva Crkva ne može dovoljno zračiti spasenjsku snagu za svakoga ponaosob i za sve zajedno.

Da, pojedincima (redovnicima i redovnicama) nije lako biti autentičan, ako takva nije i čitava zajednica. Na svim velikim povijesnim raskršćima (često i kulturološkim tranzicijama) redovnici su stvarno doživljavali pravi duhovni zemljotres. Pa tako i u našem vremenu. To upravo dokazuje da su oni u srcu Crkve i zato kao prave seizmografske naprave – prvi i najjače „zadrhte“. Ali – kako pokazuje i naša situacija – upravo oni prvi nalaze rješenje za nastupajuću „novu budućnost“. Upravo zato je toliko redovnika imenovanih za biskupe – pa izabranih i za papu.

Gdje je svjedočenje jasno, autentično i jako, tamo se sigurno bude i nova zvanja.

Zvonik: Papa Franjo u pismu upućenom redovnicima i redovnicama za Godinu posvećenog života ističe kako od njih očekuje da „probude svijet“ jer je to proroštvo glavno obilježje posvećenoga života. Na koji je način moguće „probuditi“ danas uspavane vjernike laike da preuzmu svoju odgovornost u svijetu i za svijet?

□ **Mons. Hočevar:** Ne radi se samo o „uspavanim laicima“, nego o čitavom jednom letargičnom društvu; radi se, ističe isti Papa, o „globalizaciji ravnodušnosti“. Uspavanost, letargičnost i ravnodušnost protresaju se i razbuđuju upravo „radikalnošću“, „budnošću“, „ognjem“ i jasnim i glasnim „veličanjem“ Stvoritelja i Spasitelja svega stvorenoga. To je taj proročki duh, koji se uvijek najprije pokrene u pojedincima, pa prelazi u nove otoke svjedočenja (zajednice), koji onda „novom Evangelizacijom“ pokreću čitava društva. Tako se događalo i u prošlosti: pustinjaci, benediktinci, franjevci, dominikanci, isusovci, lazaristi, salezijanci..., toliko ženskih kongregacija: sve do novih duhovnih pokreta i molitvenih zajednica, kao i novih redovničkih zajednica... Velika kompleksnost današnjeg vremena svakako prolongira procvat novih karizmi. No – kako vidimo – redovništvo danas progovara po samom Petrovom nasljedniku i tolikim biskupima – redovnicima. Ali ta će preobrazba uvijek biti onakva kakvom se predstavlja u pravom Božjem sluzi: neće galamiti po ulicama, niti će lomiti što je već polomljeno ili ugasiti ono što tek tinja. Božji Duh, koji djeluje po redovnicima, uvijek je nenametljiv, On koji preobrazbu vrši skrovito u dubinama zemlje i poput kišice budi novi život tamo gdje je suša. Papa upravo zato poziva vjernike laike da se jače povežu s redovnicima i tako osnaže svoju prisutnost u Crkvi i svijetu.

Zvonik: Crkva se unatrag nekoliko godina suočava s krizom duhovnih zvanja. Jedan od tri cilja Godine posvećenog života je „s nadom prigrliti budućnost“ te da se kriza „ne smije shvatiti kao „pedsoblje smrti nego kao kai-

ros, prava prigoda za duboki rast, a s time i za nadu potaknutu sigurnošću da posvećeni život nikada neće moći nestati uz Crkve, jer ga je želio Isus kao neizostavni dio svoje crkve“. U tom smislu, osjeti li se kriza duhovnih zvanja i u redu kojemu Vi pripadate te na koji se način Vaša družba pokušava približiti mladima danas, po uzoru na don Bosca?

□ **Mons. Hočevar:** U svome vrlo bogatom pitanju mnogo ste toga već osvijetlili. Zato bih naglasio samo ovo: nova zvanja su plod osobnog svjedočenja. Gdje je svjedočenje jasno, autentično i jako, tamo se sigurno bude i nova zvanja. Ali treba naglasiti da je svjedočenje uvijek povezano i s kulturom. Svjedočenja ne može „čitati“ onaj koji ne poznaje „jezik“ svjedoka. To znači da u velikim, brzim i dubokim kulturološkim promjenama gubimo dosadašnju sposobnost sporazumijevanja i moramo pronaći novi jezik komuniciranja. Osobe Bogu posvećenog života posebno su vezane za osebniji jezik karizme. Čim se u jednoj karizmatškoj zajednici više ne može sve transparentno iščitavati, hlade se odnosi s generacijom budućnosti. Tako smo morali i mi salezijanci napraviti taj novi duhovni prijelaz. Takav „prijelaz“ je uvijek težak: jedni bi htjeli u svemu samo „čistu“ tradiciju; drugi samo ono što je novo; pravi put pak postoji u vjernosti Duhu, ali i u adaptaciji „slova“. I salezijanci su doživljavali krizu zvanja, ali i procvat novih zvanja. Don Boskova karizma na poseban način vapi za autentičnosti. Don Bosko uvijek odgaja i svjedoči svojom osobom, a ne nekakvom metodologijom. Radosno otkrivamo: autentični salezijanci bude i nova zvanja!

Zvonik: Rođeni ste u Sloveniji, školovali ste se u Hrvatskoj i Sloveniji, od 25. ožujka 2000. godine bili ste nadbiskup koadjutor u Beogradu, a od 31. ožujka 2001. godine papa Ivan Pavao II. imenovao Vas je beogradskim nadbiskupom. S Vaše točke gledišta, a s obzirom na višegodišnji boravak u Beogradu, kakvim Vam se čini položaj Katoličke crkve i vjernika katolika s ovih prostora u odnosu na većinsku Crkvu?

□ **Mons. Hočevar:** Hvala na ovom pitanju, tako realističnom, ali i vrlo delikatnom i važnom. Možda se neće svi složiti sa mnom, ali sam – i zbog neprestanog provjeravanja i uspoređivanja – uvjeren da moramo ići sličnim putem. Katolička crkva, kao zajednica i kao hijerarhijska struktura, u sadašnjem sastavu je relativno vrlo mlada, s premalo prakse i premalo refleksije. Raste ona kako raste mlada osoba: spontano. Budući pak da u našoj zajednici ima mnogo različitosti (jezika, kultura, obreda, povijesti itd.) nemamo još jasan identitet kakav ima većinska Crkva. Ta naša velika različitost uvijek živi u opasnosti da veću pažnju posvećujemo subjektivnoj nego objektivnoj dimenziji; da više cijenimo partikularnost nego univerzalnost; da se više bavimo sobom nego čitavom zajednicom. Zato sam uvijek tako želio da imamo više zajedničkih struktura, programa, djelatnosti i planiranja, da bismo mogli postati jači i iskusniji partner u dijalogu. Utoliko više jer Katolička crkva ima neke svoje vrlo profilirane posebnosti koje mnogo jače mogu nadahnjivati dijalog. Nadalje: prečesto pridajemo više važnosti kvantiteti nego kvaliteti. To nas svakako oslabljuje u dijalogu na svim razinama.

S druge strane vidimo da i među nama ima mnogo iskrenog traženja prave samostalnosti i odgovornosti, što će svakako pridonijeti da naša Crkva može imati veliku ulogu u dijalogu, traženju pravih pravaca u europskom povezivanju kao i u odgovornosti pred izvanredno velikim izazovima novih vremena (npr. bioetike; socijalne pravde; jedinstva kršćana itd.).

Iskreno moramo tražiti povezanost sa svima onima koji u današnje vrijeme ravnodušnosti navješćuju Isusa Krista.

Zvonik: Poznati se kao pomiritelj istoka i zapada, točnije dobre suradnje sa Srpskom pravoslavnom Crkvom. U čemu se prije svega ogleda Vaša dobra suradnja?

□ **Mons. Hočevar:** Moram iskreno priznati da me na tom području vode isključivo teološki razlozi. Sigurno je da Krist želi jedinstvo! Sigurno je da iskreno moramo tražiti povezanost sa svima onima koji u današnje vrijeme ravnodušnosti navješćuju Isusa Krista! Pravoslavna crkva sigurno to čini. Zato je za mene ona ne samo sestrinska Crkva, nego i osebujni subjekt, iznimno zanimljiv i privlačan. Zato nju – Pravoslavnu crkvu – na osoban način poštujem i cijenim. Ja nisam pozvan suditi joj, nego otkrivati u njoj i prepoznati autentični subjekt. Čini mi se da upravo to i pojedinci i zajednice u Srpskoj pravoslavnoj Crkvi cijene i poštuju i žele suradnju. Pedagoška karizma koju primih od don Boska govori mi da bližnjima mogu pomoći samo ako ih iskreno poštujem i volim. Naši bližnji će moći rasti samo onoliko koliko su voljeni!

Zvonik: U jednom od svojih intervjua od prije nekoliko godina izjavili ste da „iznimno trpíte zbog podijeljenosti istočnog i zapadnog kršćanstva“ te da „se ne plašite mačeva ni s jedne ni s druge strane“. Mislíte li da je jedinstvo kršćana, osobito na ovim prostorima koje je ipak opterećeno poviješću i prošlošću, doista moguće te što je nužni (pred)uvjet za to?

□ **Mons. Hočevar:** Da, tvrdim da je moguće! Ali moguće samo uz cijenu najvećih žrtava. Krist je objedinio dva dijela i srušio zid podjele smrću. To je i naš put.

Zvonik: Na području Beogradske nadbiskupije izlazi časopis Blagovjest/Blagovest. Crkva, pa i sam papa Franjo, upravo putem Interneta i suvremenih sredstava društvenoga priopćavanja pridonosi širenju Kristova evanđelja i Radosne vijesti. S obzirom na to, kakvom vidíte sadašnjost ali i budućnost malobrojnih katoličkih medija na ovim prostorima?

□ **Mons. Hočevar:** Vidim upravo tako kako vi kažete! Ali ujedno znam da dok moramo energično tražiti nove načine, ne smijemo zaboraviti ili zanemariti one dosadašnje. Mislim da danas nije dobro graditi samo jednosmjerne putove. Ali svakako treba tražiti ravnotežu. Upravo zato tako jako pozivamo mlade da daju svoj tipični i nezamjenjivi doprinos. Na konkretno pitanje odgovaram: jače se trebamo povezivati i zajedno tražiti. Rješenje ne može naći pojedinac, nego samo zajednica. Prava nam poniznost savjetuje upravo tu mudrost...

Harmonija i komplementarnost uvijek otvaraju vrata nade i budućnosti. A to i jest cilj Uskrsa. Neka Uskrs bude, dakle, sretan i blagoslovljen!

Zvonik: Ovaj intervju priređujemo za uskrсни broj Zvonika. Što biste u povodu tog velikog kršćanskog blagdana poručili čitateljima Zvonika ali i svim ljudima dobre volje?

□ **Mons. Hočevar:** Dragom Zvoniku svakako želim da zvoni glasno i harmonično radost *Aleluje*. Neka odjekuje na sve strane i svim pojedincima i zajednicama donosi Božji glas, ali prenosi i obećanje moje molitve i najiskreniju čestitku: Uskrs je blagdan zajednice, apostolske zajednice! Neka, dakle, Subotička biskupija raste, razvija se i hrabro svjedoči za Krista! Neka *Zvonik* probudi jaka apostolska zvanja i hrabre proroke! Harmonija i komplementarnost različitih zvona stvara pravo blagdansko ozračje. Mislim da ljudi dobre volje očekuju od nas upravo tu harmoniju komplementarnosti. Jer harmonija i komplementarnost uvijek otvaraju vrata nade i budućnosti. A to i jest cilj Uskrsa. Neka Uskrs bude, dakle, sretan i blagoslovljen!

Blagoslov jela nekada i danas

Priredila: Katarina Čeliković

Blagoslov jela stara je crkvena i pučka tradicija hrvatskoga naroda i u Bačkoj. Na Veliku subotu ili u rano jutro na Uskrs vjernici nose jelo na blagoslov u crkvu. Ovaj, u narodu omiljeni, obred povezan je s Isusovom posljednjom večerom a koja je spomen na pashu (židovsko izbjavljenje iz egipatskog ropstva). Mi u sv. misi – euharistiji također prepoznamo Isusa u lomljenju kruha kao što su ga njegovi učenici prepoznali u Emausu.

Vjernici u mnogim župama donose jelo na blagoslov i prenose ovu divnu tradiciju na svoju djecu. Evo kako se ovog obreda sjećaju bunjevački i šokački Hrvati, kako ga i danas prakticiraju, a u nadi da će se možda i obnoviti u sredinama gdje toga obreda više nema.

Neka nam uskrsni blagoslov jela i zajedničko obiteljsko blagovanje bude poticaj da u današnjem užurbanom vremenu obiteljske trenutke zajedništva doživimo posebno svetim i vrijednim.

Blagoslov uskrsnog jela u bunjevačkih Hrvata

Posvetilište

Velika subota je bila u znaku blagoslova hrane, ali i u znaku posta, iako ne toliko strogog kao na Veliki petak. Taj dan se u većini ispitivanih obitelji kuhala hrana koja će jesti na Uskrs. Tu su u prvom redu *divenice* (kobasica, op. a.), šunka, jaja, *kolač* (kruh od dizanog tijesta koje se pravi *ukiselo*, tj. s mlijekom i sladak je, mnogi kazivači nazivali su ga *pletan kolač*), janjeće pečenje, sol i hren. Prvo se kuha šunka koja se za vrijeme svinjokolje ostavljala isključivo za ovu prigodu i kobasica te u istoj vodi jaja.

Sva hrana bi se skupa s hrenom, vodom, soli i *kolačem*, brižno posložila u pletenu košaricu i pokrila sa što ljepšom salvetom, nekad s tkanim *peškirom*, te nosilo posvetiti u crkvu.

Korpa s hranom na posvećenju, Subotica. Snimila Bojana Poljaković 2012. godine.

Hrana koja se pripremala s tom svrhom bački Bunjevci nazivaju *posvetilište*, no pojedini kazivači spominjali su i izraze *svećenje*, *svećenje*, *ić sveti ila*. Bunjevci u subotičkom kraju su nosili *posvetiti* svu skuhanu hranu, dok su Bunjevci u Lemešu i somborskom kraju ponijeli samo dio hrane. Kazivači iz Lemeša i Nenadića napomenuli su da oni na blagoslov nose i *šarena* jaja, dok subotički Bunjevci zasebno kuhaju jaja za blagoslov, a *šarena* ne nose u crkvu. Blagoslov jela najčešće se obavljao na Veliku subotu navečer nakon uskrsnuća (na kraju mise) ili rano na Uskrs, no to je bilo različito organizirano u svakoj crkvi, a danas drugačije nego u neko drugo vrijeme tijekom 20. stoljeća. Čini se da se u davnijoj prošlosti više poštivalo pravilo da se posvećena hrana jede tek kao uskrsni *ručak* (doručak, op. a.), iako i danas mnoge obitelji poštivaju to pravilo. Jelo se na lijepo postavljenom stolu koji je krasio bijeli stolnjak.

Na Uskrs ujutro išlo se na misu u crkvu ili *pod križ*, ako je crkva bila daleko, a po povratku se jelo *posvećenje*. **Margica**

Mačković iz Tavankuta kazuje sljedeće, prisjećajući se svojega djetinjstva pedesetih godina:

A mi smo onda ujutru ustali u dva sata, tri i išli potkriž. I onda smo, kad se dođe ispotkriža, tako je kod nas bilo, onda smo ručali. Ima ko je večero, a mi smo ručali, znači to je bilo pet sati, polak pet, sve zavisi kad se ko prvi probudio. Ni se divanilo, samo se mrdneš i svi su ustali, idu potkriž i kad dođemo natrag već i divani se, al tamo kad se ide ne divani se, moli se Boga, ko je šta znao. I onda vičemo, ko nije usto od komšija da idu a ima koga obać, interesantno je bilo. Mi sad jevo, ja odem na misu, odem i potkiž kad dođem onda idemo (jedemo, op. a.), maltene stvorimo zajedno i ručak i užnu. To nije to. To nije to. Ja bi i sad ustala, al kad ko će kad niko neće ustati. To je jako lipa bila tradicija. I to nikom nije bilo teško, ne znam eto nikom.

Njezin brat **Ivica Nimčević** naglašava sljedeće: *Kad triba da se ide, ne mož sam pojist jaje, triba dilit s nekim, ako štogod zaboraviš tribaš da pomisliš na to s kime si jajce dilio. /.../*

Kata Vajhand iz Tavankuta uspoređuje kao je bilo nekad, kako danas:

Na Veliku subotu ujutro je bilo svećenje ila. Ode je pre bilo svaki sat, a sad naš župnik samo dva puta sveti, posli podne u dva i u tri sata. I kod nas u kapelu dođe ode u pet sati. Ima tu starog svita, koji nema kola, ne može otići, to stvarno usluži i dođe tute i uskrsnuće obavi.

I **Naco Zelić** svjedoči da se *posvetilište* jelo rano ujutro na sam Uskrs:

Još dok sam bijo dite, a i dugo posli Drugog svitskog rata, posvetilište smo ili na Uskrs ujutro i to kad smo došli s jutarnje mise. To jutro smo već oko tri sata išli na Kalvariju, a posli na ranu misu, u pet sati, i kad smo došli kući, blagovali smo od posvetilišta. To je išlo tako da bi dida Naco uzo kolač i s nožom bi na donjoj strani napravio znak križa govoreći: „U ime Oca, Sina i Duha Svetoga“, a mi smo odgovorili: „Amen!“. Onda je svakom ociko komad kolača i podijilo nam. Mi smo talo kod astala. Majka Pavka ili drugi od stariji počeo je moliti, a mi smo se pridružili i molili smo Očenaš, Zdravo Marijo i Slava Ocu, a kad smo izmolili počeli smo ist. Stariji su nam uvijek divanili da pazimo, da nijedna mrva posvećenog ila ne padne na zemlju i da, ne daj Bože, stanemo na nju, jer je to grijota, a ako padne, da je dignemo i poljubimo. Mrvice smetene s astala davali bi pilićima, a kosti, kožice i drugo bacali smo u vatru da izgori il zakopali digod na njivi.

Katarina Firanj iz Nenadića spomenula je jedan zanimljiv detalj vezan uz uvjete života na *salašima*:

Ako je bilo veliko nevrime, kiša vrime, susnežica, štogod je znalo bit u proliće, i veliko blato, hladnoća, onda su kod kuće iznili napolje tu košaru sa tim jilom, iznili napolje i molili se Bogu oko toga da kao da rosa padne i blagosliva se svetom vodom.

M. Černelić spominje *sićanja Lajče Perušića* kako su nakon što bi izašli iz crkve, tom hranom darivali prosjake koji

Reportaža

za Uskrs ne mogu priuštiti bogatu trapezu. Autorica se pita je li ta plemenita gesta održana i u današnje vrijeme. Odgovor na to pitanje dobila je od **Grge Piukovića** iz Tavankuta, koji danas živi u Subotici, da se na posvećivanje hrana nosilo i *po jedno neoguljeno jaje: ako bude prosjak, a kao i dandanas napravi se mali lakumić, da mu se dar*. Da se prosjacima davalo od blagoslovljene hrane potvrdili su i **Franjo Stantić** iz Starog Žednika i **Ci-lika Dulić** iz Tavankuta.

Prema kazivanju **Roze Petrekanić** doznajemo kako se u njezinoj obitelji četrdesetih i pedesetih godina u Čikeriji blagoslovljena hrana nije konzumirala na Veliku subotu:

Čekaj, to na Veliku subotu smo nosili šunke, nosili smo lipo našeg... kod nas to kažu košar, lipo sve, salvete, onaj, to je bilo složeno lipo, i onda smo. Ja sam nosila. Sad to više nema tu. (...) A da, jeli smo na Uskrs. Al kažem nedilju ujutro. Nismo jeli, ko sad već šta jedu u subotu. Znam da smo mi plakali, jer kod kuće ni bilo, a strina Mađarica, oni su uvijek uveče već jeli šunke. A mi smo plakali bači i mami zašto mi ne možemo jesti kad oni jedu. Ona mama kaže čekaj malo, još jednu noć kaže.

Podaci o konzumiranju blagoslovljene hrane se razlikuju, no izgleda da se u prvoj polovini 20. stoljeća kod svih podunavskih Bunjevaca ta hrana nije jela prije Uskrsa, a dosta je razlika bilo od obitelji do obitelji. Bilo je razlike i u sastavu blagoslovljene hrane od obitelji do obitelji što je vidljivo iz kazivanja **Ane Aladžić** iz Gare: *Ovo bolji svijet, ovi gazde što kažu, ti su pekli janje, a oni siromašniji i drugi šunku, jaja, kolač, gušnjaka, divenicu...* (usp. Prstačić 2014). Roza Petrekanić kaže kako bi se prvo u njezinoj obitelji u Čikeriji četrdesetih i pedesetih godina na stol postavio bili čaršap... *A i svića na astalu*, jela se blagoslovljena hrana i obavezno *pletan kolač*. *To smo jeli kolače. Od tog smo jeli prvi zalogaj. Prvi zalogaj je bio kolač*. U obitelji **Antonije Petreš** iz Kačmara blagoslovljena hrana jela se na Uskrs, a posebna pozornost obraćala se upravo na pleteni kolač, koji je bio težak preko tri kile, a preko njega se blagoslov prenosio na djecu i na sve ukućane:

A mama mi pekla takve velike kolače... Onda je to na Uskrs, kad smo načeli šunku, ondak je mama to donosivala i metla križ i onda na najmlađe dite je metla mama na glavu.

Na Uskrs se nakon što se blagovalo posvećeno jelo išlo obavezno u crkvu na misu. Domaćica je obično išla na prvu misu jer kasnije mora pripremati ručak, a ostali ukućani na veliku misu. Odlazak na misu bila je prava svečanost za *salašare*, za koju su se posebno pripremali.

/prema tekstu „Uskrсни običaji“ etnologinje **dr. sc. Milane Černelić** i **Bojane Poljaković**, u: *Tradicijska baština i etnokulturni identitet podunavskih Hrvata Bunjevaca*, Zagreb 2014., Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, FF-press i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata/

Blagoslov jela u bačkih Šokaca

Svetenje u Sonti

Na Veliku subotu se zvona razvežu i velečasni pojde blagosloviti svíce za krštenje. Svitlo Kristovo. Isto tako se svetila Krsna voda i tamljan. Napolju isprid crkve, a posli kadgoda isprid Svetoga Florijana se palijo veliki oganj od Svitla Kristovoga. Svako je žurijo da odoma ponese kaku staru kašiku, jal kaku lopatičicu. Ka' se oganj stiša uzimo je svako pomalo žari i pono doma. Sa tom žarom se užgalo ognjišće a posli ka' su se počeli zidat špojeri, užgala se vatra i u njima. Atalo se da se na te vatre speče jagnje a u novije vrime da se na njoje skuva šunka. U te vode od šunke skuvu se i jajca. Oma se i očistu od ljustaka. Stare žene su čak i te ljustake čuvale. Kad kuvu čaja od grla malo su metnile i ti ljustičica, pa je tako grlo brže i bolje prošlo. Na Veliku subotu se sprima košarica za svetenje. Najpri se prija niki dan košarica od pruta oprala i osušila. Da bude potpuno čista za svetenje. U nju se dole metnijo kaki tarčić. Ka se šunka oladi metne se u košaricu. Okolo se poredu kuvana jajca, mlada bila luka i naerendanoga rena u ljusku od jajceta. Još se metnilo i tri dugačka tanka rena a u polu ljuske od jajceta se metne i soli. To se sve pokrije sa posvećanim tarkom. Žene se sve utecavale čiji će tarak bit lipši. Svi su bili ručno tkani. Jedni od sruvijana sa crvenima štraflama a jedni od čistoga. Imali su okolo jel čipku, jel rese. Mogli su bit i našlingovani. Ope sa križicom, srcetom i sidrom. Šlingali su se i sa zecom, jajcetom, kvočkom i pilićima, jaganjcom i sa cvitovima. Tako uredita košarica se ostavila na ladno. Ko je nosijo pečeno jagnje moro ga je metnit, jal u kvasni košar, jal u veškorpu. Nuz jagnje se isto redala jajca, bili luk i dvi vrsti rena i sol. Jagnjetu se u njuškicu zabola dva bila luka ko forme brkovi. Pokrivalo se sa novim krušnim tarkom. /.../

Rano, u svu zoru, na Uskrs, još u dva sata krene narod na Kalvariju, prid našu kapelu Srce Isusovo. Molila se cila ružarija i pivalo se od radosti što je Isus uskrsnijo! Malo se i promrzne, al projde to! /.../

Taman se malo ugrijemo u krevetu, a no već zvoni na Svetenje. Iz kuća izlazu čeljad sa košaricama, jel prija davno, sa košarovima. Svi lipo urediti i veseli. Nuz košaricu se još ponese i mala kantica sa naravckom vodom. To je voda koja se prvi put izajutra zagrabi iz bunara. Poredamo se u redove priko cile crkve. Ne bude onda za svakoga mista 'nutri. Ondak se redom reda na sokaku okolo cile crkve, pa po crkvene bašče i upravo do župnikove kuće, pa i u njegovomu ganku i dvoru. Bilu se šokački tarki, meriše šunka, jajca i ren. Zeleni se travica po crkvenomu dvoru i šarenu zelenkade, tulipani i zumbuli. Župnik

Svetenje snimljeno pedesetih godina 20. st. u dvorištu crkve sv. Loure u Sonti

i miništranti u friško uštirkani aljina. Narod se uredi što god može bolje. U nova ruva. Župnik blagosovi jilo i posveti vodu u kantica. Žurimo se doma. Kokanda bi mogli već i putim malo probat! Al...

Svi ukućani na pragu od kujne dočeku 'noga što nosi svetenje. (Posvećanu košaricu sa uskršnjim jilom su na Svetenje nosili i muški.) Iz kantice svi popiju malo svete vode i zagrizu od 'na tri rena ucilo. Ondak se istom unide u kuću, stane okolo astala, izmoli zajednički Očenaš i fruštukuje uskršnji sveti fruštuk. Sol iz ljuške od jajceta se pomiša sa ostalom soljom što se ima u kuće. Tako nam svako jilo bude još i po, po godine blagosivano.

/Iz knjige *Divani iz Sonte*, Subotica, 2008./

Ruža Siladev

Pripremanje svetenja u Plavni

U Velikom tjednu, kada se već obavila uskršna ispovijed, Plavanjci sve više dolaze u crkvu, a ponajviše u srijedu, četvrtak i petak, a na Veliku subotu pripremaju *svetenje* – jelo koje se

Korpa sa svetenjem spremna za blagoslov

nosi na blagoslov (jaja, kobasice, šunka, mladi luk, hren, slanina, sol, *pletunica*).

Oduvijek se u Plavni nosilo uskršno jelo na *svetenje*, odnosno blagoslov, u spomen na Posljednju večeru. Kako su se smjenjivali župnici, tako se mijenjao i sam način blagoslova, odnosno posvećenja uskršnjog jela.

Nekad se hrana koja će se jesti na Uskrs ujutru nosila na blagoslov u ranim satima na sam Uskrs. Kasnije je postala praksa da se blagoslov jela – *svetenje* obavlja na Veliku subotu poslijepodne. To se jelo počelo jesti već subotom navečer poslije svete mise i na uskršno jutro, u nedjelju.

Kućanice su na veliki petak bojile i šarale jaja, a subotom su skuhale šunku, slaninu, kobasicu te bi u toj vodi potom skuhalo i jaja koja se ne boje. Za tu prigodu bi umijesile i ispekale uskršni kruh – *pletenicu*.

Za bojanje i šaranje jaja skuhalo bi se lukovica (ljuske od crvenog luka) pomoću koje bi se dobila crvenkasto smeđa boja, a dodavanjem cikle postigla bi se jača crvena boja. Zelena boja dobivala se kuhanjem koprive (*žagre*). Jaja bi se ukrašavala prišvrščivanjem trava ili listića biljaka koje u to vrijeme izlistaju, a najzahtjevnije je bilo crtanje i šaranje jaja topljenim voskom i pisaljkom.

Šunka bi se prethodni dan dobro oprala od gareži i dima trljanjem brašnom i vodom koja bi se preko noći *nakiselila* (potopila u vodi). Sutradan bi se kuhala sve dok ne omekša.

Za nošenje jela u crkvu spremalo se od svega po malo u pletenu košaricu – *ceger*. Uz kuhanu šunku, kobasice, slaninu, spremilo bi se i nekoliko obojenih jaja – pisanica, mladog luka, soli, umak od hrena te uskršnu *pletenicu*. Sva bi se hrana pokrila svećanim *peškirom*.

Sol koja je blagoslovljena s jelom koristi se kad se jede *svetenje* ali i za juhu i druga jela koja se pripremaju na sam Uskrs.

Na šokački peškir koji je na rubovima opšiven *eklama* stavljao bi se i vez. Žene su vezle i ukrašavale komade platna i stavljale ga na rubove *peškira* kojim su prekrivale jelo za blagoslov.

Na uskršno jutro priredio bi se zajednički doručak, odnosno jelo koje je blagoslovljeno. U nekim obiteljima svatko bi morao uzeti nešto hrena (hren bi se uzimao na spomen muke Spasiteljeve jer nema života bez muke i gorčine), a zatim ostala jela. Ovaj dio običaja sada je gotovo nestao. Svaki član obitelji odabrao bi jedno obojeno jaje i tada bi međusobno *tucali* jaja, a čije jaje ostane čitavo poslije *tucanja*, smatralo se da će ta osoba biti najzdravija do sljedećeg Uskrsa.

Veći dio ovih detalja vezanih uz uskršne običaje u Plavni i okolnim mjestima ostao je i danas, ali je ipak smanjeno duhovno bogatstvo i ljepota narodne baštine koja je nekad krasila svaki blagdan u ovome kraju.

Zvonimir Pelajić

Običaj posvete jela za Uskrs u Bačkom Monoštoru

Običaj posvete jela ili po šokačkom *svetenje jila* u Bačkom Monoštoru postojao je sve do prije više od tridesetak godina. Na blagdane i nedjeljom su se služile dvije mise. Onu jutarnju koja je bila u osam sati zvali su *malu misu*, a onu u deset *velika*. Na malu misu su išle stare osobe: bake, djedovi pa i poneki unuci i one domaćice koje nisu imale u kući nikoga tko bi kuhao ručak – *užinu*. Na veliku su išli mlađi, momci i djevojke, mlađi bračni parovi i starija djeca.

Na sam Uskrs, u nedjelju, bake su u *košarki* – korpi od pruča s ručkom nosile na *malu misu* malo šunke, jaja i kruha na svetenje. Košarku su pokrivala *otarkem od čenjara*. Svi su svoje košarke stavljale ispred oltara sa strane i svećenik bi jelo posvetio poslije mise.

Taj običaj ne postoji već desetljećima kao što se promijenilo i u nepovrat izgubilo niz drugih običaja ne samo oko Uskrsa, nego i u svakodnevnom životu.

Marija Šeremešić

Svetenje u Baču

Kadgod se u Baču svetenje nosilo u župnu crkvu na blagoslov rano ujutru na sam dan Uskrsa, već u šest sati kada je odzvonilo Pozdravljnje. Košar je bio pripremljen uveče na Veliku subotu, a u košaru je bilo spremno: kuvana šunka, kuvana kobasica, kuvana jaja, pletenica, mladi luk, ren, kuvani dimljeni svinjski jezik. Košar je bio pokriven vezenim šokačkim peškirom koji se koristio samo za svetenje. Jilo na blagoslov je obično nosila najstarija ženska osoba u kući, a njezin dolazak iz crkve su željno očekivali ostali ukućani kako bi se okupili svi zajedno na prvi uskršnji fruštuk.

U novije vrime, jilo na blagoslov se nosi u župnoj crkvi na Veliku subotu u tri sata posli podne, a kod fratri, jilo se nosi na obred Uskršnuća u pola sedam uveče i posli obreda se jilo blagosiva.

Stanka Čoban

U subotičkoj crkvi Male Gospe

Na poziv župnika, „Paulinci“ su na 1. korizmenu nedjelju posjetili subotičku župu Male Gospe. Susreti s vjernicima, a još više s mladima su veoma važno kako bi se vjernici upoznali s njihovim radom i životom u školi i u sjemeništu. Župna crkva Male Gospe je na veoma dobrom mjestu, jer je u neposrednoj blizini OŠ „István Séchenyi“ u kojoj je više od 1200 učenika. Od njih 950 pohađa katolički vjeronauk, a dvije trećine redovito sudjeluje na nedjeljnoj svetoj misi. Budući da u prošlosti „Paulinci“ nisu mogli ići na ovakve susrete, još i danas mnogi vjernici nisu upoznati sa školom i radom „Paulinuma“ te su zbog toga ovakvi susreti doista potrebni.

Svečanu svetu misu u 9,30 sati predvodio je ravnatelj gimnazije i sjemeništa **mons. József Miocs**. S njim su koncelebrirali arhiepiskop i župnik **preč. Károly Szungvi** i prefekt sjemeništa **vlč. László Baranyi**. Nakon propovijedi rektora, maturant **József**

Kocsis je govorio o svom životnom putu, zatim kako je došao u „Paulinum“ i o svom školovanju. Čitanja, molitve i recitacije predvodili su učenici, a sjemenišni zbor je uzveličao sv. misu svojim pjesmama. Na kraju sv. mise „Paulinci“ su ostali s djecom i mladima na druženju i razgovoru.

Susret u Maloj Bosni

„Paulinci“ su 1. ožujka, na drugu nedjelju korizme bila na susretu u Maloj Bosni. Susret je upriličio župnik **Dragan Muharem**, glavni urednik *Zvonika*. On je u svom pozdravnom govoru rekao da mu je drago što je zajednica „Paulinuma“ u njegovoj crkvi, jer je nekoć i on sam bio učenikom „Paulinuma“, a zatim još četiri godine prefekt odnosno odgojitelj. Kao takav dobro zna koliko su lijepi i važni susreti sjemeništaraca s vjernicima jedne župe.

Svetu misu je predvodio **mons. József Miocs**, ravnatelj „Paulinuma“ a s njim su koncelebrirali prefekt **vlč. László Baranyi** i mjesni župnik. U propovijedi rektor je stavio naglasak na rečenicu iz evanđelja „Ovo je Sin moj ljubljani, Njega slušajte“. Ovim riječima vjernici su upozoreni na važnost slušanja i služenja, a zatim savjesnog vršenja svog poziva i tako slijediti Krista.

Nakon propovijedi je svjedočio maturant **Bogdan Rudinski**, koji je ujedno ohrabrio mlade za sjemenište i gimnaziju „Paulinum“. Sv. misu je uzveličao sjemenišni zbor „Schola Cantorum“ svojim pjesmama i sviranjem. Poslije sv. pričesti pjesmu „Uzmi svoj križ“ Hede Domitrović recitirao je **Đuro Juhas**, učenik prvog razreda. Nakon svete mise i druženja s vjernicima i mladima, „Paulince“ je ugostila na svom salašu obitelj **Pelhe**.

Sanitarna inspekcija

Svaka institucija koja je priznata i akreditirana podliježe kontrolama državnih vlasti. Gimnazija i sjemenište „Paulinum“ od svoga osnutka je registrirana od strane države, a od 2004. akreditirana i zato gimnaziju i internat posjećuju inspektori.

U prvom polugodištu tj. u prosincu prošle godine, u gimnaziji „Paulinum“ bili su školski inspektori. Pregledali su dnevničke, administrativne knjige i posjetili školske sate. Sada u drugom polugodištu, sanitarna inspekcija je pregledala prostorijske sjemeništa – internata. Inspekcija je obišla hodnike, učionice, sobe, sanitarne čvorove, te kuhinju i prostorije gdje se drže namirnice za hranu. Posebno je kontrolirana voda za piće i voda u kuhinji. Pregled prostorije i zgrade sjemeništa trajao je dva dana. Unatoč napornog rada, jer je kuća veća od 3000 m³, sve se završilo na zadovoljstvo inspektora i osoblja sjemeništa. Zapisnik o inspekciji je poslan pokrajinskim i republičkim vlastima.

Korizma

Korizmeno vrijeme počinje na Čistu srijedu pepeljanjem i prvom nedjeljom, kada se u procesiji unosi križ u crkvu uz pjevane litanije. U sjemeništu „Paulinum“ prema ustaljenom običaju na Čistu srijedu rano ujutro je sveta misa i pepeljanje. Ove godine svetu misu i propovijed imao je rektor Zavoda, koji je u svom govoru naglasio najbitnije točke korizme, molitvu, post i djela milosrđa. Inače, u korizmeno vrijeme u „Paulinumu“ se drže posebne pobožnosti, eksorte – nagovori i križni putovi, koji se mole na klasičan način ili s modernim audio – vizualnim pomagalima. U ovo vrijeme se posjećuju župe i sjemeništarci se uključuju u neke zajedničke vježbe, koje su na razini grada za sve vjernike.

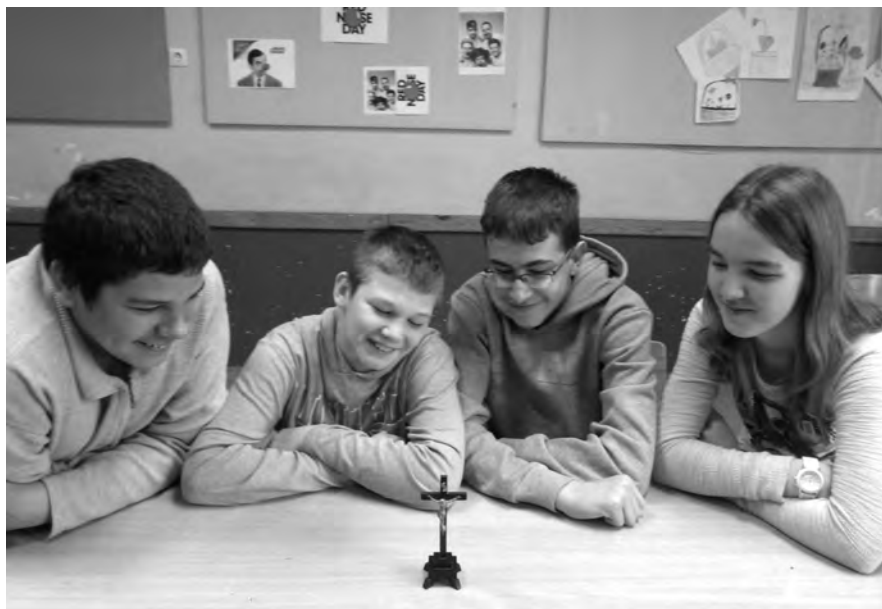
Predstavljamo OŠ „Vladimir Nazor“ Đurđin

Vjeronauk u školi u rodnom mjestu o. Gerarda Tome Stantića

U Osnovnoj školi „Vladimir Nazor“ u Đurđinu nastava se odvija već 52 godine. Od 2001. imamo vjersku nastavu u školi kao i većina škola u Subotičkoj općini. A od 2002. godine u školi se održava dvojezična nastava: na srpskom i hrvatskom nastavnom jeziku. Školu pohađa 117 učenika. Ovaj broj se iz godine u godinu neznatno mijenja, već prema broju novoupisanih prvaka ili odseljenih, odnosno doseljenih građana Đurđina. Ove godine u školi ima 15 odjela, jer svi, osim sedmog razreda, postoje u paru – srpski i hrvatski odjel. Niži hrvatski odjeli su, zbog malog broja učenika, kombinirani po dva zajedno: prvi je spojen s trećim, a drugi s četvrtim odjelom. Tako je kombinirana i vjerska nastava. U višim odjelima se vjerska nastava održava za svaki odjel ponaosob. Katolički vjeronauk pohađa 57 učenika, dok se ostali dijele na Pravoslavni katihizis (20) i Građanski odgoj (40 učenika). Trenutno je najbrojnija skupina 5. razreda, skupa iz hrvatskog i srpskog, koja broji 11 učenika.

Suradnja s pravoslavnom kolegicom, te ravnateljicom i cijelim kolektivom je vrlo dobra i korektna.

Gotovo sva djeca s Katoličkog vjeronauka pohađaju i župnu katehezu. Samo njih nekoliko ide na samo jedan od ova dva oblika vjerskog odgoja: ili školski ili župni vjeronauk. Jasno je da je kao nastavni predmet vjeronauk drukčiji od ostalih predmeta. To što se ne ocjenjuje brojčano ili se ne može „pasti na godinu“, samo ga prividno čini manje važnim, i to samo nekim učenicima. Većini je omiljeni predmet, i opet bi ga odabrali i sami, a ne samo radi roditelja koji su ih upisali na početku školovanja.

Najvažnije mi je postići da ovi učenici u jednom Duhu povezuju obitelj, školu, i župu. To i jesu tri institucije, tri ozračja, koja obrazuju, usmjeravaju i odgajaju dijete. Zato je jako dobro kad jedan učenik već od prvog osnovne krene i ostane do kraja srednje na školskom vjeronauku i na župnoj katehezi.

Pored Plana i programa za vjersku nastavu, na satovima vjeronauka pratimo cijelu liturgijsku godinu, blagdane, svece, sakramente i sva ostala događanja u našoj župi, a koliko možemo i na razini Subotičke biskupije. Ponekad pravimo panoe, crtamo svece, pravimo korizmene cvjetice, pogledamo prigodan film. Na početku Korizme u svakom smo odjelu izvlačili papiriće s imenima učenika iz tog odjela, te svatko moli za onoga koga je izvuкао. Tko je kome „dopao“, ostavili smo u tajnosti, pred Bogom.

Crteže nižih odjela ponekad izložimo u školi ili u crkvi. Za svaki novi broj *Glasila o. Gerarda* pripremimo ponešto zajednički, ili djeca urade sama kod kuće. Rado sudjelujemo na natjecanjima i u širenju pobožnosti prema našem kandidatu za sveca koji je rodom iz Đurđina. Ponekad nam uspije, kad se vremenski uklopimo, zajednički otići na svetu misu u vrijeme sata vjeronauka. Srećom, crkva nije daleko, 5 minuta žustrog hoda, i eto nas!

Redovito odlazimo na misu zaziva Duha Svetoga na početku, odnosno na misu Zahvalnicu na kraju školske godine u katedralu. U našoj župi također imamo ovakve mise. Lijepo surađujemo sa župnikom.

Sjećam se početaka vjerske nastave u školi kad je djeci bilo malo čudno i smiješno moliti se u školi. Sada ih ništa ne smeta ako ponekad netko uđe u učionicu dok se molimo, nikome nije čudno već je postalo posve normalno moliti se u školi ili zapjevati crkvenu pjesmu. Dok se molimo, stojimo u krugu i jedno dijete uvijek drži križ u rukama.

Ovaj lijepi, stari drveni križ sa postoljem, stoji na nastavničkom stolu za vrijeme sata, kao znak u čije ime smo okupljeni.

Vera Dulić

Rodna ideologija

Još jedna tempirana bomba protiv braka i obitelji

Piše: dr. sc. Andrija Anišić

Nedavno je u Vojvodini lansirana još jedan tempirana bomba usmjerena izravno ka obitelji s ciljem da se ta temeljna stanica društva i Crkve pokuša raniti i razoriti. Radi se o rodnoj ideologiji. O tom je u proteklih mjesec dana urednik *Zvonika* vlč. Dragan Muharem puno pisao i govorio. Poslužit ću se njegovim tekstom objavljenim na portalu „Subotica.info“ pod naslovom: „Rodna ideologija – nordijsko smeće u vojvođanskoj deponiji“. Ovdje ću prenijeti samo sažetak njegova izlaganja, a širu verziju možete pročitati na spomenutoj internetskoj stranici. Budući da je tema prevažna, a očito je problematika s kojom će se mnogi naši roditelji morati vrlo brzo suočiti, i u idućem broju ću nastaviti ovu temu. Važno ju je što više raskrinkati kako bi roditelji argumentirano i na vrijeme mogli dići svoj glas protiv ovog novog pokušaja uništavanja svetinje braka i obitelji.

Prije par dana zaključena je javna (!) rasprava o Prvoj radnoj verziji modela zakona o rodnoj ravnopravnosti, nastalog iz pera Pokrajinskog ombudsmena AP Vojvodine. Vijest je prošla uglavnom nezapaženo. Tek su nešto „Dveri“ u svom prepoznatljivom desničarskom maniru ukazali na opasnosti predloženog zakona.

Vrlo je sporno V. poglavlje ovog dokumenta koje je naslovljeno riječima: „Porodični odnosi“, a odmah ispod naslova k'o štiklom u čelo udara članak 51., koji veli: „Supružnici i vanbračni partneri ravnopravni su, u skladu sa zakonom. Bračna i vanbračna zajednica su izjednačene u pogledu svih prava i obaveza koje proističu iz te zajednice (roditeljstvo, izdržavanje, imovina i nasljeđivanje“.

Prema Ombudsmanu, čini se da obitelj može biti i izvanbračna zajednica dvojice muškaraca ili dviju žena koji, prema sljedećem članku (53.) mogu posvajati djecu: „Svako lice u generativnom dobu ima mogućnost da pod istim uslovima podnese zahtev za usvojenje deteta, bez obzira na pol i bračno stanje“.

Drugi, jednako tako opskuran prijedlog, naslanja se na prethodni u kojem, među ostalim, traži da se: „u nas-

tavnim planovima i programima (...) na svim nivoima vaspitanja i obrazovanja (...) promovišu mnogostrukosti i višeslojnosti ljudskih identiteta i tačan prikaz istopolne seksualno-emotivne orijentacije, transrodnosti, transpolnosti i interseksualnosti (...)“, čl. 56. U slučaju da obrazovne ustanove ne uključe ove sadržaje u svoje planove i programe, bit će kažnjene novčanom kaznom od 200.000 do 1.000.000 dinara (čl. 100).

I sve to pod naslovom „Porodični život“! Bilo bi komično da nije tragično! A što je tragično u svemu ovome? Što naša vojvođanska institucija koja bi trebala biti, kako joj je i u opisu djelatnosti – zaštitnik građana, potura tzv. Gender ideologiju koja nije niti znanstvena, još manje općeprihvaćena.

Iako je zakon još u proceduri, već otprije u našoj zemlji postoje razrađene publikacije koje služe kao pomoć nastavnici „građanskog vaspitanja“ u podmetanju rodne ideologije.

Diskriminacijom protiv „diskriminacije“

Gender ili rodna ideologija zamaskirana je pod svima nama prihvatljivoj borbi protiv diskriminacije (nasilje nad ženama, ravnopravnost spolova, itd.). Ova ideologija počiva na odvajanju „spola“ od „roda“. Spol (eng. sex) bi bile biološke/tjelesne razlike između muškog i ženskog, a „rod“ (eng. gender) je ono kako se ti osjećaš, oslobođen svih biološko-društveno zadanih okvira. Prema tome žena bi bila slobodna reći npr. „Ja sam muškarac s vaginom“! „Rod“ bi predstavljao jednu fluidnu varijablu koja se mijenja u različitim prilikama i tijekom vremena, a pritom se ne mora poklapati s biološkim značajkama osobe.

Za dženderiste spol je puki društveni konstrukt i osnova diskriminacije i neravnopravnosti; njega valja zamijeniti „rodom“, koji predstavlja individualni konstrukt vlastitog identiteta/izražavanja. Najodlučnije zagovornike teorija rodne teorije/rodne ideologije – dženderiste – nalazimo u redovima LGBTIQ aktivista i među pripadnicima feminističkih udruga.

Ovakva nastojanja izazivaju dalekosežne posljedice u odnosu na brak i

obitelj; zapravo je neskrivena težnja dženderista da posve razgrade tradicionalni poredak vrijednosti u području braka i obitelji, spolnosti i prokreacije. Osobitu pozornost dženderisti posvećuju uspostavi nadzora nad rađanjem, koje se postiže zalaganjem za što veću dostupnost abortivnih i biomedicinskih tehnika, ali i nastojanjem da se oslabi utjecaj tradicionalnih etičkih načela iz područja seksualnosti među djecom i mladima, putem medija i kroz školske programe u koje su ugrađeni mehanizmi rodne ideologije. Nastoji se djecu i mlade uvjeriti u svekoliku slobodu izbora u području spolnosti: nije bitno hoće li eksperimentiranje sa spolnošću rezultirati heteroseksualnim, homoseksualnim, transseksualnim ili kakvim drugim opredjeljenjem.

Davolska laž: Nitko se ne rađa kao muško i žensko nego to postaje

Prema rodnoj ideologiji muškarci i žene navodno se ne rađaju kao muškarci i žene, nego se to od njih „napravi“ zahvaljujući ulogama koje vide u javnosti ili zbog odgoja koji primaju u obitelji i u vrtićima. Zato se djecu od najmanjih nogu treba odgajati na nov način. Takav način odgoja već se provodi u raznim zemljama. „Rodno osviješteni“ pedagozi u švedski su jezik uveli nov izraz, neutralnu zamjenicu *hen*, kojom se obilježavaju svi likovi iz slikovnica, bili oni dječaci ili djevojčice. Na satu plesa, odgojiteljice i dječacima i djevojčicama oblače suknjice i sugeriraju dječacima da se u haljinicama zapravo osjećaju jako dobro... Hamburški „Der Spiegel“ izvještava da se u nekim udrugama u Njemačkoj dječake uporno uvjerava da zapravo uopće nisu dječaci, nego da su samo tako odgojeni. Takav preodgoj, koji se doista događa, odvija se u ustanovama za rad s mladima i djecom koje financira Europska unija. Američka agencija CNA javlja u studenom 2007. godine kako je u Sacramentu (Kalifornija) u jednoj srednjoj školi uveden „gender-switch-day“, tj. dan kada dječaci imaju doći u školu odjeveni u ženska, a djevojke u muška odijela... /D. M./

Druga knjiga o Makabejcima

Piše: dr. Sc. Tivadar Fehér

Ovaj sveti tekst ne moramo opisati ili definirati, jer nam sam autor knjige daje na znanje zbog čega je sve napisao: *One kojima će ova knjiga dopasti u ruke, molim da zbog ovih nevolja ne klonu duhom... On /Jahve/ nikad ne uskraćuje svoga milosrđa, niti svoj narod ostavlja, iako ga kažnjava nevoljama* (6,12.16). Prije ove poruke možemo pročitati tekst o pljačkanju jeruzalemskog hrama (5,11s), o uvođenju poganskih običaja (6,1s), a poslije: mučeništvo Eleazara, koji je imao 90 godina (6,18s), i o krvoločnom pogubljenju sedmorice braće zajedno s majkom (7,1s). Židovi u svojoj okolici ne vide drugo osim smrti. Ne samo izvršavanje smrtnih kazni, nego smrt u duši, jer mnogi prelaze na poštivanje tuđih božanstava.

Vrlo je interesantno da kada je najteže onda se javlja izvanredna snaga vjere u Jahve. U sedmom poglavlju možemo pročitati mučeništvo majke sa sedmero djece. Ne događa se čudo spasenja. Strani kralj može iskaliti nad njima svu svoju srdžbu, ali u tim patnjama uvijek gori svjetlo, koje on ne može ugasi u srcu vjernika. Sedmo poglavlje ove knjige nije baš za one sa slabim žiwcima. No, u opisivanju najteže patnje tri puta se javlja riječ *uskrsnuća* (7,9.14_{2x}). Ta djeca su bila mučena na neljudski način: u svemu tome nije klono njihov duh, jer su znali da zemaljski život – bilo kakav bio – vrlo brzo stiže do kraja. No, Jahve će podići svakoga, koji poštuje njegove zakone. U ovoj knjizi židovska vjera je učinila jedan korak naprijed: oni koji umiru ne idu u Šeol, u podsvijet, nego im Bog vraća život u slavi. Nije definirano kako, jer se još nije utjelovio Sin Božji, ali ta vjera je tako jaka da pomaže nadvladati i surovost neprijatelja. Tu vjeru mogu živjeti čak i osobe od 7-8 godina sve do veoma starih, kao gore spomenuti Eleazar. Stari Zavjet pokazuje – ne u nekom teološkom nauku – nego po žrtvi ovih svetih mladića i njihove majke – kako je jaka vjera u Boga.

Blagdan Uskrsa nešto slično i duboko ostvaruje u vjericima. Knjiga Novoga zavjeta je važna, ali još su važniji oni dani korizme u kojima se vjernik – po dobrim djelima – sjedinjuje s Isusom. Lijepo je, ali nije bitno pamtititi toliko sv. tekstove, nego u mislima, u volji, u djelima sjединiti se s Otkupiteljem. Važno je stići do one vjere koju ni smrt ne može uništiti. To pak znači da se katolik Isusu – prvotno – ne približava na razini znanosti. To bi bilo premalo, nego na egzistencijalnom nivou, tj., u svagdašnjici. Od najvećeg teologa bolje poznaje Boga onaj koji je vjeran u braku, koji godinama stoji uz stare i siromašne, koji podiže djecu u siromaštvu ali po zakonima Isusa Krista. O Nazarećaninu ne treba toliko znati koliko živjeti po njemu. I kada se živi po njemu, onda se saznaje najviše o njegovoj osobi. On uvijek ovako poziva svoje učenike: *Podite za mnom* (Mt 4,19). Treba s njim krenuti na put, a u različitim situacijama života se otkriva kako dobro funkcionira ono *biti s Isusom*. To se zove duhovno uskrsnuće – kada katolik vidi da u svom životu, u obitelji, na radnom mjestu ostavlja za sobom blagoslov. Tamo je bolje stoga što je on prisutan u ime Isusa. Ta praksa vodi do nutarnjeg uvjerenja, po kojem su i ovi mladići mogli dati svoj život za Jahve, kasnije pak kršćani u progonstvima u prva tri stoljeća, pa čak i u naše vrijeme. Ovu nutarnju snagu ne možemo izreći ili opisati riječima: to je zajednički život s Uskrsim. To je nešto intimno i posebno kod sva-

koga: jedinstveno, jer je svaka osoba jedinstvena i Bog isto tako. Veoma je važno i realno: iz tog zajedništva raste takva snaga koja čovjeka drži i u smrti. Kralj je bjesnio, ali nije mogao slomiti volju tih mladih ljudi. Ni onda nije mogao pobijediti njih kada ih je ubijao.

Isus je za nas kršćane pripremio takav dar koji ništa ne može nadvisiti. On, kao Bogočovjek, umro je na križu i uskrsnuo. Kada pripremamo svoje duhovne uskrsnuće za vrijeme korizme, On nam u Sakramentima daruje svoju patničku i proslavljenu stvarnost. Gore spomenuti mučenici su imali Jahvinu utjehu, ali mi posjedujemo daleko više: Isusa umrlog na križu i uskrsloga na trećem danu. Oni su sami otišli u patnju, a mi nikada ne idemo na križ sami. Uvijek je s nama onaj koji je već iskusio, izdržao i pobijedio svaki križ, tj. smrt. Zato, naša duhovna priprava u korizmi neizmjenno više plodova donosi o blagdanu Uskrsa. Sin Božji sjedinjuje se s čistim srcem vjernika te zajednički svladavaju sve one prepreke koje dođu na put pojedinca, obitelji, društva, grada ili sela. Zato je moguće i danas, u ovakvim okolnostima pjevati: Felix Alleluia!

Druga knjiga Makabejaca svjedoči o snazi vjere. Isusovo uskrsnuće svjedoči o Božjoj snazi u vjerniku. On je ljubljen, obdaren životom, i podignut u nebo: nema nikakvog kralja koji bi mu mogao nauditi. Ovo je realnost naše egzistencije: *Tko vjeruje u mene ima život vječni* (Iv 6,47).

Godina posvećenog života (3)

Svrha godine posvećenog života

Piše: *mr. o. Mato Miloš, OCD*

U pismu pape Franje upućenom redovništvu na svečanoj misi 30. studenoga 2014. u bazilici sv. Petra u Rimu, ističe se njegova želja „predstaviti cijeloj Crkvi ljepotu i dragocjenost ovakvog oblika nasljedovanja Krista; kojeg predstavljate svi vi koji ste odlučili sve ostaviti kako bi evanđeoskim savjetima izbliza nasljedovali Krista. Kroz mnoge inicijative koje će se odvijati ovdje u Rimu, kao i u ostatku svijeta, vaše sjajno svjedočanstvo života bit će postavljeno poput svijeće na svijećnjak da obasja i ugrije cijeli Božji narod... Probudite svijet, osvjetljujući ga svojim proročkim svjedočanstvom“.

Papa Franjo jasno ističe svrhu otvaranja Godine posvećenog života: predstaviti cijeloj Crkvi ljepotu i dragocjenost ovakvog oblika nasljedovanja Krista, kako to čine redovnici i redovnice. Navikli smo slušati preko tiska i elektroničkih medija samo o skandalima crkvenih i redovničkih osoba, osobito pedofilije, koja je zamračila „ljepotu i dragocjenost“ redovničkog oblika nasljedovanja Krista. Crkva ne niječe skandale koje su počinili neki od njezinih članova, ali nisu svi to činili. Ozbiljna istraživanja su pokazala da se pedofilija u većini slučajeva događa u obiteljima i raznim civilnim ustanovama, a najmanji je postotak u redovima Crkve, što ne opravdava one koji su to učinili. Crkva je takve sankcionirala i čak isključila iz svojih redova. Očito je nekome važno isticati negativne pojave u Crkvi i crkvenim redovima, da se zamagli „ljepota i dragocjenost“, tolikih redovnika i redovnica koji savjesno žive svoje posvećenje Kristu. Zato papa Franjo otvara Godinu posvećenog života s porukom: „Probudite svijet, osvjetljujući ga svojim proročkim svjedočanstvom“! Porukom „probudite svijet“ Papa izražava svoje potpuno povjerenje u Boga posvećene osobe koje su „svijeće na svijećnjaku“, koje „obasjavaju i griju cijeli Božji narod“. S druge strane, to je i poziv nama redovnicima i redovnicama, da uistinu budemo „svijeće na svijećnjaku“ da uistinu „svijetlimo i grijemo“ cijeli Božji narod, već prema svojoj vlastitoj karizmi i poslanju u Crkvi i svijetu. Kao Bogu posvećene osobe, tre-

bamo poznavati svoje utemeljitelje, njihovu karizmu, svoju povijest reda i družbe, svoje svijetle i tamne strane povijesti, te i danas biti vjerni karizmi i „proročkom svjedočanstvu“ u Crkvi i u svijetu. U svome pismu upućenom Bogu posvećenim osobama papa Franjo govori da će se kroz „mnoge inicijative“ u Rimu i ostatku svijeta, obilježiti na vanjski način smisao i postojanje redovničkog života. Sve su vanjske inicijative dobro došle, jer svijet treba vidjeti „ljepotu i dragocjenost“, posvećenih osoba, no ne smijemo se zadržati samo na tim vanjskim očitovanjima posvećenog života, i mahati perjanicom trijumfalizma kako smo brojni i uspješni, nego više raditi na onom unutarnjem poslu, oko vlastitog savršenstva i svetosti, što je uistinu trajan i mukotrpan posao. Sveti Ivan od Križa kaže da je za molitvu, za rad oko kreposnog života i savršenosti potrebna „silna zaposlenost, trpeći iznutra i izvana...A svemu tome treba prethoditi duhovno uvježbavanje...Duša koja čezne za Božanskom mudrošću uistinu najprije želi ući u dubok smisao križa“.¹ Božja milost neće nedostajati. Drugim riječima, potrebna nam je duhovna „atletika“, askeza. Možda smo pomalo i zaboravili na riječ „askeza“ od silnog i pretjeranog aktivizma, od kojega smo umorni i opterećeni, te nam se gasi „svijeća na svijećnjaku“, ne „obasjava“ niti „grije“ nas, a još manje Božji narod. Godina posvećenog života žurni je poziv na

povratak zajedničkoj molitvi i meditaciji, koju imamo po Pravilu i Konstitucijama vlastite karizme, koja nas uvodi u kontemplaciju i mistiku. Za ulazak u bogatstvo Kristovo, potrebno je ući kroz Kristova vrata, a to je Križ. „I ta vrata su tijesna. I mnogi žele doprijeti do slasti do kojih se samo kroza njih može prispjeti, ali ih je malo koji hoće da na ta vrata uđu“.² Dok nas papa Franjo predstavlja svijetu kao „ljepotu“ i „dragocjenost“ Crkve, također želi da to uistinu i budemo. Prije godinu dana, papa Franjo se obratio vrhovnim poglavarima redovničkih zajednica porukom: Povratak vlastitoj karizmi! Time je i najavio da će ova godina biti proglašena Godinom posvećenog života. Već smo dobrano zagazili u tu godinu. Jesmo li započeli „silnu zaposlenost“ oko unutarnjeg života molitve, meditacije, kreposti i svetosti, kako bismo mogli „probuditi“, „obasjavati“ i „ugrijati“ svijet? Godina posvećenog života je ujedno i veliki ispit savjesti svim redovnicama i redovnicima, što smo, gdje smo i u kojem pravcu smjeramo? Ušli smo u „silnu zaposlenost“, kako kaže sv. Ivan od Križa.

(nastavlja se)

¹ Ivan od Križa, *Duhovni spjev*, Rukopis B, str 36-37.

² Isto.

Uz Godinu posvećenog života

Duhovni poziv je posebni dar s Neba

Razgovarala: *Katarina Čeliković*

Zvonik: *S. Nada Ivanković priorica je u samostanu sestara dominikanki u Subotici. Iako je dugo godina bila izvan svoje rodne Subotice, mnogi ju poznaju kao radosnu „bijelu sestru“, a to je posvjedočila i u devetnici sv. Josipu u župi sv. Roka u Subotici koja je bila posvećena Godini posvećenog života. Kao propovjednica predstavila je svoju redovničku zajednicu i ispričala nam o svom „odzivu“ na Božji poziv.*

Sestro Nada, rekli ste nam da je zajednica dominikanki mala zajednica od stotinu sestara. Mislite li da redovništvo i Vaša zajednica imaju budućnost?

□ **S. Nada:** U to uopće ne sumnjam. Gospodin ima s nama plan. Naše mlade sestre su otvorene i požrtvovne na svojim poslovima, a to ne može ostati bez ploda.

Zvonik: *Što je misija Vaše zajednice?*

□ **S. Nada:** Radimo po vrtićima, školama, sveučilištima, bolnicama, brinemo o uređenju brojnih crkava. Sestre daju privatne sate iz raznih predmeta i živimo naš zajednički život kao znak današnjem vremenu.

Zvonik: *Koliko dugo ste redovnica i kako je došlo do odluke za ovaj poziv? Dolazite iz velike obitelji, u kojoj je puno duhovnih zvanja; imate brata svećenika, ujak je svećenik...*

□ **S. Nada:** Da, u našoj obitelji se cijeni duhovno zvanje. Ja sam prvi put počela o tome razmišljati u sedmom razredu osnovne škole kada sam čula propovijed našeg župnika koji je zanosno govorio o redovničkom i svećeničkom zvanju.

Ta klica je polako rasla punih pet godina, dok nisam otišla na Korčulu, a onda sam bila sigurna da je to što Gospodin od mene traži. Prošlo je od tog doba već 37 godina, i Bogu hvala na tom daru!

Zvonik: *Jesu li redovnice „moderne“ i mogu li koristiti modernu tehnologiju? Možda današnje djevojke misle da su redovnice previše „zatvorene“ i izvan tzv. pravog života? Naravno, ovdje ne mislim na redovnice zatvorene tipa kao što su karmelićanke.*

□ **S. Nada:** Nisu nam nepoznati moderni trendovi poput mobitela, interneta, facebooka, skypea. Moramo znati koristiti svu tehniku i na taj način uspostavljati kontakte s ljudima, slaviti Boga i širiti Njegovu Riječ. Mi nismo zatvorene jer nas je Bog pozvao ne da

nas odijeli od svijeta nego da nas da svijetu.

Zvonik: *Imate li neki hobi i uopće slobodno vrijeme i kako ga koristite?*

□ **S. Nada:** Uvijek se može naći slobodnog vremena za ono što se voli. Ja volim pogledati neki dobar film na youtube-u ili poslušati neku propovijed od poznatih propovjednika.

Zvonik: *Primete li možda djevojke na razgovor – gdje bi se trebale javiti ako žele vidjeti kako žive i čime se bave „bijele časne“?*

□ **S. Nada:** Svakako da bih primila svaku djevojku koja se zanima za naš način života, možemo popričati i družiti se zajedno, a mogu je uputiti u Zagreb ili Korčulu gdje se povremeno obavljaju duhovne obnove za djevojke.

Kada bih znala da bi mladi željeli, mogli bismo organizirati jedan susret s našim sestrama i braćom u Subotici.

Mladi, ako osjećate da vas zanima duhovno zvanje, hranite tu klicu u vama, ne bojte se jer to je posebni dar s Neba. Molite Duha Svetoga da vas jača u mudrosti i milosti, i veselo u život!

Zvonik: *Velika hvala na razgovoru i Bog blagoslovio Vašu družbu i sve što radite na širenju Evanđelja!*

Kapitalna djela o bunjevačkim Hrvatima

U Velikoj dvorani HKC *Bunjevačko kolo* u Subotici 3. ožujka predstavljene su dvije knjige – zbornik radova *Bunjevci u vremenskom i prostornom kontekstu* i monografija *Tradicijska baština i etnokulturni identitet podunavskih Hrvata Bunjevaca*, objavljene u sunkladništvu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, FF pressa i Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Ove obimne knjige (686 i 523 stranice) plod su znanstvenog skupa Bunjevci u vremenskom i prostornom kontekstu održanog u studenom 2012. godine i zajedničkog znanstvenog istraživačkog projekta koji su skupa realizirali ZKVH i Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu od 2011. do 2014. godine.

Govoreći o zborniku radova *Bunjevci u vremenskom i prostornom kontekstu*, jedna od njegovih urednica i profesorica s Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu **dr. sc. Jadranka Grbić Jakopović** je istaknula kako je cilj publikacije bio što sveobuhvatnije prikazati sva tri ogranka hrvatske (sub)etničke bunjevačke grupe: dalmatinski, primorsko-lički i bački. Zastupljene teme, kako je dodala, razmatraju se interdisciplinarno s povijesnog, jezičnog, identitetskog, etnološkog i kulturno antropološkog motrišta. „Većina ovih radova zapravo je ‘minutu prije dvanaest’ zabilježila vrijednu etnografsku građu koja svjedoči o kulturi i životu u minula vremena, a njezino kulturološko značenje sigurno će poslužiti ne samo čitateljima i stručnjacima koji se interesiraju za tradicijsku baštinu, nego i stručnjacima drugih profesija kao i ostaloj čitateljskoj publici.“

Recenzent zbornika i izvanredni profesor s istoga Odsjeka Filozofskog fakulteta u Zagrebu **dr. sc. Goran Pavel Šantek** smatra kako ova knjiga svjedoči da bunjevački Hrvati znaju čuvati svoju tradiciju i identitet. „Ova knjiga nam pokazuje vrijednost kulture bunjevačkih Hrvata i govori da se ne trebamo bojati za njihovu budućnost, iako smo svi izloženi velikim demografskim i drugim promjenama. Mislim da ova knjiga treba biti zapravo početak istraživanja za što je potrebna institucionalna potpora“, rekao je Šantek.

O monografiji *Tradicijska baština i etnokulturni identitet podunavskih Hrvata Bunjevaca* govorila je znanstvena savjetnica s Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar, **dr. sc. Jelka VincePallua**. „Akcent u knjizi je stavljen na pitanja baštine i identiteta ovog zemljopisnog kraja i ovdašnjeg bunjevačkog ogranka. Moguće je pratiti kako prošli tako i sadašnji način života podunavskih Bunjevaca. Time ova knjiga zadire u problematiku izraženu sintagmom ‘tradicija i suvremenost’ znatno premašujući način rada starije, opisne etnografije.“

Glavna urednica monografije i profesorica s Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta u Za-

grebu dr. sc. **Milana Černelić** je navela kako knjiga bez kazivača ne bi mogla biti objavljena. „Oni čine njezinu srž, mi smo samo netko tko je stručno osposobljen baviti se time. Za taj posao osposobljavamo i naše studente. Ova knjiga ima za cilj potaknuti da se tradicija prenosi na buduće naraštaje i da oni nastave ono što se svi vi trudite danas kada te običaje nastojite održati. Mladi su ti koji trebaju shvatiti vrijednost tih običaja i čuvati ih, a mi smo pomogli da se ta znanja očuvaju, da ne nestanu“, kazala je Černelić.

Ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov** je istaknuo važnost sudjelovanja ovdašnjih Hrvata u realizaciji i objavi ovako značajnih djela. „Time šaljem sljedeću poruku: da smo mi kao hrvatska zajednica sa svojim institucijama dorasli tom izazovu i da možemo biti partneri Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, vjerojatno najrenomiranije visokoškolske ustanove u Republici Hrvatskoj kada su u pitanju društvene i humanističke znanosti“, kazao je on. Ukazao je i važnost integralnog pristupa u proučavanju Hrvata Bunjevaca, budući da su dosadašnje monografije i radnje prikazivale samo pojedine segmente te zajednice. Također, naglasio je i činjenicu da u zborniku radova od 40 radnji više od trećine potpisuju autori koji dolaze iz vojvođanskog dijela Bačke.

Predstavljanju dviju knjiga u Subotici, među ostalim, nazočili su i predstavnici hrvatske diplomacije u Republici Srbiji te Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Obraćajući se nazočnima, veleposlanik Republike Hrvatske u Beogradu **Gordan Markotić** je izrazio nezadovoljstvo odlukom gradske uprave što se promocija knjiga ne održava u Gradskoj kući. „Smatram da je znanstveni skup održan u rujnu pokazao da se znanstvenim pristupom može puno toga objasniti. Ne ulazeći u izjašnjavanje tko je Bunjevac Hrvat, a tko je Bunjevac ne-Hrvat, mislim da je značajno podržati svaku aktivnost, pogotovo znanstvenu, koja daje utemeljene odgovore na neka pitanja“, rekao je Markotić.

Zbornik radova *Bunjevci u vremenskom i prostornom kontekstu* i monografija *Tradicijska baština i etnokulturni identitet podunavskih Hrvata Bunjevaca* predstavljeni su dan ranije i u Baji, u Mađarskoj, a 13. ožujka u Zagrebu.

/prema HR, **D. Bašić Palković**/

Dani Ivana Antunovića u lipnju 2015. u Subotici i Kalači

U povodu 200 godina od rođenja narodnoga preporoditelja Hrvata u južnoj Ugarskoj Ivana Antunovića ove će godine (2015.) biti održani Dani Ivana Antunovića u Subotici i Kalači. To je odlučeno na zajedničkoj sjednici predstavnika suorganizatora ove manifestacije – Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ (Vojvodina, Republika Srbija), zatim Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj (Republika Mađarska), Filozofskoga fakulteta u Osijeku, Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Đakovu i Filozofskoga fakulteta u Zagrebu (Republika Hrvatska), koja je održana u utorak, 24. veljače 2015., na Filozofskome fakultetu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

Dani Ivana Antunovića održat će se u mjesecu lipnju tijekom tri dana – od petka do nedjelje (19., 20. i 21. lipnja), u Subotici i Kalači, i obuhvaćat će niz kulturnih priredbi. Središnji dio proslave jubileja bit će međunarodni znanstveno-stručni skup pod nazivom „Ivan Antunović – narodni preporoditelj Hrvata u Ugarskoj“. Naime, predstavnici suorganizatora složili su se kako je dvjesto godina od rođenja toga velikog kulturnog poslenika, publicista, pisca, kalačkog kanonika i naslovnog biskupa bosonskog, dobar povod da se u njegovoj rodnoj Bačkoj

organizira međunarodni znanstveno-stručni skup s ciljem da se iz perspektive suvremenih znanosti valorizira i njegovo društveno i kulturno djelovanje te njegovo djelo. Skup je zamišljen kao interdisciplinarn – okupio bi teologe, etnologe, jezikoslovce, teoretičare i povjesničare književnost te povjesničare. Nakon skupa predviđeno je i objavljivanje zbornika radova sa skupa, koji bi imao međunarodnu recenziju.

Znanstvenici koji su zainteresirani za izlaganje na međunarodnom znanstveno-stručnom skupu mogu se informirati i prijaviti do 1. svibnja 2015. na adresu e-pošte: tzigmanov@zkhv.org.rs.

O daljnjim aktivnostima i svim drugim važnim informacijama javnost će od strane suorganizatora biti pravodobno obaviještena. /**Organizatori**/

Dvadeseta obljetnica smrti Marka Vukova u Lemešu

Rimokatolika vjerska zajednica u Lemešu i HBKUD „Lemeš“ obilježili su 28. veljače 20. obljetnicu smrti vlč. Marka Vukova. Spomen misa zadušnica služena je u crkvi Rođenja blažene Djevice Marije, za oltarom za kojim je i sam vlč. Vukov prikazao mnoštvo misnih žrtava od kojih i jednu od posljednjih za dugogodišnje službe.

Misu je predslavio somborski dekan preč. Josip Pekanić u zajedništvu s vlč. Lazarom Novakovićem, p. Ivanom Holetićem te mjesnim župnikom vlč. Antalom Egedijem. Dekan Pekanić je na početku euharistije vjernike ukratko podsjetio na veličinu i značaj vlč. Vukova, kako za lokalnu vjersku tako i širu zajednicu. Misa je služena na dva jezika, hrvatskom i mađarskom.

Poslije svete mise u svečanoj dvorani Mjesne zajednice upriličen je prigodan literarni program. Na početku večeri okupljene je u ime organizatora pozdravio Željko Zelić, pročitavši kratak tekst o korizmi i crtice iz životopisa vlč. Vukova, da bi vlč. Novaković kao prvi predavač nastavio govoriti o Marku Vukovu kao čovjeku, prijatelju i na koncu svećeniku. Drugi gost večeri i predavač, Tomislav Žigmanov, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, biranim riječima je približio pjesničku stranu vlč. Vukova dotičući se svih aspe-

kata o kojima je pisao, komparirajući tekstove i misli s elementima stvarnog života i situacijama koje je trajno zabilježio. Članovi Literarnog odjela HBKUD „Lemeš“ dali su svoj pečat večeri čitajući odabrane tekstove iz ostavštine vlč. Vukova, iz zbirke pjesama *Ja buntovnik s razlogom*, tiskane posthumno, 1996. godine. Književnoj večeri nazočili su i članovi obitelji vlč. Vukova, prijatelji, znanci, susjedi, suradnici i mnogobrojni vjernici na koje je svojim postojanjem ostavio snažan, neizbrisiv dojam malog čovjeka velikih djela i jasnih vizija.

Marko Vukov rođen je na Bikovu 24. travnja 1938. Osnovnu školu pohađao je u Subotici a klasičnu gimnaziju u Zagrebu gdje je i završio studij teologije 1965. godine. Boravak u Zagrebu i Hrvatskoj uopće iskorištava za upoznavanje ljepota te čuva, njeguje i nosi u sebi viđeno i gaji do kraja života. Povratkom u Bačku započinje svoju svećeničku službu u Novom Sadu kao kapelan a zatim i u Subotici. Župnik je bio u Šupljaku, Futogu i Đurđinu. Nakon kraće pauze i povlačenja iz službe vraća se kao župnik u Lemeš gdje je i završio službu. Godine 1994. se razbolio i liječen je u subotičkoj bolnici te kod sestara Ane i Klare. Po oporavku vraća se u župu Male Gospe u Lemeš te izražava želju posjetiti prijatelja u Končanici što je ubičajavo u slobodno vrijeme. Pozlilo mu je u noći Čiste srijede, a preminuo je 2. ožujka 1995. u virovitičkoj bolnici. Pokopan je na Senčanskom groblju uz svoje roditelje. Osim što je bio sluga Božji i svećenik, bio je dušobrižnik i pjesnik. Pokretač je mnogih inicijativa diljem Subotičke biskupije, tribina, susreta, akademija, okupljanja, i jedan od pokretača katoličkog lista *Zvonik* na čiji prijedlog ovaj časopis nosi ime po najstarijem zvoniku u Baču. Njegovao je i promicao međusobno zajedništvo među svećenicima te sve svoje ljepote i dušu prenio u pjesme koje su ostale nakon njega. Samo tri su tiskane u *Subotičkoj Danici* a ostale zauzimanjem vlč. Novakovića u zbirci *Ja buntovnik s razlogom*. Zbirka nosi naslov po pjesmi za koju se pretpostavlja da je posljednja koju je napisao 1993., a koja opet odražava u potpunosti duh i lik vlč. Marka Vukova. Počivao u miru.

Željko Zelić

Veliko spremanje

Evo nam proljeća, evo nam sunca! Ptice su se raspjevale, cvijeće je probuđeno! Svi smo radosniji i poletniji i ima nas posvuda vani, u dvorištima, parkovima, na ulici... Spremamo staro granje i čistimo dvorišta, obrezujemo voćke. U kući se također prave velike pripreme za naš najveći blagdan – USKRS! Svi se želimo ponoviti. Istina, ima i onih koji još nisu primijetili nered na krevetu, pisaćem stolu, u ormaru... No, čim shvate kako je lijepo biti u urednoj sobi u kojoj će sve biti čisto i mirisavo, krenut će u akciju čišćenja i spremanja.

A kakvi smo u srcu i duši? Koliko smo se uživali u put križa – put koji je prošao Isus, Bog?! Kakvu smo na tom putu imali ulogu? Jesmo li bili Veronika, Šimun, ili oni koji su vikali na njega i tukli ga? Jesmo li požalili Isusa?

Možda će netko pitati kako mi možemo pomoći Isusu. Odgovor je sam Isus dao – *Zaista, kažem vam, što god učinite jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste!* (Mt 25,40). Ako smo ogovarali, svađali se, tukli (ne daj Bože!), bili lijeni, ako nismo učili, ako smo lagali itd., vrijeđali smo Isusa! Okrenuli smo mu leđa. Sjetimo se što smo sve činili protiv onih s kojima živimo i shvatit ćemo da moramo na hitno čišćenje duše – u ispovjedaonicu! O čišćenju duše posebnu brigu je vodio naš o. Gerard Tomo Stantić koji nam poručuje:

„Ispovjediti se znači uskrsnuti!“

Krenimo na veliko spremanje duše!

Vaša Zvončica

Djeca na devetnici u čast sv. Josipa

Djeca iz vrtića „Marija Petković“ proslavila blagdan sv. Josipa

Djeca iz vrtića „Marija Petković“ sudjelovala su na svetoj misi o blagdanu sv. Josipa. Umjesto propovijedi, župnik **Andrija** razgovarao je s djecom pred oltarom sv. Josipa. On ih je

podsetio tko je on bio i što je radio. Na pitanje što je radio sv. Josip, odnosno koje mu je bilo zanimanje, župnik je dobio zanimljiv odgovor: „Volio je Mariju“.

Neka i njima sv. Josip pomogne da im u životu najvažnije „zanimanje“ bude voljeti!

Dječji križni put u slici

Devetnica sv. Josipu ove je godine u župi sv. Roka bila veoma zanimljiva jer je glavna tema bila „Himna redovnika“, a svaki smo dan slušali nekog redovnika ili redovnicu koji su nam tumačili kako su oni postali Božji prijatelji.

Posebno je bio zanimljiv program u nedjelju, 15. ožujka prije večernje sv. mise kada su djeca predmolila križni put. Glavne uloge su imala djeca u kostimima koji su svima dočarali sliku Isusove muke kroz 14 postaja. Ovaj prekrasan križni put osmislile su i uvježbale katehistica **s. Silvana Milan** i vjeroučiteljica **Vesna Huska**. Bilo je dirljivo gledati potresne scene i djecu koja su se uživala u uloge Isusove majke Marije, Veronike, Šimuna Cirenca i drugih.

Poslije Križnoga puta svi su zapjevali pjesmu „Josipe o milo ime“.

Gnjizdo

U Baču je običaj da dica na Veliku subotu naprave gnjizdo od friške trave kako bi zec mog'o da u njega ostavi darove za dobru dicu. Uveče bi dica načupala trave i napravila gnjizda, svako za sebe, u bašči (ako je lipo vrime), na ganku, a riđe u sobi (jel zec ne može unić u sobu sa darovima). Ujutru na Uskrs, zec je već bio u kućama di su napravita gnjizda i napunio ji darovima, kadgod su to bila šarena jaja, jabuka, pomorandža, malo jajca bombona, di koja čokoladica, malo novaca i obavezno čorape ili štogod za obuć, jel, „ako se za Uskrs ne ponoviš, cile godine će te vijati magarac“. Sad, u novije vrime, u gnjizdu bude svega i svačega: šareni jaja, sigračaka, bombona, čokolade, novaca i sl.

Stanka Čoban

Dječji križni put na Kalvariji

Djeca su i ove godine započela križni put na subotičkoj Kalvariji 15. ožujka. Osim djece domaćina – župe Uskrsnuća Isusova, aktivno su sudjelovala u čitanju postaja, molitvi i pjevanju djeca katedralne župe, župe sv. Roka, župe Marije Majke Crkve i drugih gradskih župa.

Križni put je predvodio župnik domaćin mons. Bela Stantić, a gost je bio katedralni župnik mons. Stjepan Bere-

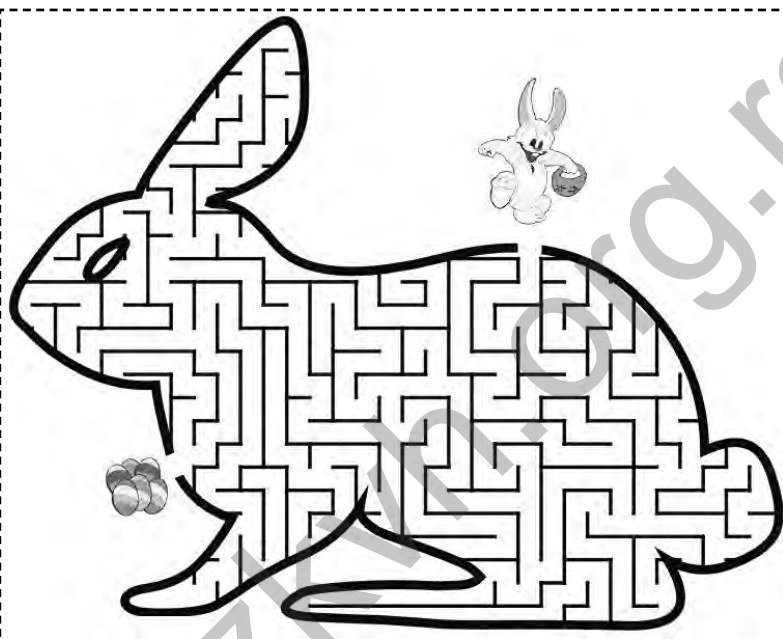
tić. Pored ministranata, mnoga djeca su se smjenjivala u nošenju križeva kako bi makar malo osjetili kako je bilo Isusu na njegovom križnom putu. Djeca su mogla ne samo vidjeti nego i nositi simbole (bič, trnovu krunu, čavle, čekić, koplje, itd...) koji slikovito prikazuju surovost Gospodinovog križnog puta. Mons. Beretić je održao prigodnu homiliju upućenu djeci s porukom da se sreća postiže tek kad se prihvati križ (svako svoj) koji nam život donosi i da trebamo drugima pomagati nositi križ. Spomenuo je jednu malu djevojčicu koja je nosila svog brata, svi su je pitali nije li težak taj teret, ali je ona iskreno i ponosno rekla – Nije, pa to je moj brat. Također je govorio o djetetu iz Vukovara koje je imalo epilepsiju, a kako su živjeli na visokom katu zgrade bez lifta, roditelji su dijete morali nositi. Podsjetio nas je da se trebamo što više baviti humanitarnim radom, pomagati drugima nositi križ. Djeci je uglavnom najveći križ savjesno obavljanje školskih obveza, pogotovo predmeta koji nisu omiljeni. Mons. Beretić je iz osobnog iskustva, dok je bio školarac, naglasio da se svaka ocjena može popraviti, ako to zaista želiš, ali je potrebna volja i spremnost na žrtvu... Loše vrijeme i kiša nisu omeli djecu i ostale vjernike da završe križni put.

N. Tumbas

Tko je na slici...

Pronađi put...

Uskrsnu Isus doista!

Dragi mladi!

Iza nas je Korizma, vrijeme odricanja, posta i molitve, a pred nama je Uskrsno vrijeme. Isusova agonija križnoga puta je završila. Što nam je sada činiti? Trebamo li čekati sljedeći Uskrs kako bismo osjetili radost Kristova uskrsnuća? Ne! Uskrs trebamo proživljavati kroz 365 dana u godini. Svakoga dana se trebamo sjećati raspetog Isusa, trebamo se sjećati Onoga koji je otkupio naše grijehе. Trebamo moliti. Isto tako, onima koji ne vjeruju u Isusa treba prenijeti Njegovu ljubav i radost uskrsnuća. Samo tako ćemo postići Uskrs! Svaki križni put trebamo proći s prijateljem ili s osobom koja nam je draga, jer ćemo s njom lakše prebroditi sve probleme i radosno dočekati uskrsno jutro. Sretan i blagoslovljen Uskrs! ☺

Larisa

Vjeronauk i klanjanje

Naše metamorfoze

Na vjeronauku za mlade u župi sv. Roka u Subotici 1. ožujka, vlč. **Dragan Muharem** održao je predavanje o potrebi našeg preobraženja u svjetlu događaja Isusova preobraženja na brdu Taboru. Naše preobraženje je započelo krštenjem, a nastavlja se čitav život molitvom i svetim sakramentima, življenjem evanđelja, dobrim djelima...

Isuse, daruj nam svaki dan trenutak neba na zemlji da lakše izdržimo na svom životnom putu, slijedeći Tvoj put ljubavi. Neka nas stalno grije milina Tvoje blizine!

Klanjanje mladih

Tridesetak mladih odlučilo je u subotu 28. veljače večer provesti s Isusom klanjajući mu se u vjeronaučnoj dvorani župe sv. Roka u Subotici. Lijepo i poticajno! Mladi iz VIS-a „Proroci“ su im pomogli slaviti Gospodina a **mons. Marko Forgić** je bio na raspolaganju za osobnu ispovijed. Blagoslov s Presvetim podijelio je župnik **mons. dr. Andrija Anišić**.

Korizma u Novom Sadu

Mladi u Novom Sadu ove su se Korizme također angažirali. Nakon uspješne akcije prikupljanja dragovoljnih priloga za siromahe u Adventu, i u Korizmi su nastojali učiniti nešto dobro za potrebite. Uz đakona **Sinišu Tumbasa Loketića** i novčanu pomoć župe kupili su materijal za pravljenje uskrsnih čestitki i „šaranje“ jaja. Nekoliko

puta tjedno tijekom Korizme okupljali su se u vjeronaučnoj dvorani župe Imena Marijina i uz druženje i u prijatnoj atmosferi pripremali ove darove. Njih su prodavali na nedjeljnim misama kroz Korizmu. Prilozi su bili dragovoljni, a prikupljenim novcem kupljene su osnovne živežne namirnice za siromahe. Mladi su uoči Uskrsa zajedno s đakonom Sinišom posjetili potrebite i odnijeli im pakete.

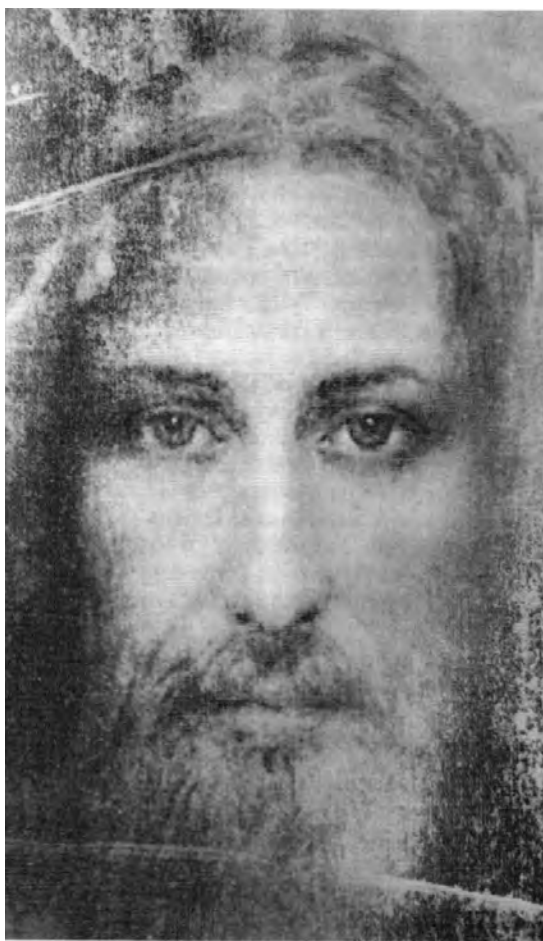
Jelena Pinter

Moje mi srce govori: *Traži lice njegovo!* (Ps 26)

Dok tražim Tvoje lice, lako ga mogu previdjeti. Tražila sam ga i pronalazila u nasmijanima i vedrima. U onima koji u očima nose sjaj Neba i nadu vječnosti. Ponekad sam ga prepoznala u djeci koja se bezbrižno igraju i znaju izreći sasvim jednostavne riječi, a tako iskrene i duboke. Ponekad sam Tvoje lice prepoznala u prepričavanjima starih koja su puna ponavljanja, ali utvrđena mudrom sigurnošću da si Ti vodio čitav njihov život. Tvoje je lice tako jasno vidljivo i u onima koji pate. Tvoje patničko i osramoćeno lice odražava se u svim onima koji podnose terete ljudskih nerazumijevanja, bolesti i tjeskoba. Tim licima i ja danas mogu uputiti pogled samilosti za kojim si i Ti čeznuo dok si podnosio svoju muku.

No, u nekim licima još Te teško prepoznajem. U licima koja se naizgled čine zlovoljnima i grubima. Njima bih najčešće umjesto pogleda samilosti uputila pogled osude i prijezira. No, to su patnička lica. Lica zarobljena teretom kojega se ne mogu osloboditi. Od svih patnika, oni zaslužuju najviše ljubavi jer oni ne mogu ni spoznati svoje siromaštvo. Umjesto nerazumijevanjem, želim ih gledati Tvojim očima. One prodiru dublje od namrgođenog lica i grubih riječi. Tvoje oči vide dušu koja pati jer nije osjetila ljubav koju je trebala. Vide srce koje se grčevito drži zatvorenim bojeći se da će biti povrijeđeno. Prepoznati Tebe u licima koja na sebe navlače maske grubosti, znači gledati osobu Tvojim očima.

Tada umjesto da zaziremo od nje, poželimo još više ljubiti. Poželimo taknuti dušu i vidjeti kakva se Tvoja dragocjenost krije iza te maske.

U mnogim licima daješ nam naslutiti Tvoje crte. No, jednom ćemo se susresti s Tobom licem u lice. Tada će sva ova lica, koja su na zemlji podsjećala na Tvoje, zajedno biti zagledana u Tebe i potpuno zadivljena Tobom. Ali Ti već sada želiš da hodimo obasjani Tvojim Licem. Pogled na njega će nas sve više suobličavati Tebi. Dok čeznemo za tim da što više naličimo Tebi, svjesni smo da time prihvaćamo i trnovit put. Iskazujući štovanje Tvom Svetom Licu, gledamo kako je ono nagrđeno i izmučeno, ali i uskrsnulo i proslavljeno. Kada želimo potpuno nasljedovati Tebe, primamo sve Tvoje crte lica na sebe. Tvojom milošću, nećemo ustuknuti pred boli i križem jer znamo da je to Tvoj put do uskrsnuća. Zagledani u rane na Tvom Licu tako opipljivo spoznajemo kako je Tvoja ljubav prema nama beskrajna. Vidimo kako prava ljubav

ne preza od boli i patnje ni onda kada ona zahvaća samo dostojanstvo i neizmjernost Boga. Dok čeznemo svoje lice suobličiti Tvojemu, vidimo da se ono mora umiti poniznošću. Sudjelujući u Tvojim poniznosti i boli, nadamo se radosti Tvoje slave i slavlju Tvoga Uskrsa.

Ana Ivković

Misa mladih

Tradicionalno prvog pretka u mjesecu, 6. ožujka, slavljena je misa mladih u crkvi sv. Križa kod Dudove šume. Misu je predslavio **vlč. Oszkár Csizmár**, a VIS Ritam vjere je animirao misno slavje.

Sljedeća misa mladih će se održati tek u svibnju, a zbog Velikog petka je neće biti u travnju. Održat će se 1. 5. 2015. u 20 sati u crkvi sv. Roka u Subotici.

Mladi

Obavijesti

Misa mladih:

1. 05. 2015. u 20 sati
u crkvi sv. Roka u Keru (Subotica)
Mise mladih u travnju nema zbog Velikog petka.

Vjeronauk za mlade

nedjeljom u župi sv. Roka u 18,30 sati.

Emisija za mlade na Radio Mariji
srijedom u 21,00 sat.

Ustrajnost

Dragi mladi! Uskrs nam je „pred vratima“! Razmišljajući o ovom divnom događaju ne mogu a da ne pomislim i na svu muku koju je Isus za nas prošao. Bog nas je toliko ljubio da je poslao Sina svoga kao pomirnicu za grijehe naše. Malo li je?!

Upravo radi toga smatram da smo „dužni“ uzvratiti tolikoj Očevoj ljubavi. Ugledajmo se na Isusa, neka nam on bude uzor. Ni ne postoji bolji. Ustrajao je u svim kušnjama, mukama, vrijeđanju, boli. *Za nas je dao život!*

„Odužiti“ se možemo na više načina. Budimo ustrajni u milosrđu, molitvi, dobru, vjeri, a ponajviše u ljubavi!

Otkrijmo ono što je bitno i ustrajmo u tome. Imajmo razborite izbore i vjernošću onome što smo odabrali, hrabrošću u savladavanju prepreka uspjeh ćemo ostvariti kvalitetan život. Budimo strpljivi kada se radi o stvarima koje su nam bitne.

Budimo milosrdni! Sjetimo se samo priče o milosrdnom Samarijancu ili o izgubljenoj i nađenoj ovci. Potrudimo se i mi biti takvi. Pomognimo drugome u nevolji, vratimo zalutale na pravi put.

Molitva je, također, sastavni dio kršćanskoga života. Sveto pismo nam na više mjesta govori o tome koliko je Isus volio moliti. Povlačio se na samotna mjesta i sate provodio u molitvi. Molitva čini čuda! *Budni budite i u svako doba molite* (Mt 6,5). *Išite i dat će vam se! Tražite i naći ćete! Kucajte i otvorit će vam se! Doista, tko god ište,*

prima; i tko traži, nalazi; i onomu koji kuca otvorit će se (Mt 7,7-8). Bog želi biti uključen u sve što se događa u našem životu. Stavimo se pred Boga. Kada smo žalosni, radosni. Svaki trenutak svog života podijelimo s njim. Zahvaljujmo kroz molitvu na darovima i uslišanijama, tražimo oprost, molimo za svoje potrebe. Molitva nije „mehaničko“ izgovaranje riječi. Ona je prijateljski razgovor s našim Ocem. Ustrajno molimo, čekajmo i uslišanje će doći. Vjerujemo u to da Bog sve obavi na vrijeme, u pravi čas. Ne dopustimo da današnji ubrzani ritam života skрати naše molitve. Nađimo vrijeme za šutnju i sabranost. Molitva će nam dati snage za daljnji život, a susret s Bogom će nam uvijek pružati utočište.

Još neke od stvari u kojima moramo biti ustrajni su *dobra djela i vjera*. Budimo savršeni kao što je Otac naš nebeski! Vjera bez djela je mrtva. Što nam vjera pomaže ako osuđujemo, ne opraštamo, griješimo, nepravedni smo jedni prema drugima, nepovjerljivi!? Imajmo vjere da će Bog brinuti o svim našim potrebama, problemima, kušnjama. Zamolimo ga da nam pomogne i vjerujemo mu. Budimo dobri prema drugima, pokušajmo se slagati. Bog nas je stvorio različitima. Sigurno bi nam bilo dosadno kada bismo svi bili identični. Zato – ne osuđujmo, praštajmo, budimo pravedni i povjerljivi prema drugima. Ugledajmo se na Abrahama i Saru, na Nou, Mojsija. Oni su bili ljudi vjere. I upamtimo: da

imamo vjere koliko je zrno gorušičino, brda bismo premještali, a *onaj tko vjeruje ima život vječni*.

I na kraju – *ljubav*. „*Ljubimo jedni druge* jer ljubav je od Boga; i svaki koji ljubi od Boga je rođen i poznaje Boga. Tko ne ljubi, ne upozna Boga, jer *Bog je ljubav*“ (1. Iv 4,7-8). *Ako nas je Bog toliko ljubio da je poslao svoga Sina u svijet, i mi smo dužni ljubiti jedni druge. Ako ljubimo jedni druge, Bog ostaje u nama, i ljubav je njegova u nama savršena* (1. Iv 4,11-12). „*Ljubav je velikodušna, dobrostiva, ne zavidi, ne hvasta se, ne nadima se, nije nepristojna, ne traži svoje, raduje se istini, sve pokriva, sve vjeruje, svemu se nada, sve podnosi; ljubav nikad ne prestaje*“ (1. Kor 13).

Kao završetak, zaključak ovog mog razmišljanja o ustrajnosti, osvrnula bih se na *Poziv na postojanost* iz poslanice Hebrejima: *Odložimo svaki teret i grijeh koji nas sapinje te postojano trčimo u borbu koja je pred nama! Uprimo pogled u Početnika i Dovođenja vjere, Isusa, koji umjesto radosti što je stajala pred njim podnese križ, prezrevoši sramotu, te sjedi zdesna prijestolja Božjega. Doista pomno promotrite njega, koji podnese toliko protivljenje grješnika protiv sebe, da – premoreni – ne klonete duhom* (Heb 12,1-3).

Jelena Pinter

Stariji poručuju

„Susrećemo se s raznim izazovima u životu: siromaštvo, stres i nervoza, poniženje, borba za pravdu, progoni, težina svakodnevnih razgovora, napori da se ostane vjeran pozivu na svetost i mnogi drugi. Ali ako otvorimo vrata Isusu i dopustimo mu biti dijelom našega života, ako dijelimo naše radosti i žalosti s njim, onda ćemo doživjeti mir i radost koju samo Bog, koji je beskonačna ljubav, može dati.“ – papa Franjo

„Nered u rečenicama posljedica je nereda u mislima, a nered u mislima posljedica je nereda u glavi, nered u glavi posljedica je nereda u čovjeku, a nered u čovjeku posljedica je nereda u sredini i stanju te sredine.“ – Miroslav Krleža, hrvatski književnik

„Mlak si ako lijeno i nerado obavljaš stvari, koje se tiču Gospodina; ako proračunano i 'lukavo' tražiš način da smanjiš svoje dužnosti; ako samo misliš na sebe i na svoju udobnost; ako su tvoji razgovori izlišni i isprazni; ako ne mrziš laki grijeh; ako radiš iz ljudskih obzira.“ – sv. Josemaria Escriva

„Ne savjetuj se sa svojim strahovima.“ – Collin Powell, bivši tajnik USA

„Odlazak na svetu ispovijed i na nedjeljnu misu, zajedničko večernje obiteljsko moljenje krunice, jedenje zajedničkih obroka, sve ove stvari daju praktične smjernice u kršćanskom životu.“ – kardinal Raymond Burke, patron Suverenog vojnog malteškog reda

„Dragi moji mladi, borite se! Izborite se! Dokažite da imate sposobnosti! Tek mladi koji su sposobni boriti se, mogu nešto i ostvariti. Moramo biti hrabriji!“ – kardinal Vinko Puljić, vrhbosanski nadbiskup

„Želio bih vam danas, dragi mladi, reći nešto prevažno, s punim uvjerenjem i na temelju vlastitog životnog iskustva: Ne bojte se Krista! On ništa ne uzima, a sve daje. Tko se njemu preda, prima stotruko. Da, otvorite, rastvorite svoja vrata Kristu i naći ćete istinski život.“ – papa Benedikt XVI.

„Samo danas pazit ću najvećom pomnjom na svoje nastupe: otmjen u vladanju, nikoga neću kritizirati, neću druge ispravljati i popravljati..., samo sebe sama.“ – sv. Ivan XXIII.

„Dragi mladi, nadam se da ste svjesni da istinska radost proizlazi iz pomaganja drugima, iz sebedarja, milosrđa i samilosti. Vi ćete u svojoj domovini biti velika snaga za obnovu društva; ne samo u obnovi zdanja, nego i u izgradnji Božjega kraljevstva, svetosti, pravde i mira.“ – papa Franjo

„Ako hoćete postignuti neki veliki cilj, nema praznovanja. Slavit ćemo kada pobijedimo! Ne možemo mi pobijediti, a da u vrijeme treninga slavimo!“ – Zoran Đinđić, bivši srbijanski premijer

Zv

Uskrs

Bliži se Uskrs, najveći blagdan svih kršćana za koji se pripremaju duhom i tijelom. Svatko se trudi za ovaj blagdan što bolje spremiti tako da trpeza bude bogatija, da jaja budu što ljepše „ušarana“. Sve to jest lijepo – i puna trpeza i lijepo bojena jaja, ali nije neophodno jer i sa skromnom trpezom, a punim srcem može se dočekati Uskrs (lijepo su „ušarana“ bila jaja i kada su ih naše bake šarale lukovicom). No, bila trpeza manje ili više bogata, bila jaja plavo ili crveno bojena, nije od presudnog značaja jer i nije to ono što čini Uskrs. Uskrs je susret s Isusom u crkvi i, ako je srce otvoreno da u njega primi Isusa, svaka je gozba lijepa, i ona najskromnija. Kada je srce hladno i zatvoreno, i najsladši kolač nije sladak i najljepše boje su tamne i puna trpeza se čini prazna jer Uskrs i nisu samo kolači, jaja i šunka. Važnije od onoga što čovjek vidi očima, što čuje ušima, što osjeća osjetilom okusa

je ono što vidimo srcem i čujemo dušom, a za to nije potrebna ni puna trpeza ni veliko bogatstvo već samo otvoreno srce koje će dopustiti da se u njega useli Božja riječ.

Danijela Pejić

Kao leptir

Dragi čitatelji! Kako je najavljeno, proljeće stiže u ovom broju ;). Dolijeće. Nekome zrakoplovom, nekome letom užurbanih koraka i krajeva mantila koji prosto lete oko poslovnih „ljudi-trkača“ koji uvijek nekuda žure. Dolijeće u još jednom „letu“ – to je trk djece koji još od početka svoje ulice u koju stižu iz škole ili vrtića trče noseći tratinčice i maslačke (i koju lijepu travku za puninu aranžmana) mami, koju više od cvjetića (kojih je uvijek na sve strane u ovo doba godine ☺) radije pobjedonosni izraz na djetinjem licu – djeca donose proljeće! Netko se radije i onom pravom letu, koji je stvorio Bog: letu ptica selica koje dolaze (koje li sreće kad vidiš jato ždralova!!!), vrapčice koji su sve hrabriji i brojniji, razne bubice –

božje ovčice, ali i bum-bare, ose i pčele. Želimo vam da uživate promatrajući mnoge letove ovoga proljeća!

Možda nas najviše ushiti let leptira. Ima nešto u osjećaju kad ti zapadne za oko

ta vila među kukcima – kao da si ušao u jedan osobit, bajkovit svijet. Tako je neki dan i nama u dvorište, na jedan veliki kamen, sletio prekrasan leptir. Svi smo se jako radovali, a radost je bila veća kad je leptir – nakon nekoliko sati – opet došao tu, k nama. Je li želio ostati s nama i zašto, ne znam, ali – nije odletio daleko. Uхватili smo ga u kutiju da ga pokažemo i ostalima...

Znajući kako nastaje leptir (gusjenica kroz stadij kuku-ljice, živi stvor kroz „smrt“), postaje nam to lijepi simbol uskrsnuća. Nije Isus Uskrsli – leptir, ni Isus Nazarećanin, koji je zemljom hodio i činio dobro do smrti, smrti na križu, nikako nije gusjenica, ni njegova tri dana u grobu nisu stadij kuku-ljice, ali je sve to prekrasna priča koju je Bog još od početka napisao za nas, kako bismo živjeli nestvarnu, prelijepu zbilju, ljepšu od najljepše bajke, i kako bi se – diveći se leptirima – mogli jednom diviti i novome Nebu i Zemlji koji nas čekaju nakon uskrsnuća. Sretan vam i blagoslovljen Uskrs – u letu!

lvh

Što žulja ožujak?

Ožujak nam budi nadu u proljeće, u neko bolje vrijeme, donosi dobre misli nakon onog svakodnevnog „samo da...“ Što samo da? Samo da – popravim ocjene, položim ispit, dam uvjet za godinu, skupim novac za popravku, pozavršavam zaostale poslove, obavim sve liječničke preglede... Uh, koliko „samo da“! Pitamo se, ima li im kraja, jer – nekim čudom – faza „samo da“ kao da nema kraja, kao da se nastavlja i samu sebe obnavlja.

Potrebno je znati stati. Nekada se život čini bržim od nas. Nekada, jednostavno, ne živimo, nego trčimo za životom. Osim što to izaziva, zbog stresa koji svu tu trku prati, i brojne bolesti, nikako ne pruža ni tren – radosti i uživanja u životu, jer, vrlo jednostavno: život je daleko ispred nas. U ovome našem procesu još neki ne uživaju i nimalo se ne raduju – to su naši bližnji, koji trče s nama dok mogu, a kad ne mogu – ostave nas, na neki od načina. I u ovom ožujku žulja cipela za posao, za važne sastanke, za neodložnu kupovinu – svaka osim one za šetnju u proljetno jutro, poslije podne ili večer. Svako vrijeme je dobro za šetnju!

Treba biti svjestan i toga da bez Boga ne izlazimo iz teških faza, ma kako se one zvale i ma kako bile uobičajene i „sveopće“. Nitko se neće više radovati kad obujemo udobne cipele i obučemo ugodno toplu jaknicu i pođemo s nekom od dragih osoba u lijepu, proljetnu šetnju, nego proljeća Tvorac, Bog sam. (*vh*)

Leptir i cvijet

Jedan je čovjek zamolio Boga za cvijet i leptira. Ali, Bog mu je dao kaktus i gusjenicu.

Čovjek je bio tužan: nije shvaćao zašto je njegova želja dobila pogrešan odgovor. Pomislio je: „Ah, dobro, Bog se mora brinuti za mnogo ljudi...“ i odlučio je ne zapitkivati dalje.

Nakon izvjesnog vremena, otišao je provjeriti svoju zamolbu koju je već skoro bio i zaboravio.

Na njegovo čuđenje, iz bodljikavog kaktusa iznikao je predivan cvijet... a ružna gusjenica je postala najljepši leptir!

Bog uvijek sve čini kako treba! Njegov je put uvijek najbolji put, iako nam se čini pogrešnim. Ako ste zamolili Boga za jednu stvar i dobili drugu, vjerujte. Možete biti sigurni da će vam Bog uvijek dati sve što trebate, kad za to bude vrijeme.

Ono što želite... nije uvijek ono što trebate! Bog nikada ne zaboravlja naše molbe, pa ustrajte slijediti ga bez kolebanja ili žaljenja.

Današnji TRN...
sutra je CVIJET!

**BOG DAJE NAJBOLJE ONIMA
KOJI NJEMU PREPUŠTAJU
ODABIR!**

7 lijepih navika sretnoga braka

(nastavak)

5. Nепrestano imati brigu jedan za drugoga

Ovo bi se, suvremenim jezikom, moglo reći: uvijek biti za drugoga *on line* i nikada se ne okrenuti jedan od drugoga. Sretni brakovi će uvijek naći načina i sredstava da emocionalno ostanu povezani. Ovo će stvarati pravu intimnost: pogledi, geste, djela, pokazuju da drugoga prihvaćamo ozbiljno i stvarno. Radi se o kvaliteti prisutnosti: „Ti si za mene između svega broj 1“. Onda iz toga slijedi želja zajedno učiniti neke stvari koje vesele oboje: zajedno kuhati i jesti, piti kavu, čašicu vina na večer ispijati zajedno, zajedno šetati, filozofirati, zajedno čitati Sveto pismo...

Tako se ostaje okrenut jedno prema drugom. Nešto lijepo učinjenog približava. Ostavljanje nečega privlači drugoga prema nama. Sloboda pažljivog prihvaćanja veže jedno uz drugo, veže u savez i u tome je bit bračne ljubavi.

6. Zajednički život nadahnjivati zajedničkim vizijama

Sretni bračni parovi će obogaćivati svoj odnos i zajedničkim kovanjem planova. Zajedno sanjati neke veće planove i zajednički se usmjeravati prema istom cilju.

Na ikoni presvetog Trojstva Andreja Rubljova se vide tri osobe koje su okrenute, s puno ljubavi, jedna prema drugoj, kao u nekom važnom razgovoru. Razgovor Presvetog Trojstva je spasenje svijeta. Pa o tome bi se trebalo razgovarati među kršćanskim bračnim drugovima, a onda, na tom planu, i nešto učiniti. U tom smislu se mogu njegovati i djela milosrđa, posjećivati bolesne, biti uz neku ožalošćenu obitelj, kuhati za mladu majku nakon prvog poroda...

Ako bračni drugovi imaju jake doživljaje međusobnog dijeljenja, posebno onog za kraljevstvo Božje, jačat će se i njihova nutarnja veza. Možemo to reći sa Titom: „Pojavila se Milost Gospodina, spasiteljica svih ljudi. Očekujemo blaženo

ispunjenje našeg nadanja i pojavak slave Spasitelja našega, Gospodina Isusa Krista. On se predao za nas da nas očisti od grijeha i tako stvori čist narod, koji njemu pripada i čezne svom snagom činiti dobro“ (Tit 2,11-14).

Kultura nedjelje i blagdana je pravilan slobodan prostor da se obnove i ostvare velike vizije. Želio bih reći s Marijom: „Sve što vam reče, to činite...“ (Iv 2,5).

7. Ustrajati u zajedničkoj molitvi

Molitva povezuje s Bogom i međusobno. U molitvi se otvaramo uvijek većem Bogu i pokazuje nam se da odnos prema drugom nije sve: sretni bračni parovi su svjesni nadnaravnog kojim su okruženi i to onda čini podnošljivim, kako ograničenosti svijeta, tako i ograničenosti njihova odnosa. Doživljaj granica u ljubavi može postati čak odskočna daska kojom ćemo otkriti onu ljubav koja je neograničena, koja uvijek postoji, koja sve podnosi, jer je vječna.

„Ljubav cilja na vječnost.“ Da, ljubav je „ekstaza“, ali ne ekstaza u smislu opijenosti nekog trenutka. Nego „ekstaza“ kao stalni put na kojem zatvoreni JA postaje davanje SEBE i tako se dolazi do pronalaska samog sebe, pronalaska samog Boga. „Tko želi spasiti svoj život izgubit će ga, a tko izgubi svoj život, spasiće ga“ (Lk 17,33) (papa Benedikt XVI., enciklika *Deus caritas est...*).

Knjiga Tobije nam govori kako su Tobija i Sara (Tob 8,1-9) molili prije nego su se tjelesno združili. To je prekrasna molitva za dar jedno drugom, za veličanstvenu Božju ideju stvaranja muškarca i žene.

Intimnost s Bogom vodi k intimnosti srca drugog partnera, a to se opet očituje i u seksualnom predanju. To je pravo povezivanje duhovnoga i seksualnosti u bračnoj ljubavi. Bog nije rival, nego izvor radosti i temelj plodnosti. Bračni par koji zajedno moli, ostaje združen i dobiva od Boga obilje potrebnih milosti. Tko moli makar jednu desetnicu krunice za drugoga, doživjet će, da će Marija bdjeti nad jedinstvom srca – i u kriznim trenucima. (*Pater Johannes Lechner CSJ*)

Isusova đaćka knjižica

Isus, koji boravi u internatu Sv. Filip, vraća se u Nazaret i donosi đaćku knjižicu s ocjenama za drugo tromjesečje. One baš nisu dobre. Njegova ih je majka pročitala i ništa nije rekla, pohranjujući sve to u svome srcu. Ali, ostaje najteže: treba je pokazati Josipu.

Matematika: ništa ne zna, osim množiti (umnažati) kruhove i ribe. Nije čak savladao niti zbrajanje: tvrdi da su njegov Otac i On jedno.

Pisanje: nikad sa sobom nema pribora. Zato je prisiljen pisati po pijesku.

Kemija: ne izvodi tražene eksperimente. Čim mu se okrenu leđa, on pretvara vodu u vino kako bi nasmijao svoje drugove.

Sport: umjesto da, kao svi ostali, nauči plivati, on hoda po vodi!!!

Usmeno izražavanje: ima velike teškoće s jasnim govorom. Uvijek se izražava u parabolama.

Red: pogubio je sve svoje stvari u internatu. Bez srama izjavljuje da nema čak ni kamen kojeg bi koristio kao jastuk.

Ponašanje: izražena tendencija da posjećuje strance, sirotinju, gubavce.

Josip je kazao samome sebi da to uistinu tako dalje više ne može, te da mora poduzeti mjere: „Dobro, mali moj Isuse, budući da je tome tako, možeš prekrižiti (učiniti križ nad) uskršnjim praznicima.“

(nepoznati autor)

Subotica uporno odbija svjetovne svećenike

Piše: Stjepan Beretić

Glaser je odluku grada predstavio nadbiskupu, a nadbiskup ga je uputio da zatraži da grad prihvati i pismeno dostavi svoju želju i spremnost da prihvati plan za plaćanje župnika, kako mu ga je predstavio kanonik. Ako grad to učini, nadbiskup će osigurati izgradnju zgrada koje su spomenute. Tu treba spomenuti i nadbiskupova obećanja, koja je uvijek vezao uz određene uvjete, da se vodi računa o opskrbi župnika i kapelana koji se imaju namjestiti u ovaj povlašteni grad. I Glaser je sa svoje strane opomenuo grad da podnese tu žrtvu, ali ovaj to nije poslušao, pa je tako pitanje predaje župe svjetovnim svećenicima za sada skinuto s dnevnog reda.

Zbog manjka crkvenog prostora Subotičani su tražili pijariste

Samo zbog naglog povećanja broja stanovnika u Szent Máriji opet se pokrenulo pitanje župe. Na sjednici koja je održana 29. siječnja 1772. godine raspravljalo se o tome što učiniti kad ovdašnja crkva već ne može primiti sav narod, pa se ukazala potreba za gradnjom jedne druge crkve. Tada je donesena jednoglasna odluka da se zamoli nadbiskup grof Battányi da svoju zakladu od četrnaest tisuća forinti, koju je položio s namjerom da se u Kalači nastani Red siromašnih redovničkih klerika Majke Božje za crkvene škole (pijaristi), premjesti u Szent Máriju uz novu crkvu koja će se u budućnosti graditi. Kako bi tu odluku proveli, poslani su u Kalaču vijećnici Tome Rudić i Petar Josić. Ujedno su tada zamolili i poglavara toga učiteljskog reda da iz svoga reda pošalje ljude u Szent Máriju. No, odbio ih je i nadbiskup i provincijal. Otpao je dolazak redovnika pijarista, pa je zato na drugi način trebalo riješiti vjerničke potrebe naroda kojega je bilo sve više. Rješenje je čekalo do naredne godine.

II. poglavlje

Župa

12. § Župni dom, crkva i bogoslužje

Sinovi svetoga Franje su i u to vrijeme predano odgovarali župničkim dužnostima. Starali su se o katoličkim vjernicima koji su im bili povjereni, te su za dobro duša svojih vjernika primjenjivali sva ona sredstva koja je Crkva propisivala. Po bogoslužju, po dijeljenju sakramenata i po naviještanju Božje riječi su se trudili unaprijediti čudoredni napredak naroda.

Oprema crkve

Podigli su i sa svime potrebnim opskrbili svoju crkvu koja je služila i za župnu crkvu. U crkvi je bilo sedam oltara, koji još i danas stoje, i to: glavni oltar u čast svetom Mihovilu sa svećanim svetohraništem za pohranu oltarskog sakramenta. Pobočni oltari su posvećeni: Na nebo uznesenoj Blaženoj Djevici, Serafskom svetome Franji, Žalosnoj Gospi, Preobraženom Spasitelju, svetom Anti Padovanskom i svetome Ivanu Nepomuku. Sve ih je posvetio nadbiskup grof Patčić.

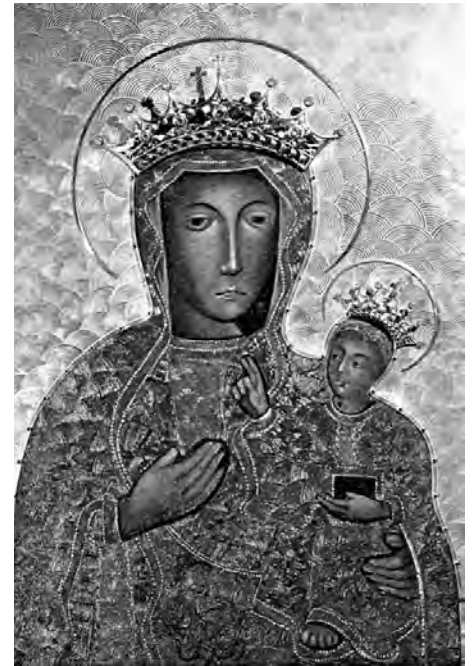
Liturgijskim potrepštinama crkva je u to vrijeme bila tako opskrbljena da se svaki oltar mogao pokriti s propisana tri oltarnika. Imao je raspelo, svijećnjake, kanonske ploče i ostale ukrase. Još 1756. crkva je imala pravu propovjedanicu, zbor i orgulje čiji su očaravajući tonovi pratili pobožno pjevanje naroda.

Crkva tijesna

A narod nije bio lijen kad je trebalo posjećivati bogoslužje. Crkva je bila mjesto koje su rado posjećivali. Posjećivali su je u velikom broju i radnim danom, ako svojim poslom i obvezama nisu trebali poći na drugo mjesto. A nedjeljom i blagdanom su tako znali napuniti četrnaest hvati dugu i pet i pol hvati široku crkvu da se u njoj nije moglo ni pomaknuti. Osim toga velik je dio naroda bio prisiljen pratiti bogoslužje na trgu pred crkvom.

Kapela i oltar Crne Gospe

Zbog toga su gradske vlasti nastojale podići još jednu crkvu, a redovnici su kod nadbiskupa isposlovali dopuštenje da na samostanskom hodniku mogu podići još jedan oltar. To su dopuštenje dobili 1772. godine, te su na hodniku podigli oltar koji ima povlasticu da vjernik koji kod toga oltara nedjeljom ili blagdanom sluša svetu misu zadovoljava onu zapovijed svete Majke Crkve prema kojoj je svaki kršćanin katolik dužan nedjeljom i blagdanom slušati svetu misu. Taj oltar stoji i u naše dane, a nalazi se lijevo od sakristije samostanske

crkve i obično se zove oltar Crne Gospe. Poznat je po svojoj tamno smeđoj oltarnoj slici.

I cehovi su imali svoje barjake

U crkvi su također već tada bili barjaci, koje su nabavile župne pobožne bratovštine. U crkvi su istaknuli svoje zastave i cehovi. Barjaci krojačkog, krznarskog i čizmarskog ceha spominju se 1767. godine. Tu su bili i ratni barjaci pod kojima su se borili naoružani vojnici graničarskog grada, a bili su značajni za gradske povlastice. U crkvi su bila tri takva barjaka: dva su bila barjaci konjice, a jedan pješačke jedinice.

Krivo čestitanje?

Piše: *Marko Tucačkov*

Uskrsno čestitanje i čestitke izraz su potrebe da se radost otajstva Spasiteljeve pobjede nad smrću podijeli i razglasi koliko god je to moguće. Sam Gospodin pravi je čestitar života, te se svako njegovo ukazivanje prvoj zajednici može nazvati čestitkom. Tako i mi, današnji kršćani: čestitamo jedni drugima što smo se opredijelili biti na pravoj strani, na pobjedničkoj strani, u timu najvećeg Pobjednika, Pobjednika koji je porazio najsnažnijeg protivnika.

Među brojnim novim fenomenima koje je donijelo deta- buiziranje vjere u društvu u našoj zemlji je i prigodno čestitanje dužnosnika svih razina vlasti upućeno prigodom dva, širokoj javnosti poznata, blagdana („praznika“): Uskrsa i Božića. Sasvim je sigurno da je kršćanima zbog toga drago, te da čestitanje razumiju kao odraz poštivanja prema njihovu svjetonazoru, te prema vjeri u Spasitelja, odnosno izvjesnog formalnog uvažavanja svakog pojedinačnog vjernika od strane nositelja političke vlasti. Zato bi bilo pogrešno dobronamjerne čestitke prihvaćati na bilo koji drugi način osim sa zahvalnošću, na koji god da su način upućene.

No, teško se oteti dojmu da službe za odnose s javnošću nositelja vlasti (po pravilu vrlo dobro informirane o svemu), te sami potpisnici priopćenja čestitarskog sadržaja, ne žele saznati koji je smisao i kakav bi bio ispravan sadržaj same čestitke ukoliko ona nema samo svjetovni karakter. Stoga su postali obični slučajevi nepoznavanja značenja i nespretno

uporabe pojedinih bogoslovnih izraza i sintagmi (naročito) u čestitkama, i to, barem u Srbiji, traje evo već više od dva desetljeća. Zapaža se da ih, čak i nehotice, preuzimamo i mi, i one postaju dio našeg, kolokvijalnog i „brzinskog“ čestitanja braći kršćanima. Čini se da će takve čestitke čak preuzeti prave blagoslovne izraze Uskrsne radosti, što si svakako ne bismo trebali dopustiti. Evo nekoliko citata uzetih iz naših medija i kratkih razmišljanja jednog dobronamjernog prima- telja čestitki. Vjerujem da mogu biti od koristi i osobama za- duženim za odnose s javnošću pri uredima političkih dužnos- nika, ali i kolegama novinarima.

Srpskoj pravoslavnoj Crkvi i vjernicima zvaničnici su po- željeli sretan Uskrs i uskršnje praznike.

Crkva je zajednica vjernika. Nema vjernika koji nisu Crkva, niti Crkve bez u zajednicu povezanih pojedinačnih vjernika („zajednica“, „skupština“, „skup“ su i izvorno znače- nje riječi Crkva). Crkva jesu vjernici, te, među njima i rela- tivno mali broj crkvenih službenika, pa je stoga sasvim krivo i bespotrebno čestitati posebno „crkvi“ i posebno vjernicima. U vremenima kada ovakve čestitke nisu bile objavljivane javno, te u prvim godinama otvorenih simpatija prema vjerni- cima, vlasti naše države pravoslavnim vjernicima javno uopće nisu čestitale Uskrs i Božić, već samo osobno predvoditeljima najvećih crkvenih zajednica, što je, naravno, apsurdno. Ostale kršćanske zajednice se najčešće (i krivo) ne spominju u ovak- vim čestitkama poimence, čime se sam čin čestitanja, iz pers- pektive smisla i radosti Uskrsa, ipak reducira.

Čestitke povodom katoličkog Uskrsa.

„Katolički Uskrs“ je svakako problematična fraza budući da, kalendarski, istog dana radost Uskrsa šire i mnoge druge kršćanske zajednice, pa čak i u samoj Srbiji. S druge strane, iako je ovakvim čestitkama obuhvaćen samo jedan dio kato- lika bizantskog obreda u našoj zemlji, oni Uskrs slave na isti dan kao i katolici rimskog obreda. Jedino se u parohiji sv. Ni- kole u Ruskom Krsturu, u Egzarhatu za grkokatolike u Srbi- ji, koristi gregorijanski kalendar. Društvena korektnost koja se ovako želi očitovati svakako je dubiozna. Uskrs ne može biti „denominacioni“ dan. Sadržaj trijumfa Božjeg Sina nad smrću, baziran na njegovom prethodnom potpunom pre- danju Očevoj volji, jest sveopći!

Svim sugrađanima želim da najradosniji i najsvetčaniji kršćanski blagdan Uskrs provedu u sreći, zdravlju i blagostanju.

Osobno mislim da ne postoji „rangiranje“ stupnjeva ra- dosti i svečanosti kada su u pitanju kršćanske stvarnosti kojih se spominjemo prilikom pojedinih blagdana. Pri tome, važno je znati da Uskrs nikako nije „klasičan“ blagdan – njega u stvarnosti ne samo da slavimo svake nedjelje, nego on nepre- kidno traje. Također, pridjevom „najradosniji“ se, primjerice, naziva u prigodama čestitanja i Božić, pa se postavlja pitanje – koji blagdan je radosniji? Isto tako, Veliki petak se kolokvi- jalno naziva „najtužnijim praznikom“, a mnoge druge Mari- jine ili svetkovine svetaca „među najvažnijima“. Nisam teo- log, no vjerujem da radost izražavamo ponajprije euharisti- jom i sakramentalnom bliskošću s Kristom. To su znaci naše radosti, a ne tituliranje blagdana.

A na svakoj čestitki, uvijek – radosno zahvalimo!

In memoriam

MARIJA CRNKOVIĆ
(1945. – 2015.)

U nedjelju, 22. ožujka, Gospodin je pozvao k sebi Mariju Crnković, uzornu suprugu i majku. Ona je sa svojim mužem Lajčom darovala Crkvi i našem narodu troje djece: Jasnu, Antu i Ljubicu. Kćerku Jasnu darovali su Bogu i Družbi sestara Kćeri Milosrđa.

Svoju djecu je odgajala u stezi i ljubavi usmjeravajući ih uvijek na ono najvažnije – da slijede Isusov put ljubavi. Spremno je sa svojim mužem darovala svoju kćerku Jasnu Bogu i Družbi Kćeri Milosrđa. Radovala se svakom svom unučetu i bila je ponosna baka. Sa svojim mužem Lajčom, sve do njegove iznenadne smrti, bila je ne samo praktična vjernica nego je i na različite načine aktivno sudjelovala u životu župe sv. Roka u Subotici. Njezin život se promijenio nakon iznenadne i prerane smrti njezinog muža Lajče. No, udovički kruh nije ju odvratilo od Crkve, od župe niti od njezine djece iako je značajno promijenio njezin život.

Sprovodne obrede na subotičkom Kerskom groblju predvodio je 24. ožujka subotički biskup Ivan Pénczes. Prirodnu propovijed održao je župnik mons. Andrija Anišić. On je među ostalim naglasio: *Mogli bismo reći da je devetnica sv. Josipu ovoj pokojnici bila duhovna priprema za odlazak s ovoga svijeta. Sv. Josip, zaštitnik umirućih pripremio ju je za odlazak s ovoga svijeta. Iako njen odlazak možemo nazvati iznenadnim, našu dragu tetu Maricu smrt nije iznenadila niti ju je zatekla nepripravnu. Znala je ona dobro Isusovu riječ: Neka vam bokovi budu opasani a svjetiljke upaljene... Svojim molitvama, pobožnim i čestim sudjelovanjem u svetim misama, sakramentima ispovijedi i pričesti, ova je pokojnica neprestano dolijevala ulje ljubavi u svjetiljku svoga života i zato je u svojoj sedamdesetoj godini sigurno bila spremna položiti svoj račun pred Božjim licem kad ju je u nedjelju ujutro pozvao k sebi. Našu nadu da je mirno i lako pogledala Boga oči u oči ohrabruje činjenica da je u svom životu više puta primila sakrament bolesničkog pomazanja a u subotu također iako nije bila pri svijesti podijelio sam joj potpuni oprost i bolesničko pomazanje za one koji su u velikoj pogibli. Sam Isus je obećao i Crkva nas uči da oni koji s ovoga svijeta odu okrijepljeni svetim sakramentima ne trebaju strahovati za svoju vječnu sudbinu.*

U toj nadi opraštamo se od ove drage pokojnice i vjerujemo da njezina briga i zauzimanje za njezine najmilije i za sve nas koje je voljela neće prestati njezinim odlaskom s ovoga svijeta jer će sada slobodnije, mirnije i u punini radosti pred Božjim licem moći moliti za nas.

Htio bih istaknuti na kraju još jednu njezinu krjepost. Naime, znamo da je posljednjih godina prilično pobolijevala. U svakom susretu s njom, ipak, doživio sam je kao onu koja je mirno, s ljubavlju i strpljivo nosila svoj križ ne želeći nikoga posebno tim opterećivati. I zato sam uvjeren da će je Gospodin, koji ju je suobličio ovdje na muci svoga sina, sada obdariti vječnim mirom i radošću u društvu svojih anđela i svetih a na koncu vremena suobličiti i svome slavnom uskrsnuću, rekao je župnik Andrija.

Svoje izraze sućuti s. Jasni i pokojničinoj obitelji i rodbini uputila je i s. M. Emila Barbarić, vrhovna predstojnica sestara Kćeri Milosrđa, koje je pročitala s. M. Nelija Pavlović, provincijalna predstojnica. Časna Majka je istaknula kako je u svakom susretu s majkom s. Jasne osjetila kako zrači mirom i predanjem u Božju volju.

Na sprovod su uz nekoliko svećenika i brojnih časnih sestara došli i župnik Ivan i desetak vjernika iz Novske u kojoj s. Jasna radi kao katehista i voditeljica župnog zbora.

S tugom u srcu, s ljubavlju i nadom u vječni život sjećaju je se njezini najmiliji, djeca: **s. Jasna; Ante i Ljubicu** s obiteljima te sestre **Gabriška i Ljubicu** s obiteljima.

Sveta misa na šest tjedana bit će 3. svibnja u 9 sati u crkvi sv. Roka u Subotici.

In memoriam

JULKA IVANDEKIĆ
rođ. RADNIĆ
(1925. – 2015.)

Okrijepljena sakramentima umirućih preselila se u vječnost uzorna mama, nana, stara nana i uzorna vjernica Julka Ivandekić rođ. Radnić, 20. siječnja 2015. Obitelj, rodbina i vjernici iz župe Marija Majka Crkve u Subotici, oprostili su se od plemenite pokojnice 22. siječnja iz kapele u groblju sv. Roka u Subotici.

Doživjela je duboku starost i nakon kratke ali teške bolesti preselila se u vječnost. Staračke dane je proživljavala u trajnoj molitvi i bila je poznata kao pobožna moliteljica. Bolest je strpljivo podnosila kao da je osjećala snagu rečenice

sv. Pavla „da svojom patnjom nadopunjuje ono što nedostaje patnjama Kristovim“. Zadnje riječi koje su se mogle razumjeti i u agoniji bile su „Sv. Josipe, sačuvaj obitelj!“. Kako je pobožno živjela tako je i umrla. Sprovodne obrede je predvodio vlč. Dražen Dulić i dr. Ivica Ivanković Radak, a bili su prisutni i dr. Andrija Anišić i preč. Julije Bašić. Znak koliko je bila omiljena od župljana je prisutnost mnoštva vjernika koji su ju ispratili molitvom i pjesmom. Iza sebe je ostavila svijetli trag tihog, predanog, požrtvovnog i pobožnog života. Takav život ostavlja čvrstu nadu da je prešla u vječnu slavu u Kristu. Ostaje njenoj djeci s obiteljima, unučadi, praučući kao i svoj rodbini da u nadi čekaju susret s voljenom pokojnicom u Uskrsnuću. U svom srcu čuvat će ljubav, a svojim životom svjedočiti koliko su je zapamtili.

Pokoj vječni daruj joj, Gospodine!

Šaranje uskršnjih jaja u Sonti, nekada

Ivo, ti ne gledaj ovo jaje, već ti gledaj ko ti daje!

Piše: Ruža Silađev

Tradicija oslikavanja uskršnjih jaja u Sonti je veoma duga. Zapravo ne postoje pisani podaci. Jaja su se ukrašavala tijekom Velikog tjedna. Naročito su bile omiljene dvije tehnike.

Lakša i jednostavnija tehnika, koja se i danas još uvijek koristi, a i opće poznata je ukrašavanje s listićima biljaka i bojenje u lukovini, ljuskama od crnoga luka.

Mnogo teža i kompliciranija tehnika je ukrašavanje jaja otopljenim pčelinjim voskom i farbanje u tri boje. Takvom tehnikom su se bavile pojedine žene u selu. To je u Velikom tjednu postajala „profesija“. Naime, mnoštvo je donosilo kod „umjetnica“ jaja, a one bi to radile 50% u svoju korist. Polovica jaja bi ostajala njima, a polovica ofarbanih se vraćala donositeljima. Ranije se bojilo prirodnim bojama. To su bili biljni sokovi. Žuta od cvijeta maslačka, crvena od mrkve, crvenog luka i školja, ljubičasta od cikle, zelena od oraha... Izbor boja je zavisio od dovtljivosti i umješnosti onoga koji jaja boji.

Tijek ukrašavanja jaja s otopljenim pčelinjim voskom i tri boje se može podijeliti u 4 koraka.

Jaja ukrašena listovima djeteline i obojena u ljuskama crnog luka

crta otopljenim voskom sve ono što želimo da u konačnici bude crveno. Npr. srce, križ, sidro, krovovi kuća, cvjetići...

3. korak:

Jaja sada imaju žute crteže i crvenu površinu s crtežima. Pripremi se treća boja. To može biti bilo koja, npr. plava, zelena, ljubičasta, crna... Ohladi se. Jaja se stave u boju koja se pripremila. Sada se dobiva vrlo tamna površina plave, zelene, ljubičaste ili crne boje, već prema tome koja je pripremljena i žute i crvene crteže.

U Sonti su se radile samo tri boje: žuta, crvena i treća po izboru. Na jajima se najčešće crtalo KRIŽ, SRCE i SIDRO, znaci vjere: VJERA, LJUBAV i UFANJE (nada). Pošto je Sonta seoska sredina, crtale su se i alatke: ašov, motika i grablje, jer se bliži proljetno vrijeme radova na zemlji. Crtale su se kuće, ogradice i krupne točke (moje osobno mišljenje – simbol jaja) narodne šare i stilizirani KRIŽ. Na jajetu su se pisali i stihovi. Naime, u Sonti je bio običaj da momci na kirbaj, 10. kolovoza, na sv. Lovru, poklanjaju djevojkama licitarsko srce (što veće) sa zrcalom, a djevojke su momcima na Uskrs poklanjale uskršno jaje, JAJCE SA PISMICOM, npr. „Ivo, ti ne gledaj ovo jaje, već ti gledaj ko ti daje!“

4. korak:

Nakon završenog ukrašavanja, skida se vosak. Na koncu se jaja premažu slaninom da dobiju lijepi sjaj i izražajnost boje i crteža.

Danas se u Sonti može izbrojati na prste jedne ruke (možda tek palac, kažiprst i srednji prst) tko se još bavi ovim umijećem. To su samo rijetki zaljubljenici tradicije.

Jaja obojena starom tehnikom

1. korak:

Jaja se skuhamo i oboje u žutu boju. Ohlade se i na njih se crta otopljenim pčelinjim voskom sve ono što treba u konačnici biti žuto, npr. mjesec, zvijezde, cvijeće...

2. korak:

Pripremi se crvena boja i ohladi toliko da se crtež sa jaja ne otopi. Sva jaja se sada stavljaju u crvenu boju. Kada se oboje, vade se iz boje i prosuše. Sada se dobije crvena površina i žuti crteži pod voskom. Na crvenoj površini se

Susret s papom Franjom u Sarajevu

Subotička biskupija
organizira hodočašće
u Sarajevo,
6. lipnja 2015.,
na susret s
papom Franjom.

Svi zainteresirani vjernici
mogu se javiti svojim župni-
cima. Cijena puta je 20 eura.
Od isprava je dovoljna samo
osebna iskaznica. Polazak je
5. lipnja u večernjim satima.

SVIM ČITATELJIMA
ZVONIKA
I SVIM PRIJATELJIMA
DUŽIJANCE
SRETAN USKRS
od srca želi

Udruga bunjevačkih Hrvata
„Dužijanca“

*****

KNJIGA

Recept

Lazara Novakovića

može se nabaviti
kod autora
i u župnom uredu
Sv. Terezije Avilske

DAVID ČELIKOVIĆ (1996. – 1999.)

Svaka devetnica sv. Josipu iznova vraća sliku malog
nježnog Davida – prekrasnog bića koje nam Bog darova
na kratko zemaljsko vrijeme. Uspomene na taj kratak
život s njim ne blijede. Ljubav je ostala trajna nit koja nas
veže s Davidom!

Trajno s njim su tata Ervin, mama Katarina, braća
Igor i Filip i sestra Martina.

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“
24000 SUBOTICA, Trg svete Terezije 3 SRB 24000 Subotica
e-mail: drustvoia@gmail.com mob.: +381643226613; tel: +38124600240
Dinarski broj računa: 310-210508-62 NLB Banka A.D. Beograd
Telefon: +381 63 844 9368; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Dragan Muharem, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381 63 844 9368

Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika

dr. sc. Andrija Anišić, pročelnik Izdavačkog odjela Društva "Ivan Antunović"

mr. sc. Ervin Čeliković, tehnički urednik

Katarina Čeliković, lektorica

mr. sc. Mirko Štefković

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković,
mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435
ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupiru: Ministarstvo vera R. Srbije, Grad Subotica,
Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske
i Hrvatska biskupska konferencija

Hrvatska Čitaonica

osnovana 2002. u Subotici
sa sjedištem u spomen-kući
prof. Bele Gabrića, radi prikupljanja,
objavljivanja i promicanja kulturne
baštine Hrvata u Vojvodini

Subotica, ulica Bele Gabrića 21

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hrvivo@tothfalu.co.rs

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

RADIO MARIJA

Tel.: 021/4790-529; 024/692-205; 031/3349745

www.radiomarija.rs

radiomarija.srbija@gmail.com

NOVI SAD: 90,0 MHz; SUBOTICA: 90,7 MHz; PLANDIŠTE: 99,7 MHz;
SOMBOR: 95,7 MHz; LESKOVAC: 107,4 MHz; VEDRIK: 88,4 MHz; NIŠ: 102,7 MHz

Fotografije u ovom broju:
Zvonik, Hrvatska riječ, Vedran Jegerić,
Ivan Horvat, Snežana V. Lamić

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- izravnom dostavom na župe: 1650 din

- poštom:

1900 din: tuzemstvo (za više primjeraka
slijedi popust)

50 Eura: Europa

60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati
poštanskom uplatnicom na ime Dragan Muharem,
Trg sv. Terezije 2, 24000 Subotica, s naznakom
podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime
Svetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12,
10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozems-
tva mogu poslati na biskupijski račun s nazna-
kom **Za Zvonik:**

NLB Banka A.D. Beograd

SWIFT: CONARS22

IBAN: RS35310007080200533294

Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhov-
nost „Ivan Antunović“, Trg sv. Terezije 3, 24000
Subotica, Serbia.

Djeca uprizorila Put križa u Novom Sadu i crkvi sv. Roka u Subotici

Mons. Beretić o sv. Tereziji Avilskoj na vjeronauku za mlade

Korizmene duhovne večeri u Somboru

Publika na prezentaciji filma "Svatovski običaji" u Maloj Bosni

Publika na omažu vlč. Marku Vukovu u Lemešu

Novi Put križa u crkvi Presvetoga Trojstva u Maloj Bosni

XIII.

Isusa skidaju s križa

Želeći raditi ne samo na obnovi dijela sakralne kulturne baštine, već i na planu poticanja i afirmacije suvremenog umjetničkog stvaralaštva na sakralne teme, ljudi okupljeni oko neformalnoga pokreta Bunjevački Put križa ove su godine uspjeli organizirati i producirati izradu novih postaja Puta križa, koje će, u dogovoru s vlč. Draganom Muharemom, biti darivane crkvi Presvetog Trojstva u Maloj Bosni. Autor idejnoga koncepta ovoga Puta križa je profesor s novosadske Akademije umjetnosti Darko Vuković iz Petrovaradina, a likovna izrada postaja djelo je akademske slikarice Vladislave Dudvarski, također iz Petrovaradina. Prateći i naslanjajući se na minimalistički interijer malobošnjačke crkve, autori Puta križa odlučili su postaje uraditi zlatnim kolažima na staklu, koje će dodatnu izražajnost dobiti osvjetljenjem. Na taj način, Put križa se odlično uklapa u prostornost crkve, a ujedno je ostvareno, u likovnom smislu, vrijedno umjetničko djelo nsvakidašnje naravi. Važno je istaknuti kako je u povijesti likovne umjetnosti Hrvata u Vojvodini ovo tek drugi autorski urađen Put križa.

BUNJEVAČKI
PUT
KRIŽA

Marija Čekić 18.0